

WOODAN Sɔ̄Sɔ̄SIRU

Tire teni ta ka Mɔ̄wisin gari yā yì sɔ̄ u Isireliba wooda tubusiamɔ̄. Ta maa ka sɔ̄m maamaakigii ni yā ni Yinni Gusunɔ̄ u kua be, win tɔ̄mbu Isireliban sɔ̄. U ka Isireliba arukawani bɔ̄kua, ma u bu kpara wɔ̄ɔ̄ weeru gbaburu sɔ̄. U bu yakia ben yiberɛban nɔ̄man di, ma u bu nɔ̄ mweɛnu kua. Ma u bu wooda wɛ̄ ye ba koo mɛm nɔ̄wa ba n ka wāa. Ta maa sun Mɔ̄wisin gɔ̄n gari sɔ̄wa ka nge mɛ Yosue u kua ben kparo.

Tire ten kpunaa

1. Ye Gusunɔ̄ u gbia u kua ben sɔ̄n yaayasiabu, wiru 1n di sere wiru 4.
2. Woodaban sɔ̄sɔ̄sibu, wiru 5n di sere wiru 26.
3. Domanu ka b̄ri, wiru 27n di sere wiru 30.
4. Mɔ̄wisin kirɔ̄ d̄aki, wiru 31n di sere wiru 33.
5. Mɔ̄wisi u gu ma Yosue u sɔ̄mburu sua, wiru 34.

Mɔ̄WISIN Sɔ̄Sɔ̄SI GBIIKIRU

¹ Wee gari yi Mɔ̄wisi u Isireliba sɔ̄wa sanam mɛ ba wāa Yuudenin sɔ̄ yari yeru gia wɔ̄wa gaa sɔ̄, mi tem saara wāa, Sufun deedeeru, wuu sinin suunu sɔ̄, Parani ka Tofeli ka Labani ka Haserɔ̄tu ka Disahabu.

² À n kpa ka Seirin guurun swaa, saa Horebun guurun di, a ka turi Kadɛsi Baanɛaɔ̄, kaa s̄wa sɔ̄ wɔ̄kura tia.

³ Wɔ̄ɔ̄ weeruse sɔ̄, mìn di Isireliba ba yarima Egibitin di, yen suru wɔ̄kura tiasen t̄ɔ̄ gbiikuru sɔ̄ra Mɔ̄wisi u Isireliba sɔ̄wa kpuro ye Yinni Gusunɔ̄ u nɛɛ, u bu sɔ̄.

4 Ya koorawa sanam me Mɔ̃wisi u Sihoni, Amɔ̃reban sina boko wi u wãa Hɛsiboniɔ kamia u kpa ma u da u Ogu, Basanin sina boko wi u wãa Edɛɛ ka Atarɔtuɔ kamia.

5 Mɔ̃abuban temɔ, Yuudenin sɔ̃ɔ yari yeru gia, miya Mɔ̃wisi u Isireliba Yinni Gusunɔn woodaba sɔ̃sɔ̃sɔ̃ torua.

Yinni Gusunɔ u Isireliba wooda

wɛ bu ka doona Horebun di

6 Mɔ̃wisi u nɛɛ, Gusunɔ besen Yinni u ka sun gari kua Horebun guurɔ u nɛɛ, sa sina sa te guu ten gãarɔ.

7 N n men na, su seewo su swaa wɔ̃ri su da guunun bera gia mi Amɔ̃reba ba wãa ka Kananin temɔ Yuudenin tem tɛɛrɔ ka guunu gia ka wɔ̃wɔ̃ ka sɔ̃ɔ yɛsan nɔm dɔ̃waru gia ka nim wɔ̃kun goorɔ ka Libaniɔ sere n ka da Efaratin daarɔ,

8 kpa su tem me mɛɛri domi u sun mu nɔmu sɔ̃ndiawa. U nɛɛ, su doo su mu mwa domi u nɔ̃ mweɛru kua ka bɔ̃ri u mu besen baababa Aburhamu ka Isaki ka Yakɔbu wɛ, be ka ben bibun bweseru.

Mɔ̃wisi u wirugibu gɔsa

9 Saa yɛ sɔ̃ɔ Yinni Gusunɔ u nɛɛ, su doo su tem me mwa, nɛ Mɔ̃wisi na bɛɛ sɔ̃ɔwa na nɛɛ, na n̄ kpɛ n bɛɛ sɔ̃be nɛ turo.

10 Gusunɔ besen Yinni u dera i marura ma i dabia nge wɔ̃llun kperi.

11 Na kanamɔ Gusunɔ besen baababan Yinni u de i dabia i sosi kpa u bɛɛ domaru kua nge me u bɛɛ nɔ̃ mweɛru kua.

12 Adama i n yɛ ma na n̄ kpɛ n bɛɛ sɔ̃be nɛ turo.

13 N n mɛn na, i tɔmbu ɔsio bɛɛn bwese kɛra baayere sɔɔ be ba yɛru ka bwisi mɔ, ma ba bɛɛrɛ mɔ tɔmbu sɔɔ, kpa n bu ko bɛɛn wirugibu.

14 Ma i man wisa i nɛɛ, ye na gerua mi, ya wã.

15 Ma i ka tɔn be na bɛɛn bwese kɛra baayeren di ma na bu sua na bu kua bɛɛn wirugibu, gabu nɔrɔm nɔrɔm (1.000) wirugibu, gabu wunɔm wunɔm wirugibu, gabu weeraakuukuubun wirugibu, gabu maa wɔku wɔkubun wirugibu, ma na gabu sɔma wɛ bu ka wirugii be kpara bɛɛn bwese kɛra baayere sɔɔ.

16 Ma na wirugii be wooda wɛ na nɛɛ, ben mero bisibu bɔ n gari mɔ ben tii tiine sɔɔ, n̄ kun mɛ, ka tɔn tuko, bu bu swaa dakio kpa bu bu siria dee dee.

17 Bu ku tɔmbun bɛɛrɛ mɛɛri bɔ n sirimɔ. Bu bu swaa dakio, bwɛɛbwɛɛ ka damgii. Bu ku ben ɔoo nasia domi ba koo siriwa ka Yinni Gusunɔn yĩsiru. Bɔ n ka gari ɔɛɛ yinna yi yi bu sɛsiemɔ, bu ka yi na nɛn mi bu man sɔ̃ kpa n yi wɛɛri.

18 Nge mɛya na bɛɛ sɔ̃sɔ̃i saa ye sɔɔ, ye i ko i ko kpuro.

Isireliban mɛm nɔɔbu sariru

19 Yen biru, Gusunɔ bɛɛɛn Yinni u sun nɔɔ kã ma sa seewa Horebun guurun di sa gbabu baka nanumgii te kpuro bukiana te i yɛ mi, ma sa kpa ka guunun swaaɔ mi Amɔreba ba wãa nge mɛ Gusunɔ bɛɛɛn Yinni u sun yiire. Ma sa tura Kadɛsi Baanɛaɔ.

20 Miya na bɛɛ sɔ̃ɔwa na nɛɛ, wee i tunuma Amɔreban guurɔ te Gusunɔ bɛɛɛn Yinni u koo sun wɛ.

21 I mɛɛrio wee, Gusunɔ bɛɛɛn Yinni u bɛɛ tem mɛ nɔmu bɛria. I seewo kpa i mu mwa nge mɛ wi,

bɛsɛn baababan Yinni u bɛɛ sɔ̄wɔ̄. I ku bɛrum ko. I de i n wɔ̄rugɔ̄ru mɔ̄.

²² Ma bɛɛ kpuro i na i man deema i nɛɛ, su tɔ̄mbu gɔ̄ri bu da bu tem mɛn saria mɛɛri kpa bu wurama bu sun sɔ̄ swaa ye sa ko kpe, ka wuu sɔ̄n mi sa ko gbi su turi.

²³ Bɛɛn gari yi, yi man wɛre, ma na tɔ̄mbu wɔ̄kura yiru gɔ̄sa bɛɛn bwese kɛra baayere sɔ̄ tia tia.

²⁴ Ma ba doona ba guunun bera gian swaa mwa ma ba tura sere ɛsikolin wɔ̄wɔ̄. Mi kpurowa ba bɔ̄su ba mɛɛra.

²⁵ Ma ba tem mɛn dɔ̄a binu sɔ̄rima ba ka sun naawa. Ma ba nɛɛ, tem mɛ, mu gia sɔ̄a mɛ Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u sun wɛɛmɔ̄.

²⁶ Adama i n̄ Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinnin gere mɛm nɔ̄wɛ, domi i yina i da.

²⁷ I n̄n seesiwa bɛɛn kuu bekuruginu sɔ̄ i nɛɛ, yɛn sɔ̄ u sun tusa, yen sɔ̄na u sun yarama Egibitin di u ka sun Amɔ̄reba nɔ̄mu sɔ̄ndia, bu sun kpeerasia.

²⁸ I nɛɛ, mban sɔ̄na i ko i da i bu wɔ̄ri. Bɛɛgibu ba dera i mwia kpɔ̄na domi ba nɛɛ, tɔ̄n be, ba sun dam kere, ba sun gunum kere, ba maa ben wusu gbɔ̄ranu toosiwa n̄ ka wɔ̄llu girari. Yen biru, ba mam Anakin bibun bweseru wa mi, be ba ra n̄ sɔ̄a doogoba.

²⁹ Ma na bɛɛ wisa na nɛɛ, i ku nanda, i ku maa ben bɛrum ko.

³⁰ Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u ko n̄ sun gbiiye kpa win tii u sun sanna nge mɛ u kua bɛsɛn n̄ni biru Egibitiō,

³¹ ka gɔ̄burɔ̄. Bɛɛn tii i wa ma u sun bɔ̄ki bɛsɛn sanum sɔ̄ nge mɛ tɔ̄nu u ra win bii bɔ̄ki sere sa ka tura mi sa dɔ̄.

32 Adama ka mε, i ñ Gusunō bεsεn Yinni naane kue,

33 baa mε u ra n sun swaa gbiiye u ka sun ayeru sōosi mi sa ko yōra. Wōkuru, u ra sun kparewa u n bεsεn swaa yam bururasie ka dōo yara, sōo sōo maa ka guru wii wuroru.

34 Yinni Gusunō u bεεn weeweenu nua, ma u mōru kua u bōrua u nεε,

35 baa bεεn turo kun duō tem mε sōo, mε mu gea sāa mi, mε u nōo mweeru kua u bεsεn baababa wē,

36 ma n kun mō Kalebu, Yefunen bii. Wiya u koo mu wa. Wi ka win bibun bwesera u koo tem mε wē mε u bōsu u mεera mi, domi u win swεε kpuro swīwa dee dee.

37 Yinni Gusunō u maa ka man mōru kua bεεn sō, ma u nεε, nen tii na ñ maa duō tem mε sōo.

38 Nen sōm kowo Yosue, Nunin biiwa u koo du mi. Yen sō, n be nùn dam kēeyō, domi wiya u koo bεε Isireliba kpara u ka bεε tem mε wē.

39 Ma Yinni Gusunō u nεε, bεε, i nεε, yiberεba ba koo bεεn bibu gurawa. Adama bii be, be ba ñ gina gea ka kōsa yē mi, beya ba koo du tem mε sōo ka Yosue sannu. Beya u koo tem mε wē ba n mō.

40 Yen sō, bεε i gōsiro kpa i da ghaburu gia nim wōku ge ba mō Naa yarin bera gia.

41 Ma i man wisa i nεε, i tora Yinni Gusunōn mi. Adama tē, i ko da i tabu ko nge mε wi, Gusunō bεsεn Yinni u gerua. Ma i bεεn tabu yānu sua i dōo ka wōbia i ka guunun bera gia tabu wōri.

42 Ma Yinni Gusunō u man sōowa u nεε, n bεε sōowō n nεε, i ku ra da i tabu ko. U ñ wāa ka bεε. Yen sō, i ku da, domi ba koo bεε kamia.

43 Na bεε ye sõwa adama i yina i man swaa daki. I n̄ Yinni Gusun̄n gere m̄em n̄õwε. Ma i gõru b̄obia i da i tabu w̄ari guunun bera gia.

44 Saa yera Am̄ore be ba w̄aa bera mi, ba yarima ba bεε kamia Seiriõ, ma ba bεε naa sw̄i nge t̄i sere ba ka girari Horimaõ.

45 Ye i wurama, i Yinni Gusun̄õ weeweenu koosi. Adama u n̄ bεε swaa daki.

46 Ma i sina n ka tε Kad̄esi Baan̄eaõ.

2

1 Yen biru ma sa ḡõsira sa da ka ḡbaburun swaa nim w̄õku ge ba m̄õ Naa yarin bera gia nge mε Yinni Gusun̄õ u gerua. Ma sa sirena Seirin guun̄õ n ka tε.

Isireliba ba Ed̄muba

ka M̄abuba ka Am̄oniban tem

bukiana

2 Yinni Gusun̄õ u man sõwa u nεε,

3 wee sa sirena guunun bera mi gia n ka tε. Su maa doo sõõ ȳsan n̄m geu gia.

4 U nεε, n bεε wooda yeni w̄ε n nεε, i seewo i Seirin tem b̄ewa mi b̄een m̄ero bisibu Esaun bibun bweseru ba w̄aa. Ba ko n b̄een b̄erum m̄õ, adama i n t̄i sε,

5 i ku ra bu w̄ari. Domi u n̄ bεε ben tem w̄εm̄õ baa m̄en n̄õ i ko i naasu s̄andi. Esaun bibun bwesera u Seirin guunun beran tem mε w̄ε ba n m̄õ.

6 D̄ia ni i ko i di ka sere maa nim mε i ko i n̄õ, i ko i ye kpuro dwewa ben mi.

7 Domi Gusun̄õ b̄esen Yinni u b̄esen s̄oma kpuro domaru kua ma u sun k̄õsu sanam mε sa ḡbabu baka te bukianam̄õ. U w̄aa ka b̄ese sere n ka kua gis̄õ w̄õõ weeru. Sa n̄ ḡaanu bie.

⁸ Ma sa Seirin tem bewa mi besen mero bisibu Esaun bibun bwesera wāa. Sa ñ maa tem teeran swaa mwe ye ya dōo Elatiō ka Esioni Gebeeō. Ma sa gōsira sa Mōabun gbaburun swaa mwa.

⁹ Yinni Gusunō u man sōwa u nee, su ku Mōabuba nōo kuuri, su ku bu tabu wōri, domi u ñ sun gāanu nōmu sōndiamme ben temō. Lōtun bibun bwesera u Arin tem me wē ba n mō.

¹⁰ Yellu, Emibara ba wāa Arin tem me sōo. Ba sāawa bwese te ta dam mō. Ba dabi ba maa gunu nge Anakin bibun bweseru.

¹¹ Gabu ba tamaa ba sāawa Refaba nge me Anakiba ba sāa, adama Mōabuba ba ra bu sokuwa Emiba.

¹² Nge meya maa Horiba ba raa wāa Seirin temō yellu. Ma Esaun bibun bweseru ba bu kpeerasia ma ba sina mi, nge me bee Isireliba i kua tem me Yinni Gusunō u bee wē sōo.

¹³ Yen biru, Yinni Gusunō u wooda wē u nee, su seewo su swaa wōri kpa su Seredin daaru tōbura. Ma sa tu tōbura.

¹⁴ Saa min di sa seewa Kadesi Baanean di sere sa ka Seredin daaru tōbura, n kuawa wōo tena ka nōoba ita. Be ba raa sāa tabu kowobu sa ka seema ba ñ maa wāa nge me Yinni Gusunō u raa gerua ka bōri.

¹⁵ Win tiiwa u bu nōma doke u kpeerasia.

¹⁶ Sanam me tabu kowo be kpuro ba gu ba kpa,

¹⁷ sanam me sōora Yinni Gusunō u man sōwa u nee,

¹⁸ tē, su Mōabun tem nōo bura yeru saro kpa su Arin tem bukiana,

¹⁹ su na Amōniban mi. Adama su ku bu nōo kuuri, su ku maa ka bu tabu ko. Domi u ñ sun gāanu wēemō ben tem me sōo. Ba sāawa Lōtun bibun bweseru. Bera u maa tem me wē ba n mō.

20 Tem mε, mu raa sāawa Refaban tem. Domi yellu Refabara ba raa wāa mi, be, be Amōniba ba ra soku Sansumiba.

21 Bwese te, ta dam mō ma ba dabi. Ba gunuwa nge Anakiba. Adama Yinni Gusunō u bu Amōniba nōma beria, ba bu gira ma ba sina mi.

22 Nge mεya Yinni Gusunō u Esaun bibun bweseru kua be ba wāa Seiriō. U dera ba Horiba gira ma ba bu kpeerasia ba sina ben temō sere ka gisō.

23 Kafitorigibu ba na saa ben tem di ba Afi be ba wāa baru kpaanō n ka girari Gasāo kpeerasia ma ba sina ben wusō.

24 Yen biru, Yinni Gusunō u nεε, su seewo su swaa wōri kpa su Aanōon daaru tōbura. Wee u koo sun Sihoni Amōre, Hēsibonin sina boko nōmu beria ka win tem. U nεε, su doo su nūn wōri kpa su ka nūn tabu ko.

25 Saa gisōn di u koo de nandabu bu n wāa handunian bwesenu kpuro sōo bεsēn sō. Bā n bεsēn damu nua, kpa bu diiri berum sō.

Ba Sihoni, Hēsibonin

sina bokon tem wōri

26 Saa Kedemōtin di, na sēmōbu gōra Sihoni, sina bokon mi, kpa bu nūn bōri yendun gari sō bu nεε,

27 u de su win tem bukiana. Swaa doowa sa ko n swīi, sa ñ gam geramō.

28 Sa ko nūn dīa ni sa ko di ka nim mε sa ko nōn gobi kōsia. U gesi de su win tem bukiana.

29 Esaun bibun bweseru be ba wāa Seiriō ka Mōabubā be ba wāa Arin temō ba wura sa ben tem bukiana. U maa de su win tem bukiana su ka Yuudenī tōbura kpa su du tem mε Gusunō bεsēn Yinni u sun wē sōo.

³⁰ Adama Sihoni, Hesibonin sina boko u yina su sara ka win temo. Domi Gusuno besen Yinni u win goru babiasia u sun nun namu sandia nge me i waamo giso.

³¹ Ma Yinni Gusuno u man sowa u nee, n merio u sun Sihoni ka win tem namu beria. Su nun wario su tem me mwa.

³² Ma Sihoni ka win tabu kowobu ba na ba sun tabu wari Yahasio.

³³ Ma Gusuno besen Yinni u sun nun namu beria. Ma sa nun kamia wi ka win bibu ka win tabu kowobu kpuro.

³⁴ Sa win wusu kpuro mwera sa kam koosia mam mam, ma sa ton durabu ka ton kurabu ka bibu kpuro kpeerasia, baa ton turo kun tiare.

³⁵ Ma sa ben yaa sabenu ka ben arumani ye sa gura ben wuu si so tii koosi.

³⁶ Saa Aroeen di ye ya wa Aanon daarun gooro ka wuu ge ga wa wawo n ka da sere Galadio, wuu gaga kun kpi gu sun ma. Gusuno besen Yinni u sun si kpuro namu beriawa.

³⁷ Adama sa n Amoniban tem babe ka tem me mu wa Yabokun daarun gooro ka wuu si su wa guuno ka sere mi Gusuno besen Yinni u sun yinari su wari.

Ba Ogu, Basanin sina bokon

tem mwa

3

¹ Yen biru, sa tem tureru yowa sa da Basanio. Ma Ogu, Basanin sina boko ka win tabu kowobu ba na ba sun tabu wari Edeeo.

² Ma Yinni Gusuno u man sowa u nee, su ku Ogu win berum ko domi u koo sun nun namu beria, wi ka win tabu kowobu ka win tem kpuro. Sa ko nun

kuawa nge me sa Sihoni, Amoreban sina boko kua, wi u waa Hesibonia.

³ Ma Gusuna besen Yinni u sun Ogu, Basanin sina boko namu beria ka win tabu kowobu kpuro. Sa bu kamia sa kpeerasia, baa ton turo sa n deri.

⁴ Sa win wusu kpuro mweera, baa teu ga n kpia gu sun ma. Siya wusu wata ye ya waa Aagobun temo Basania. Ogun tema sere mi.

⁵ Wuu si kpuro su gbaranu mawa ni nu gunu, ma ba nu gambo sisugii kua ba ra ka kenε. Wusu maa waa su dabi mi, si ba n gbaranu toosi.

⁶ Sa si kpuro mweera ma sa ton durabu ka ton kurabu ka bibu kpuro kpeerasia nge me sa Sihoni, Hesibonin sina boko kua.

⁷ Ma sa wuu sin yaa sabenu ka sin arumani gura sa tii yiya.

Ba Galadin tem bonu kua

⁸ Nge meya sa ka Amoreban sinambu yiru yen tem mwa Yuudenin soo yari yeru gia saa Aanon daaron di n ka da Hemon guuro.

⁹ Sidonigibu ba ra Hemon guu te sokuwa Siri-
oni, kra Amoreba bu maa tu soku Seniri.

¹⁰ Sa Basanin sina boko Ogun wusu kpuro tabu di. Siya wuu si su waa gunguru wallo ka Galadin temo ka Basanin tem me kpuro soo n ka girari Salika ka Edεε.

¹¹ N deema Refaban bweseru soo, Ogu, Basanin sina boko, wi turowa u raa tie. Kpakoro sisugiru soora ba win goru doke. Kpakoro te, ta waa Amoniban wuu maro Raba. Ten deebu saawa gam soonu naba nne. Ma ten yasum saa gam soonu nne.

¹² Saa ye soora na Rubenin bweseru ka Gadin bweseru tem me we me mu waa Aanon bera gia

Arɔ̃ɛn sɔ̃ɔ̃ yɛsan nɔ̃m geu gia ka wuu si su wɔ̃a Galadin guunun bee tia.

¹³ Ma na Manasen bweserun bɔ̃nu Galadin tem sukum mɛ mu tie wɛ̃ ka Basanin tem mi Ogu u raa bandu dii. N deema Aagɔ̃bun tem ka Basanin tem mɛya ba ra maa soku Refaban tem.

¹⁴ Yairi, Manasen bii, u Aagɔ̃bun tem kpuro mwa n ka da Gesuriba ka Maakatigibun tem nɔ̃ɔ̃ bura yerɔ̃. Ma u wuu si su wɔ̃a tem mɛ sɔ̃ɔ̃ soka Yairin wusu nge mɛ ba su sokumɔ̃ sere ka gisɔ̃n gisɔ̃.

¹⁵ Ma na Makiri Galadin tem wɛ̃.

¹⁶ Ma na Rubɛnin bweseru ka Gadin bweseru Galadin tem bee tia wɛ̃ n ka da Aanɔ̃ɔ̃n daarɔ̃ sere ka Yabɔ̃kun daarɔ̃. Aanɔ̃ɔ̃n daara ta sɔ̃a tem mɛn nɔ̃ɔ̃ bura yeru sɔ̃ɔ̃ yɛsan nɔ̃m dwaru gia, ma Yabɔ̃kun daaru ta maa bu buranɛ ka Amɔ̃niba.

¹⁷ Ben tem mɛya mu wɔ̃a Yuudenin wɔ̃wɔ̃a, saa Genɛsarɛtin daa burerun di n ka da nim wɔ̃ku bɔ̃ruguuɔ̃. Ma mu da sere ka Pisigan guurɔ̃ sɔ̃ɔ̃ yari yeru gia.

¹⁸ Saa ye sɔ̃ɔ̃, ma na bɛɛ wooda yeni wɛ̃ na nɛɛ, tɛ̃, wee Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u bɛɛ tem mɛ wɛ̃ i n mɔ̃. Tɛ̃, bɛɛ tabu kowobu kpuro, i bɛɛn tabu yɔ̃nu suo kpa i Yuudɛni tɔ̃bura ka bɛɛgibu Isireliba sannu.

¹⁹ Bɛɛn kurɔ̃bu ka bɛɛn bibu ka bɛɛn yaa sabe ni tɔ̃nawa i ko i deri wuu si na bɛɛ wɛ̃ sɔ̃ɔ̃.

²⁰ I bɛɛn mɛro bisibu somiɔ̃ sere Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u ka bu swĩi ben temɔ̃ nge mɛ u bɛɛ kua, kpa bu sina tem mɛ sɔ̃ɔ̃ mɛ u koo bu wɛ̃ Yuudenin sɔ̃ɔ̃ kpee yeru gia. Saa ye sɔ̃ɔ̃ra i ko i wura bɛɛn temɔ̃ mɛ na bɛɛ wɛ̃.

²¹ Ma na Yosue wooda yeni wɛ̃ na nɛɛ, win nɔ̃ni yi wa ye Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u sinambu yiru ye kua. Nge mɛya u koo maa sinambu kpuro kua be u koo

ka tabu ko sanam me i Yuudeni tabora.

²² I ku bu nasia, domi Gusunə bešen Yinni u koo beē sanna.

Məwisi u n̄ duə

Kananin temə

²³ Saa ye sō, na Yinni Gusunə suuru kana na neē,

²⁴ Gusunə nen Yinni, a ne wunen səm kowo wunen kpāaru ka wunen dam bakam kookoo gbiikisi sōsi. Yinni goo sari wəllə ka temə wi u koo kpī u ko ye a ra ko.

²⁵ A de n Yuudeni tabora kpa n tem buram me wa guru giə mi guu buranu wāa ka maa Libani.

²⁶ Adama Yinni Gusunə u ka man məru kua bešen sō ma u yina u nen kanaru n̄. U neē, ya tura me. N ku maa n̄n yen gari sō.

²⁷ U neē, n yəwo Pisigan guurun wii kpiirə kpa n n̄ni seeya n məeri sō yēsən n̄m geu gia ka sō yēsən n̄m dwaru gia ka sō kpee yeru gia ka sere maa sō yari yeru gia. Adama na n̄ Yuudeni taboramə.

²⁸ U neē, n Yosue bwisi kēeyə kpa n n̄n dam kē, n de u n wərugəru m̄. Domi wiya u koo Yuudeni tabora kpa u Isireliba kpara u ka bu tem me wē me kon wa mi.

²⁹ Ma sa sina wəwa mi, Beti Peorin deederu.

I Yinni Gusunən wooda

mēm n̄əwə

4

¹ Tē, beē Isireliba, i yiirebu ka woodaba swaa dakio be na beē wēemə. I ye mēm n̄əwə kpa i wa i n wāa, kpa i du tem me sō, me Gusunə bešen baababan Yinni u beē wē.

² I ko i win woodaba mɛm nɔ̃wawa nge mɛ na bɛɛ ye wɛ̃. I ku gãanu ganu sosi ye sɔ̃, i ku maa gãanu ganu kawa.

³ Bɛɛn nɔ̃ni yi wa ye Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u kua Baali Peorigiin sɔ̃. U tɔ̃mbu kpeerasia kpuro bɛɛ sɔ̃ be ba da ba nùn sãwa.

⁴ Adama bɛɛ be i Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni naane sãa, bɛɛya i wãa wãaru sɔ̃ gisɔ̃.

⁵ Wee na bɛɛ yiirebu ka woodaba wɛ̃ nge mɛ Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u man sɔ̃wa n ko. I ko i ye mɛm nɔ̃wawa tem mɛ u koo bɛɛ wɛ̃ sɔ̃.

⁶ I n ye mɛm nɔ̃wa ma i ye swĩi dee dee, bwese ni nu tie nù n wooda ye nua, nu koo bɛɛ garisiwa yẽrobu ka bwisiqibu, kpa nu nɛɛ, anna a bwese baka ten yẽru ka bwisi wa!

⁷ Sà n Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni somiru kana u ra n ka sun wãa saa kpuro. Bweseru gara wãa baa ni nu kpãaru bo sɔ̃, te ta Yinni mɔ̃ nge mɛ?

⁸ Bweseru gara wãa baa ni nu kpãaru bo sɔ̃ tèn yiirebu ka ten woodaba ba sãa dee dee nge wooda be na bɛɛ wɛ̃ gisɔ̃?

Isireliba ba yõra

Yinni Gusunɔ̃n wuswaaɔ

Horebun guurɔ̃

⁹ I n tii sɛ kpa i ku duari bɛɛn wãaru kpuro sɔ̃ ye i wa ka nɔ̃ni. I ku maa de yu yari bɛɛn gõrun di. I ye bɛɛn bibu ka maa bɛɛn bibun bibu nɔ̃sio.

¹⁰ I tɔ̃ te yaayo tɛ sɔ̃ i da i yõra Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinnin wuswaaɔ Horebun guurɔ̃ sanam mɛ u man sɔ̃wa u nɛɛ, n bɛɛ Isireliba kpuro mɛnnama win mi, kpa u bɛɛ win woodaba sɔ̃, kpa i gia nge mɛ i ko i

ka nùn mɛm nɔ̃wɔa bɛɛn wāarun t̃ɔru kpuro sɔɔ kpa i maa ye bɛɛn bibu nɔ̃sɔ̃sɔ̃.

¹¹ Ma i mɛnnama i na i ỹɔra guu ten nuurɔ tɛn min di d̃ɔɔ buri yi yarimɔ yi w̃allu girari d̃ɔɔ wiisu ka guru wii wuroru sɔɔ.

¹² Ma Yinni Gusunɔ u ka bɛɛ gari kua d̃ɔɔ yara sɔ̃ɔn di. I win nɔ̃ɔ nua adama i ñ nùn wa.

¹³ U ka bɛɛ arukawani b̃akua u nɛɛ, i win wooda w̃akuru mɛm nɔ̃wɔ te u yorua kpee bɛsi yiru sɔɔ.

¹⁴ Saa ye s̃ɔra Yinni Gusunɔ u man yiire n bɛɛ wooda w̃ɛ kpa i ye mɛm nɔ̃wɔa tem mɛ i ko i mwa sɔɔ.

Ba Isireliba kirɔ m̃

b̃ũu s̃aanun s̃

¹⁵ Wee, i ñ Yinni Gusunɔn tii wa sanam mɛ u ka bɛɛ gari kua d̃ɔɔ yara sɔ̃ɔn di Horebun guurɔ. Yen s̃ɔ, i ñ tii sɛ,

¹⁶ i ku ra ka nùn torari i bw̃āarokunu ko ni nu ka t̃ɔn durɔ weenɛ ñ kun mɛ t̃ɔn kurɔ,

¹⁷ ñ kun mɛ yaa ye ya s̃iimɔ tem sɔɔ, ñ kun mɛ gunɔ,

¹⁸ ñ kun mɛ yaa ye ya kabirimɔ temɔ, ñ kun mɛ sw̃āa.

¹⁹ I ñ ñɔni seeya w̃allɔ i ka s̃ɔɔ ka suru ka kperi m̃ɛri ka kpuro ye ya w̃āa mi, i ku de yu bɛɛ gawa i ka yiira i ye s̃ā. Yeba kpurowa Gusunɔ bɛsɛn Yinni u handunian bwesenu kpuro deria nu ñ m̃.

²⁰ Adama bɛɛ, u bɛɛ ñɔma ñenua u yara Egibitigibun ñɔni yi ba bɛɛ s̃ɔ̃m̃ɔn di kpa i ñ ka s̃ā win t̃ɔmbu nge mɛ i s̃ā gisɔ.

²¹ Ma Gusunɔ bɛsɛn Yinni u ka man m̃ɔru kua bɛɛn s̃ɔ. U b̃ɔrua u nɛɛ, na ñ Yuudeni t̃ɔburamɔ, na ñ maa duɔ tem gem mɛ sɔɔ, mɛ u koo bɛɛ w̃ɛ i ñ m̃.

22 Miniwa kon kpuna n gbi. Na n̄ Yuudeni taburamɔ. Adama bɛɛ, i ko ye tabura kpa i tem gem mɛ mwa i sina mi.

23 I n tii sɛ kpa i ku duari arukawani ye Gusunɔ bɛsɛn Yinni u ka bɛɛ bɔkua. I ku ra tii bwãarokunu kua ni nu ka gãanu weenɛ ni u bɛɛ yinari i ko.

24 Domi Gusunɔ bɛsɛn Yinni u sãawa nge dɔɔ wi u ra kam koosie, u maa sãa nisinugii.

25 I n sina n ka tɛ tem mɛ Gusunɔ bɛsɛn Yinni u bɛɛ nɔɔ mwɛɛru kua sɔɔ, ma i bibu ka debuminu wa, i ku ra n̄n torari i tii bwãarokunu kua ni nu ka gãanu weenɛ, i ku maa kɔ̃sa gaa ko ye ya koo win mɔru seeya.

26 I n tora ten bweseru kua, na bɛɛ sɔ̃mɔ na siremɔ gisɔ, wɔllu ka tem mu sãa nɛn seeda ma i ko i gbiwa tem mɛ i ko i mwa mi sɔɔ Yuudenin guru giɔ. Bɛɛn wãaru ta n̄ dakaa dɔɔ. Ba koo bɛɛ kpeerasiawa mam mam.

27 Yinni Gusunɔ u koo de i n yarinɛwa bwese tukunun suunu sɔɔ kpa i kun dabi yãatem mi u dera i yoru dimɔ.

28 Miya i ko i bũnu sã ni tɔmba kua ka dãa n̄ kun mɛ ka kpenu ni nu ku ra yam wa, nu ku ra gari nɔ, nu ku ra maa nuburu nɔ.

29 Miya i ko i Gusunɔ bɛsɛn Yinni kasu. I n n̄n kasu ka bɛɛn gɔru kpuro, ka bɛɛn bwẽra kpuro, i ko i n̄n wa.

30 Ye na bɛɛ sɔ̃wa mi kpuro yà n koorã, ma i wãa nɔni swãaru sɔɔ, i ko i gɔsiramawa Gusunɔ bɛsɛn Yinnin mi kpa i wure i n̄n mɛm nɔɔwa.

31 Domi u sãawa wɔnwɔndugii wi u kun bɛɛ derimɔ. U n̄ bɛɛ kpeerasiamɔ. U n̄ maa duarimɔ arukawani ye u ka bɛɛn baababa bɔkua ka b̃ri.

Isireliba ba kua seeda

³² I bwisikuo ye ya koorā yellu, ye ya koorā tē tēbun di sã mìn di Gusunō u tōnu taka kua handunia sō. I bwisikuo ye ya koorā handunian goonu nne kpuro sō. Gãa maamaakiginu ganu nu koore nge nini? I nōre ba gāanu gerure nge meni?

³³ Bweseru gara wāa te Yinni Gusunō u ka gari koore dōo yara sōn di nge bē ma ta wāa ta wasi?

³⁴ Yinni goo u win tōmbu wōrare ben yiberēban nōman di ka win dam bakam, ka laakarī mēribu, ka yīrenu, ka sōm maamaakiginu, ka tabu, ka win dam ka gāa nanumginu nge mē Gusunō besen Yinni u Egibitigibu kua bēen wuswaa?

³⁵ Bēya i kua seeda kpa i ka gia ma Gusunō turowa u sã Yinni. Goo maa sari nge wi.

³⁶ U dera i win nōo nua wōllun di u ka bē sōsinu wē kpa i ka nūn mēm nōwa. U maa dera i dōo wa temō ma u ka bē gari kua wi sōn di.

³⁷ U bēen baababa kīa ma u bē gōsa bē be i sãa ben bibun bweseru. Yen sōna u bē yarama Egibitin di ka win dam bakam.

³⁸ U bē bwese tukunu gira ni nu bē dabiru ka dam kere ma u bē kpara u ka dua ben temō u bē mu wē nge mē i waamō gisō.

³⁹ N n mēn na, i bwisikuo gisō kpa i n yē ma Gusunō turowa u sã Yinni wōllō ka temō. Goo maa sari nge wi.

⁴⁰ I win woodaba ka win yiirebu mēm nōwō bi na bē wēmō gisō, kpa i wa i n bōri yendu mō bē ka bēen bibun bweseru kpa bēen wāaru tu daka da tem mē sō, mē Gusunō besen Yinni u bē wēmō.

Mōwisi u wusu ita gōsa

mi ba ko n da kpikiru de

41 Mōwisi u wusu ita gōsa Yuudenin sōo yari yeru gia,

42 kpa su n sāa kpiki yenu. Wi u tōnu go ka samba, u ñ daa ka yēro mōru ñeni, u ko n da kpikuru de mi, u ka win wāaru bere.

43 Rubenin tem sōo, u Beseri gōsa ye ya wāa gunguru wōllō mi gāanu ku ra kpi. Gadin temō, u Ramōti gōsa ye ya wāa Galadiō. Manasen tem sōo, u Golani gōsa ye ya wāa Basanin temō.

MŌWISIN SŌSIRU YIRUSE

44-45 Mōwisi u Isireliba yiirebu ka woodaba ka sōosinu wē sanam mē ba yarima Egibitin di.

46 Saa ye, ba wāa Yuudenin sōo yari yeru gia wōwāo, Beti Peorin deedeeru, Sihoni, Amōreban sina bokon temō wi u wāa Hēsiboniō. Wiya Mōwisi ka Isireliba ba kamia sanam mē ba yarima Egibitin di.

47 Ma ba win tem mwa ka maa Ogu, Basanin sina bokon tem. Amōreban sinambu yiru ye, ba raa wāawa ba bandu dii Yuudenin guru giō sōo yari yeru gia.

48 Ben tem mēn nōo bura yera dawa Aroeeo, Aanōon daarun goorō sere n ka girari guu te ba mō Hēmōōwō te ba maa sokumō Sioni,

49 ka tem mē mu wāa Yuudenin wōwāo sōo yari yeru gia n ka girari nim wōku bōruguuō sere n ka da guu te ba mō Pisigan nuurō.

Wooda wōkuru

5

1 Mōwisi u Isireliba kpuro sokusia ba mēna ma u bu sōōwa u ñe, bēe Isireliba i wooda ka yiirebu

swaa dakio i nō bi na bēē wēēmō gisō. I bu nenuō kpa i bu mēm nōōwa mam mam.

² Gusunō bēsen Yinni u ka sun arukawani bōkua Hōēbun guurō.

³ N n̄ bēsen baababa tōna u ka ye bōkua, adama ka bēsen tiywa bēse be sa wāa sa wasi mini gisō.

⁴ Yinni Gusunō u ka bēē gari kua nōni ka nōni guuru wōllō saa dōō yara sōan di.

⁵ Saa ye sōō, ma na yō bēē ka win suunu suunuka sōō na ka bēē tusiamō ye u gerumō, domi i n̄ yōōwe guu ten wōllō yēn sō i dōō win bērum mō. U nēē,

⁶ wiya u sāa Gusunō bēsen Yinni. Wiya u sun yarama Egibitin di mi sa raa wāa sa yoru dimō.

⁷ U maa nēē, sa n̄ ko n maa Yinni goō mō wi baasi.

⁸ Su ku ra tii bwāaroku gagu kua ga n ka gāanu weenē wōllō, n̄ kun mē temō, n̄ kun mē nim sōō.

⁹ Su ku ra yiira su nu sã. Domi wi, Gusunō bēsen Yinni u sāawa nisinugii. U ra baababan durum mōoru mwe ben bibun mi, be ba n̄n tusan suunu sōō sere ka ben bibun bibō.

¹⁰ Adama be ba n̄n kī ma ba win woodaba mēm nōōwammē u ra ben bibun bweserun nōrōm nōrōm (1.000) wōnwōndu kue.

¹¹ Su ku ra wi, Gusunō bēsen Yinnin yīsiru soku kam. Domi wi u win yīsiru soka kam, u koo yēro sēyasia.

¹² Su tōō wērarugiru mēm nōōwō su tu bēere wē nge mē wi, Gusunō bēsen Yinni u sun yiire.

¹³ Sōō nōōba tia sōōra sa ko n da bēsen sōma kpuro ko.

¹⁴ Adama sōō nōōba yiruseru ta sāawa Gusunō bēsen Yinnin tōru tē sōō u wēra. Yen sō, su ku ra sōmburu garu ko bēse ka bēsen bibu ka bēsen sōm kowobu ka bēsen ketēba ka bēsen ketēkunu, bēsen yaa sabenu

kpuro gesi, ka maa sɔ̃ wi u wãa besen yenuɔ. Besɛ kpuro sa ko wɛrawa.

15 Su yaayo nge mɛ sa raa yoru dimɔ Egibitiɔ, ma wi, Gusunɔ besen Yinni u sun yarama min di ka win dam bakam. Yen sɔ̃na u sun yiire su tɔ̃ wɛrarugii te mɛm nɔ̃wa.

16 Su besen tundobu ka besen merobu beere wɛeyɔ nge mɛ wi, Gusunɔ besen Yinni u sun yiire kpa besen wãaru tu daka da kpa sa n bari yendu mɔ tem mɛ u sun wɛ sɔ̃.

17 Su ku ra tɔ̃nu go.

18 Su ku ra sakararu ko.

19 Su ku ra gbeni.

20 Su ku ra goo gari mani.

21 Su ku ra besen tɔ̃nusin kurɔ binɛ ko, n̄ kun mɛ win diru, n̄ kun mɛ win gberu, n̄ kun mɛ win sɔ̃m kowo tɔ̃n durɔ n̄ kun mɛ tɔ̃n kurɔ, n̄ kun mɛ win ketɛ, n̄ kun mɛ win keteku, win gãanu kpuro gesi.

22 Gari yiniwa Yinni Gusunɔ u nɔ̃ sua guuru wɔ̃llɔ u besɛ win tɔ̃mbu kpuro sɔ̃wa dɔ̃ɔ yara sɔ̃n di ka guru wii wuroru sɔ̃n di ka guru wii sinumgirun di, u n̄ gãanu sosi. Yen biru, u ye yorua kpee besi yiru sɔ̃ u man wɛ.

Mɔ̃wisi u sãawa Yinni Gusunɔn gɔ̃ro

23 Sanam mɛ i Yinni Gusunɔn nɔ̃ ge nua guru wii sinumgiru sɔ̃n di, guuru wɔ̃llɔ tɛn mi dɔ̃ɔ u wãa, yera besen bwese kerin wirugibu ka besen guro gurobu ba na nɛ Mɔ̃wisin mi.

24 Ma ba nɛɛ, wee Gusunɔ besen Yinni u bu win yiikon girima ka win kpãaru sɔ̃si. Ba win nɔ̃ nua dɔ̃ɔ yara sɔ̃n di. Gisɔ̃, ba wa ma Gusunɔ u ka tɔ̃mbu gari kua ma ba wãa ba n̄ gu.

25 Adama mban sɔna ba koo de dɔɔ boko wi, u bu di kpa bu gbi. Domi bà n Gusunɔn nɔɔ nɔɔmɔ mɛ, ba koo gbi.

26 Wara u Yinni Gusunɔ wi u ra n wãan gari nɔɔre dɔɔ yara sɔɔn di nge be, ma yɛro u wãa u ñ gu.

27 Yen sɔ, nɛ Mɔwisi, n susio Gusunɔ bɛsɛn Yinnin bɔkuɔ kpa n swaa daki ye u gerua. Yen biru, kpa n bu ye nɔɔsia. Ba koo ye nɔ, kpa bu ka ye sɔmburu ko.

28 Ma Yinni Gusunɔ u nua ye ba man sɔɔwa. Ma u nɛɛ, ye ba gerua mi kpuro gari bureya.

29 Bà n koo raa kpĩ bu nùn ben gɔru wukia nge mɛ, bu ka nùn bɛɛɛ wɛ kpa bu win woodaba mɛm nɔɔwa, ba ko n daa bɔri yɛndu mɔ be ka ben bibun bweseru sere ka baadommaɔ.

30 Yen sɔ tɛ, u nɛɛ, n doo n bu sɔ bu wuro ben kuu bekuruginɔ.

31 Adama u nɛɛ, nɛ, n sinɔ ka wi, kpa u man woodaba ka sɔɔsinu ka yiirebu sɔ ye kon bu wɛ bu mɛm nɔɔwa tem mɛ u bu wɛɛmɔ sɔɔ.

32 Ma Mɔwisi u maa bu sɔɔwa u nɛɛ, i wooda be kpuro mɛm nɔɔwɔ mam mam be Gusunɔ bɛsɛn Yinni u bɛɛ wɛ. I ku ra gam gera be sɔɔn di.

33 I swaa ye swĩiyɔ mam mam kpa bɛɛn wãaru tu daka da kpa i n bɔri yɛndu mɔ tem mɛ wi, Gusunɔ bɛsɛn Yinni u koo bɛɛ wɛ sɔɔ.

I Gusunɔ bɛɛn Yinni kɔ

6

1 Mɔwisi u maa nɛɛ, wee wooda ka sɔɔsi ni Gusunɔ bɛsɛn Yinni u man yiire n bɛɛ wɛ i mɛm nɔɔwa tem mɛ i ko i mwa sɔɔ.

2 Nge meya i ko i ka Gusunɔ bɛsɛn Yinni bɛɛɛ wɛ bɛɛn wãarun tɔru kpuro sɔɔ kpa i win woodaba ka

win yiirebu mēm nōwa be na bēē wēēmō bēē ka bēēn bibu ka bēēn debuminu kpa bēēn wāaru tu wa tu daka da.

³ Bēē Isireliba, i ko i ye swaa dakiwa kpa i ye mēm nōwa kpa i wa i n b̄ri yendu mō kpa i marura i dabia nge mē Gusunō bēēn baababan Yinni u sun sōwa sanam mē u sun tem nō mweeru kua mi tim ka bom mu kokumō.

⁴ Bēē Isireliba, i swaa dakio i nō. Gusunō bēēn Yinni turowa u s̄a kpuron Yinni.

⁵ I n̄n k̄ō ka bēēn ḡru kpuro ka bēēn bw̄ra kpuro ka bēēn dam kpuro.

⁶ Wooda be na bēē wēēmō gisō, i de ba n wāa bēēn ḡruō.

⁷ I bēēn bibu yen keu kuo kpa i n da ka bu yen gari ko yenuō ka swaaō ì n wuu dōō ka saa ye i ko i kpuna ka saa ye i seewa.

⁸ I de ya n gbinisi bēēn nōmāō ka bēēn sirinō kpa i ku ra ka ye duari.

⁹ I ye yoruo bēēn dian gambon kadiriba sōō ka wuun duu yerun k̄nnōō.

Isireliba, i ku Gusunō

bēēn Yinni duari

¹⁰ Sanam mē Gusunō bēēn Yinni u koo bēē kpara u ka da tem mē u koo bēē wē sōō, nge mē u bēēn baababa, Aburhamu ka Isaki ka Yakōbu nō mweeru kua, i ko i wuu bakasu ka wuu burōsu wa si i n̄ banē,

¹¹ ka yenu si su arumani bwese bweseka yiba ye i n̄ kasu ka d̄kōba be i n̄ gba ka resemba ka olifiba be i n̄ duure.

¹² I ko i dɔ̃anu wa siki siki i n dimɔ̃. Adama i n tii sɛ kpa i ku ra Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni duari wi u sun yara Egibitin di mi sa yoru di.

¹³ I ko i nùn nasiawa kpa i n wi turon wãaru wãa. Win yĩsira i ko i n da ka bõre.

¹⁴ I ku ra da i bwese tuku ni nu ka bɛɛ sikerenen bũnu sã.

¹⁵ Domi Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u wãa bɛsɛn suunu sɔ̃ɔ̃. U sãawa nisinugii. N n mɛn na, i n tii sɛ. I ku ra win mɔ̃ru seeya kpa u bɛɛ kpeerasia handunia sɔ̃ɔ̃.

¹⁶ I ku ra win dam mɛɛri i ka wa mɛ mu nɛ nge mɛ i kua sanam mɛ i wãa Masɔ̃ɔ̃.

¹⁷ Adama i win woodaba ka win sɔ̃sɔ̃sinu ka win yiire bi u bɛɛ wẽ mɛm nɔ̃wɔ̃ dee dee.

¹⁸⁻¹⁹ I n mɔ̃ ye ya wã Yinni Gusunɔ̃n nɔ̃ni sɔ̃ɔ̃, i ko i bɔ̃ri yɛndu wa kpa i tem gem mɛ mwa sanam mɛ u bɛɛn yibɛrɛba gira u kpa. Domi u bɛsɛn baababa nɔ̃ɔ̃ mwɛɛru kua ka bɔ̃ri u nɛɛ, u koo bu mu wẽ.

²⁰ Sɔ̃ɔ̃ teeru bɛɛn bibu bà n bɛɛ bikia ba nɛɛ, mban sɔ̃na Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u bɛɛ wooda beni ka sɔ̃sɔ̃i nini ka yiire bini wẽ,

²¹ kpa i bu wisi i nɛɛ, sa raa sãawa Egibiti sunɔ̃n yobu Egibiti mi, ma Yinni Gusunɔ̃ u sun yarama min di ka win dam bakam.

²² U sɔ̃m maamaakiginu kua nu kpã bɛsɛn nɔ̃ni biru. Niya u ka Egibitigii be, ka ben sina boko ka win yɛnugibu nɔ̃ni swãaru kpẽɛ.

²³ Ma u sun yarama min di u ka sun da tem mɛ sɔ̃ɔ̃, mɛ u bɛsɛn baababa nɔ̃ɔ̃ mwɛɛru kua ka bɔ̃ri u nɛɛ, u koo bu wẽ.

²⁴ Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni u sun yiire u nɛɛ, su wooda be kpuro mɛm nɔ̃wɔ̃, kpa su nùn bɛɛrɛ wẽ. Saa yera bɔ̃ri yɛnda ko n sun wãasi baadomma kpa u n sun kɔ̃su nge mɛ u mɔ̃ gisɔ̃.

25 Sà n wooda be kpuro mɛm nɔ̄wa dee dee nge mɛ u sun yiire, saa yera sa ko n sãa gemgibu win wuswaaɔ̄.

Isireliba ba sãawa

Yinni Gusunɔ̄n tɔ̄mbu

7

1 Gusunɔ̄ bɛɛn Yinni u koo de i du tem mɛ i ko i mwa sɔ̄ kpa u bwese dabi nini gira bɛɛn wuswaan di. Niya, Hɛtiba ka Girigasiba ka Amɔ̄reba ka Kananiba ka Feresiba ka Hefiba ka Yebusiba. Nu sãawa mi bwesenu nɔ̄ba yiru ni nu bɛɛ dabiru kere ma nu bɛɛ dam kere.

2 U koo bɛɛ bu nɔ̄mu bɛria kpa i bu kamia i kpeerasia. I ku ra ka bu arukawani bɔ̄ke, i ku ra maa ben wɔ̄nwɔ̄ndu ko.

3 I ku ra ka bu nɔ̄ tia ko i suana bɛɛ ka be. I ku ra bɛɛn bii wɔ̄ndiaba ben bii aluwaasiba kɛ bu sua kurɔ̄bu. I ku ra maa ben bii wɔ̄ndiaba kasu bɛɛn bii aluwaasiba bu sua kurɔ̄bu.

4 Domi ba koo de bɛɛn bibu bu gera Yinni Gusunɔ̄n swaan di bu ben bũnu sã, kpa Yinni Gusunɔ̄ u ka bɛɛ mɔ̄ru ko u bɛɛ kpeerasia mii mii.

5 Wee nge mɛ i ko i bu kua. I ko i ben bũu turanu suririwa, kpa i ben bwãarokunu kɔ̄suku i dɔ̄ɔ̄ mɛni.

6 Domi i sãawa bwese te Gusunɔ̄ bɛɛn Yinni u wuna nɛnɛm handunian bwese ni nu tie sɔ̄n di, kpa i n ka sãa win tɔ̄mbu.

Yinni Gusunɔ̄ u sãawa

naanɛgii

7 N n̄ mɔ̄ yèn sɔ̄ i bwesenu kpuro dabiru kere Yinni Gusunɔ̄ u ka bɛɛ arukawani bɔ̄kua. Bɛɛya i mam piiburu bo bwesenu kpuro sɔ̄.

⁸ Adama Yinni Gusunɔ u bεε kīwa ma u kī u win nɔɔ mwεεru yibia te u bεεn baababa kua. Yen sōna u bεε yarama ka win dam bakam Egibiti sunɔn yorun di.

⁹ Yen sō, i de i n yē ma Gusunɔ besen Yinniwa u sāa Gusunɔ. U ra win arukawani nenε ka be ba win woodaba mem nɔɔwammε sere ka ben bibun bweserun nɔrɔm nɔrɔmwɔ (1.000). Be ba nùn kī, u ku ra bu tɔnu kandu kue.

¹⁰ Adama u ra be ba nùn tusa ben kōsa kōsiewa u bu kpeerasia yande.

¹¹ Yen sō, i win woodaba ka win yiirebu ka win sōsɔsinu mem nɔɔwɔ ni na bεε wēmɔ gisɔ, kpa i ka ye sɔmburu ko.

¹² I n wooda be swaa daki, ma i bu mem nɔɔwa, u ko n arukawani ye neniwa mam mam ye u ka besen baababa bɔkua ka bōri.

¹³ U koo bεε kīa kpa u bεε domaru kua u de i dabia. U koo bεεn bibu domaru kua ka dīa ni i duura ka dīa binnu ka dāa bii ni ba ra ka tam ko ka ni ba ra ka gum ko. U koo de bεεn naa gōsu ka bεεn yāa gōsu ka bεεn boo gōsu su kuura tem mε sɔɔ, mε u nɔɔ mwεεru kua ka bōri u nεε, u koo bεεn baababa wē.

¹⁴ U koo bεε domaru kua n bwesenu kpuro kere. Bεε sɔɔ, tɔn durɔ goo, n̄ kun mε tɔn kurɔ goo kun m̄ wīro. Meya bεεn yaa saberu gara kun maa gimare m̄.

¹⁵ Yinni Gusunɔ u koo de baranu nu ka bεε tonda. I yē bara kōsu ni u raa Egibitigibu sure. U n̄ derimɔ ten garu tu bεε deema. Adama be ba bεε tusa, bera u koo nu sure.

¹⁶ I ko i bwesenu kpuro kpeerasiawa mam mam ni Yinni Gusunɔ u bεε nɔmu bεria. I ku ra nin wɔnwɔndu ko, i ku ra maa nin būnu sã. Domi būu ni, nu ko n sãawa yina bεεn sō.

Yinni Gusunɔ̄wa

u win tɔ̄mbu kɔ̄su

¹⁷ Sɔ̄rɔ̄kudo i ko i gere bɛɛn gɔ̄ruɔ̄ i nɛɛ, bwese ni, nu bɛɛ dam kere. Amɔ̄na i ko i ko i ka nu gira.

¹⁸ I ku nin bɛrum ko. I yaayo ye Gusunɔ̄ bɛɛn Yinni u Egibitigibu kpuro ka ben sunɔ̄ kua.

¹⁹ Bɛɛn nɔ̄ni yi wa nɔ̄ni swɔ̄a baka te u bu kpɛɛ ka sɔ̄m maamaakigii ni u kua ka win dam bakam mɛ u sɔ̄sɔ̄si sanam mɛ u bɛɛ yarama tem mɛn di. Nge mɛya u koo maa bwese ni kpuro kua nɔ̄n bɛrum i mɔ̄ mi.

²⁰ U koo nu susu bakanu sure sere be ba kisira ba kuku yenu kasu bu ka kpeera mam mam.

²¹ I ku diiri bwese nin sɔ̄. Domi Gusunɔ̄ bɛɛn Yinni u ka bɛɛ wɔ̄a wi, wi u kpɔ̄ ma u nanum mɔ̄.

²² U koo bɛɛ bwese ni kpuro gira kpurɛ kpurɛ. I n̄ kpɛ̄ i nu kpeerasia mii mii gbɛeku yɛɛ yi ku ka bɛɛ yibusin sɔ̄.

²³ Gusunɔ̄ bɛɛn Yinni wi, u koo bɛɛ bu nɔ̄mu bɛria. U koo de bu duki su bɛɛn wuswaan di sere bu ka kpeera mam mam.

²⁴ U koo bɛɛ ben sinambu nɔ̄mu bɛria kpa i de ben yɔ̄sɩru tu gbi handunia sɔ̄. Ben goo kun yɔ̄ramɔ̄ bɛɛn wuswaaɔ̄. I ko i bu kpeerasiawa kpuro.

²⁵ I ko i ben bwɔ̄arokunu dɔ̄ mɛniwa. I ku nin sii geesu ka nin wura ye ba nu sebusie binɛ ko i sua kpa yu ku raa ko bɛɛn yina. Domi ya sɔ̄awa disɩ wi, Gusunɔ̄ bɛɛn Yinnin mi.

²⁶ I ku ra bwɔ̄aroku nin bweseru duusia bɛɛn diaɔ̄. I n̄ kua mɛ, i ko kam kowa ka ni sannu. I ko i nu bwɛra yariwa, i nu garisi disiginu. Domi nu koo kam kowa.

Yinni Gusunɔ̄ u Isireliba

sɛɛyasia gbaburɔ̄

8

¹ I wooda be mem nɔɔwɔ be na beɛ wɛɛmɔ gisɔ kpa beɛn hunde yu dakaɔ da, kpa i marura i dabilia, kpa i du tem me sɔɔ, me Yinni Gusunɔ u nɔɔ mwɛɛru kua ka bɔri u nɛɛ, u koo beɛn baababa wɛ.

² I yaayo sanum bakam me Gusunɔ besen Yinni u dera sa sɔa gbaburɔ sere wɔɔ weeru. Ma u besen laakari mɛɛra, u dera sa nɔni sɔɔra su ka tii kawa kpa u ka besen gɔrun bwisikunu gia, kpa u wa sà n ko win wooda mem nɔɔwan na, n̄ kun me su ye yina.

³ U dera sa nɔni sɔɔra sa wahala kua gɔɔrun sɔ, su ka tii kawa ma u sun manna wɛ, dɔa ni beɛɛ ka besen baababa sa n̄ daa yɛ. Nge meya u ka sun sɔɔsi ma tɔnu kun ko n waa dɔanu tɔnan sɔ ma n kun mɔ wi, Gusunɔn gere kpuron sɔ.

⁴ Wɔɔ weeru ye sɔɔ, besen yãnu kun kpeere, besen naasu kun maa mɔsire.

⁵ I n yɛ ma Gusunɔ besen Yinni u sun nɔni dokewa nge me tɔnu u ra win bii nɔni doke.

⁶ I Gusunɔ besen Yinnin woodaba mem nɔɔwɔ i sɔ win swɛɛ sɔɔ, kpa i n̄n nasia.

Kirɔ kɔkiribun sɔ

⁷ Gusunɔ besen Yinni u koo beɛ duusia tem gem sɔɔ, mi nim tori ka yerusu ka bwii dabira waa wɔwi sɔɔ ka guunɔ.

⁸ Alikama ka dobi ka dɔa bii ni ba mɔ resɛm ka figi ka gerenadi ya kpia tem me sɔɔ ma mu olifin gum ka tim yiba.

⁹ Tem me sɔɔ, i ko i dɔanu wa nu n kpã i di, i n̄ maa gãanu ganun yãaru mɔ. Men kpenu nu ko n sii wɔkusu mɔ, kpa men guunun sɔɔwɔ sii ganda n waa.

10 Sanam mɛ i dɔ̃anu wa i di i deba, i Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni siaro tem gem mɛ u bɛɛ wɛn sɔ̃.

11 I n tii sɛ kpa i ku ra Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni duari. I ku ra win woodaba ka win sɔ̃sinu ka win yiirebu mɛm nɔ̃bu yina be na bɛɛ wɛɛmɔ̃ gisɔ̃.

12 I ko i dɔ̃anu wa i di i debu kpa i dii geenu bani i n wɔ̃a ni sɔ̃.

13 Bɛɛn kɛtɛba ka bɛɛn yɔ̃anu ka bɛɛn bonu nu koo marura nu dabilia kpa bɛɛn sii geesu ka bɛɛn wura ka bɛɛn arumani bwese bweseka ye i mɔ̃ yu kuura.

14 Saa ye sɔ̃, i n tii sɛ kpa i ku ra tii sua i Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni duari wi, wi u sun yarama Egibitin di, mi sa raa yoru dimɔ̃.

15 U dera sa sɔ̃a gbabu baka nanumgiru sɔ̃ mi wɛɛ dɛɛgii ka nii yi wɔ̃a, mi tem mu gbere, nim sari, ma u dera nim mu kokuma kperun di bɛsɛn sɔ̃.

16 U sun manna wɛ gbaburu mi, sa di ye bɛsɛn baababa ba n̄ daa yɛ. Ma u dera sa nɔ̃ni sɔ̃ra su ka tii kawa kpa u ka bɛsɛn laakari mɛeri u sere sun gea kua.

17 I n tii sɛ kpa i ku ra gere i nɛɛ, bɛɛn hania ka bɛɛn tiin dama i ka arumani ye wa.

18 I yaayo ma Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinniwa u bɛɛ dam wɛ i ka arumani ye wa. Ma u arukawani ye sire ye u ka bɛsɛn baababa bɔ̃kua ka bɔ̃ri nge mɛ i waamɔ̃ gisɔ̃.

19-20 I kun Gusunɔ̃ bɛsɛn Yinni mɛm nɔ̃wɛ, ma i n̄n duari, i da i b̄nu yiirammɛ i sɔ̃amɔ̃, na bɛɛ sɔ̃mɔ̃ na siremɔ̃ gisɔ̃, i ko i kpeerawa nge mɛ u bwese ni kpeerasia bɛsɛn wuswaaɔ̃.

Yinni Gusunɔ̃ u Isireliba

durom kua

9

¹ Bɛɛ Isireliba, i swaa dakio i nɔ. Wee gisɔ, i ko i Yuudɛni tɔbura kpa i bwese bakanu gira ni nu bɛɛ dam kere, kpa i ben wuu bakasu mwa si ba gb̃aranu toosi nu gunu too.

² I Anakiba yɛ. Ba dam mɔ, ma ba gunu. I maa nɔɔre ba ben gari gerumɔ ba mɔ, wara u koo kp̃i u yɔra ben bweserun wuswaaɔ.

³ Wee i ko bu gira. Gisɔ i ko i gia ma Gusunɔ bɛɛn Yinnin tiiwa u ko n bɛɛ gbiiye nge dɔɔ wi u ra kpuro kam koosie. U koo de bu yarina bɛɛn wuswaan di u bu kpeerasia. I ko i bu gira kpa i bu kam koosia fuuku nge mɛ Yinni Gusunɔ u bɛɛ sɔɔwa.

⁴ Sanam mɛ Gusunɔ bɛɛn Yinni u koo bɛɛ bu gira bɛɛn wuswaan di, i ku ra tii sua i nɛɛ, bɛɛn gean kobun sɔna Yinni Gusunɔ u bɛɛ duusia tem mɛ sɔɔ. Domi bwese nin kɔsan kobun sɔna u koo nu gira bɛɛn wuswaan di.

⁵ N n̄ mɔ gea ye i m̄n̄ sɔna i ko i ben tem mɛ mwa. Ben kɔsan kobun sɔna Gusunɔ bɛɛn Yinni u koo bu gira bɛɛn wuswaan di, kpa win nɔɔ mwɛɛru tu ka sirera te u bɛɛn baababa, Aburahamu ka Isaki ka Yakɔbu kua ka b̄ri.

⁶ I n̄ yɛ ma n̄ n̄ mɔ bɛɛn gean kobun sɔna Gusunɔ bɛɛn Yinni u bɛɛ tem gem mɛ wɛɛmɔ i n̄ mɔ. Domi i s̄awa bwese te ta ku ra mem nɔ.

Isireliba ba tora

⁷ I yaayo nge mɛ i Gusunɔ bɛɛn Yinnin m̄ru seeya gbaburɔ. Saa d̄ma t̄n̄ di i yarima Egibitin di sere i ka tunuma mini, i ra n̄ n̄n̄ seesimɔwa.

⁸ I win m̄ru seeya guu te ba m̄ Horebuɔ, ma u ka bɛɛ m̄ru kua u ḡru doke u bɛɛ kpeerasia.

⁹ Sanam meya na yōwa guuru wallo n ka woodan kpee besi mwa yi sō arukawani ye Yinni Gusunō u ka beε bakua ya yorua. Na sinawa migum sō sō weeru ka wōkuru weeru, na n̄ di, na n̄ maa n̄ra.

¹⁰⁻¹¹ Sō sō weeru ka wōkuru wee ten biru, yera Yinni Gusunō u man kpee besi yiru ye wē, yi sō win tii u woodaba kpuro yorua, be u beε sōwa dō yara sōn di sanam me i mēne guurun nuurō. Kpee besi yiya yi sō ba arukawani yen wooda yorua.

¹² Ma u man sōwa u neε, n seewo kpa n sara fuuku fuuku. Domi beε nen tōn be na yarama Egibitin di, i kōsa kua. I gera fuuku win swaan di ye u beε sōsi. I sisu yania i ka tii bwāaroku kua.

¹³ Ma u maa neε, u wa ma i sāawa bwese te ta degangam mō.

¹⁴ N be de u beε kpeerasia, kpa u beεn yīsiru go handunia sō, kpa u man ko bwese dangiru te ta koo beε dabiru kera.

¹⁵ Ma na gōsirama na sarama guu ten min di, tēn wallo dō u wāa. Na kpee besi yiru ye neni yi sō arukawanin wooda ya yorua.

¹⁶ Ma na mēra na deema wee, i Gusunō beεn Yinni torariwa ka gem. I sisu yania i ka tii bwāaroku kua ga ka naa buu weene. Geema, i gerawa fuuku fuuku win swaan di ye u beε sōsi.

¹⁷ Ma na kpee besi yiru ye na neni mi mēna na sura na kōsuka beεn wuswaaō.

Mōwisi u Yinni Gusunō

somiru kana Isireliban sō

¹⁸ Yen biru, na kpuna Yinni Gusunōn wuswaaō sō sō weeru ka wōkuru weeru nge yellu, na n̄ di, na n̄ maa n̄ra beεn torarun sō te i kua Yinni Gusunōn n̄ni sō ma ta win mōru seeya.

19 Ma berum man mwa win mɔru yen kp̃aarun s̃ɔ ye ya dera u k̃i u bɛɛ kpeerasia. Adama d̃ɔma te, u kpam nen kanaru mwa.

20 Yinni Gusunɔ u maa ka Aroni mɔru kua too, ma u k̃i u ñun go. Adama na maa kanaru kua win s̃ɔ t̃ɔ te s̃ɔ.

21 Ma na bw̃aroku ge sua ge i kua ga ka naa buu weenɛ mi, g̃en s̃ɔ i tora, ma na gu kp̃ɛɛ d̃ɔ s̃ɔ. Na gu munia ga buuru kua nge tua ma na ye wisi nim bw̃erɔ t̃en nim mu saramamɔ guurun di.

22 I maa Yinni Gusunɔn mɔru seeya Taberaɔ ka Masaɔ ka Kiburɔti Hatafaɔ.

23 Sanam m̃ɛ u bɛɛ g̃ɔra Kad̃esi Baanɛaɔ u nɛɛ, i doo i tem m̃ɛ mwa m̃ɛ u bɛɛ w̃ɛmɔ, i ñun seesiwa wi, wi u s̃a Gusunɔ b̃ɛɛn Yinni. I yina i b̃ɛɛn naanɛ doke wi s̃ɔ. I ñ maa win gere m̃ɛm ñɔwɛ.

24 I ra n Yinni Gusunɔ seesimɔwa saa m̃in di na b̃ɛɛ ỹɛ.

25 Ma na kpuna Yinni Gusunɔn wuswaaɔ na ñun kana s̃ɔ s̃ɔ weeru ka w̃kuru weeru ỹen s̃ɔ u nɛɛ, u koo b̃ɛɛ kpeerasia.

26 Ma na ñun kana na nɛɛ, Gusunɔ nen Yinni, a ku wunen t̃ambu kpeerasia be ba s̃a wunen arumani, be, be a yakia wunen kp̃aarun saabu, ma a bu yarama Egibitin di ka wunen dam bakam.

27 A wunen s̃am kowobu, Aburhamu ka Isaki ka Yakɔbu yaayo. A ku wunen t̃ambun degangam ka ben nuku k̃suru ka ben toranu m̃ɛri,

28 kpa t̃an b̃en tem di a bu yarama bu ku raa gere bu nɛɛ, wunɛ Yinni Gusunɔ a ñ kp̃ɛ a ka bu dawa tem m̃ɛ a bu ñɔ mw̃ɛru kua s̃ɔ. A ñ bu k̃iwa. Yen s̃ɔna a bu yarama a ka de bu gbi gbaburo.

29 N sere deema ba s̃awa wunen t̃ambu ka wunen arumani ma a bu yarama Egibitin di ka

wunen dam bakam.

Yinni Gusunə u suuru kua

10

¹ Saa ye səə, Yinni Gusunə u man səəwa u nəe, n kpee bəsi yiru dākuo yi n ka yionə weene kpa n kpakororu ko ka dāa kpa n yəəma win mi guuru wəllə.

² U koo maa wooda be ba raa wāa kpee bəsi yi na kəsuka səə yore kpee bəsi yini səə, kpa n yi doke kpakororu səə.

³ Ma na kpakoro te kua ka akasian dāa. Na kpee bəsi yiru ye dāka yi ka yionə weene. Ma na yəəwa guu ten wəllə na kpee bəsi yi neni.

⁴ Ma Yinni Gusunə u wooda wəku te ta raa yorua kpee bəsi yionə səə yorua yini səə, be u raa bəe səəwa dšə yara sən di dəma te i ka menna guu ten nuurə. Ma u man yi wē.

⁵ Ma na gəsirama na sarama guu ten wəllun di. Ma na kpee bəsi yi doke kpakoro te na kua mi səə. Miya yi wāa nge me Yinni Gusunə u man yiire n ko.

⁶ Yen biru, bəe Isireliba sa doona Beerətu Bəne Yakanin di sa da Məserəə. Miya Aroni u kpuna u gu ma sa nən sika mi. Ma win bii Eleasaa u kua yāku kowo win ayerə.

⁷ Saa min di, ma sa da Gudugodaə. Saa Gudugodan di, ma sa da Yotibataə, tem mi daru tori yiba.

⁸ Saa ye səəra Yinni Gusunə u Lefin bwese kera gəsa, ma u bu yiire u nəe, bera ba ko n da win woodan kpakororu səbe kpa ba n da səmburu ko win sāa yerə. Kpa ba n da maa Isireliba domaru kue ka win yīsiru. Səmbu tera ba ra ko sere ka gisə.

9 Yen sõna Lefiba ba n̄ tem wa ben mero bisibun suunu sɔɔ. Yinni Gusunɔgia ya sãa ben tubi nge mε u bu sɔɔwa.

10 Ma na sina guuru wɔllu mi, sɔɔ sɔɔ weeru ka wɔkuru weeru nge mε na raa kua yellu. Ma Yinni Gusunɔ u maa nen kanaru mwa u nεε, u n̄ maa bεε kpeerasiamɔ.

11 Ma u man sɔɔwa u nεε, n seewo n da n bεε gbiiya kpa i da i tem mε mwa mε u bõrua u nεε, u koo besen baababa wẽ.

Kĩru ka mem nɔɔbun wooda

12 Tẽ, bεε Isireliba, ye Gusunɔ besen Yinni u kī, yera i n̄n nasia, i n s̄imɔ win swεε kpuro sɔɔ, kpa i n̄n kīa i n n̄n s̄amɔ ka bεen gõru kpuro ka bεen bwẽra kpuro,

13 kpa i win woodaba ka win yiirebu mem nɔɔwa be na bεε wẽemɔ gisɔ kpa i wa i n b̄ari yendu mɔ.

14 Domi wiya u wɔllu mɔ ka tem ka ye ya wãa mε sɔɔ.

15 Bεen baababa tɔnawa u ka arukawani bɔkua ma u bu kīa. Yen biru, bwesenu kpuro sɔɔ, bεeya u gɔsa bεε be i sãa ben bibu nge mε i waamɔ gisɔ.

16 Yen sɔ, i n̄n tii wẽeyɔ mam mam kpa i ku maa n̄n seesi.

17 Domi u sãawa wɔllun Yinni ka yinnibun Yinni. U kpã, u dam mɔ, ma u nanum mɔ. U ku ra goon n̄nu mεeri, u ku ra maa n̄m biran k̄eru mwε.

18 U ra gobekuba ka gɔminibu ben gem wẽ, kpa u sɔbu kĩru sɔɔsi u bu dīanu ka yãnu wẽ.

19 Yen sɔ, i sɔbu kīɔ bεen tii, domi i raa s̄aru di Egibitɔ.

20 I Gusunɔ besen Yinni nasio kpa i wi turo sã. I ka n̄n maninɔ, kpa i n da bõre ka wi turon yĩsiru.

²¹ Wiya n weene i siara domi u sãawa beɛn Yinni. U maa gãa baka nanumginu kua beɛn suunu sɔɔ sa wa ka nɔni.

²² Beɛn baababa ba sãawa tumbu wata ka wɔkuru sanam me ba da Egibitiɔ. Adama tɛ, u dera sa dabia nge wɔllun kperi.

Mɔwisi u Isireliba yaayasia

ye Yinni Gusunɔ u kua ben sɔ

11

¹ I Gusunɔ beɛn Yinni kɔ kpa i win yiirebu ka win sɔɔsinu ka win gere ka win woodaba mem nɔɔwa baadomma.

² Tɛ, na n̄ ka beɛn bibu gari mɔ, be, be ba n̄ wa, ba n̄ maa yɛ nge me Gusunɔ beɛn Yinni u win dam sɔɔsisina. Adama beɛn tiywa na ka gari mɔ, beɛ be i win kpãaru ka win dam bakam seeda kua

³ ka sere maa maamaaki nanumgia ye u kua u ka Egibitin sunɔ ka win temgibu kpuro seɛyasia.

⁴ I yɛ ye u ben tabu kowobu ka ben dumi ka ben tabu kekɛba kua. U dera nim wɔku ge ba mɔ Naa yari ga bu di sanam me ba sun naa gire ma u bu kpeerasia mam mam.

⁵ Ma u sun kɔsu gbaburɔ sere sa ka tunuma mini.

⁶ U dera tem mu nɔɔ wukia mu Datani ka Abiramu, Eliabun bibu, Rubenin bweseru sɔɔ mwɛ ka ben yenugibu ka ben kuu bekuruginu ka be ba ka bu nɔɔ tia kua kpuro sannu beɛɛ Isireliba kpuron wuswaaɔ.

⁷ Beɛn nɔni yi gãa baka ni kpuro wa ni Yinni Gusunɔ u kua.

8 Yen sō, i wooda be kpuro mem nōwō be na bεε wεemō gisō kpa i dam wa i ka tem me mwa mē sō i ko i du mi,

9 kpa bεen wāaru tu daka da tem me sō, mēn nō mweeru Yinni Gusunō u kua ka bōri u nεε, u koo bεen baababa ka ben bibun bweseru wē, mē sō tim ka bom mu yiba.

Tem me Yinni Gusunō

u nōrimō

10 Tem me i ko i mwa mi, mu n sāa nge Egibitin tem mīn di i yarima, mi i n dīanu duura i kpa, i ra nu nim yēke nge kara mi ba kpee duura.

11 Tem meni, mu sāawa tem guunugim ka wōwigim mē sō gura ya ra nε.

12 Gusunō bεen Yinni u ra tem me nōriwa kpa u mu kōsu saa wōn torubun di sere gen kpeerō.

13 I n woodaba mem nōwō be na bεε wεemō gisō, ma i Gusunō bεen Yinni kīa ma i nūn sāmō ka bεen gōru kpuro ka bεen bwēra kpuro,

14 u koo de gura yu nε yen saa sō bεen tem sō kpa alikama yu koorā i wa i gē kpa i maa dāa binu sōri ni ba ra ka tam ko ka ni ba ra ka gum ko.

15 U koo maa de yakasu su kpi bεen yaa sabenun sō. I ko i maa deburu wa.

16 Yen sō, i n tii se kpa i ku ra gera swaa gean di i da i būnu yiira i nu sā.

17 Domi ya koo de Yinni Gusunō u ka bεε mōru ko, kpa u wōllu kenε gura yu yōra yu ku maa nε, kpa tem mu ku maa dīanu ko kpa i gbi mii mii tem gem me sō, me u bεε wεemō.

18 Gari yi na bεε sōmō, i de yi n wāa bεen gōruō ka bεen nōwō. I de yi n gbinisi bεen gāsenō ka bεen sirinō kpa i n ka yi yaaye.

19 I ko i yi bēen bibu keu kowa kpa i n da bu yin gari sō yenusō ka swaaō ì n wuu dōō ka sanam mē i ko i kpuna ka sanam mē i seewa.

20 I yi yoruo bēen dian gamboban kadiriba sōō ka wuu duu yerun kōnnōsō.

21 I n kua mē, nge mēn nōō wōllu ka tem mu wāa, nge mēn nōra Yinni Gusunō u koo de bēen wāaru tu dēnya tem mē sōō, mē u bēsen baababa nōō mweeru kua ka bōri u nēē, u koo bu wē.

22 I n wooda be kpuro mēm nōōwa be na bēē wē mi, ma i ka be sōmburu kua i Gusunō bēsen Yinni kīa, ma i sīa win swēē kpuro sōō, ma i ka nūn manine mam mam,

23 saa ye sōōra u koo bēē bwese ni kpuro gira ni nu bēē dam ka dabiru kere mi, kpa i nin tem mwa.

24 Mi i naasu sōndi kpuro mu koo kowa bēēgim. Bēen tem mēn nōō bura yera ko n wāawa saa tem saaran di sōō yēsān nōm dwarō n ka da Libanin guunō sōō yēsān nōm geuō, saa maa daa baka te ba mō Efaratin di sōō yari yerō, n ka girari nim wōku ge ba mō Mēditeranēō sōō duu yeru gia.

25 Goo kun kpē u yōra bēen wuswaaō u bēē ma. Yam kpuro mi ì ko da tem mē sōō, Gusunō bēsen Yinni u koo de min tōmbu bu bērum soora kpa ba n nande bēen sō nge mē u bēē yen nōō mweeru kua.

26 I swaa dakio i nō. Domaru ka bōri wee. I gōsio ye i kī gisō.

27 I n Gusunō bēsen Yinnin woodaba mēm nōōwa be na bēē wēēmō gisō, i ko i domaru wa.

28 Adama ì n yina i win woodaba mēm nōōwa, ma i gera win swaan di ye na bēē sōōsimō gisō, ma i da i būnu sāwa ni i ñ daa yē, i ko i bōri wa.

29 Sanam me Gusunɔ besen Yinni u koo de i du tem me i ko i mwa sɔɔ, guu te ba mɔ̃ Garisimun wɔllɔwa i ko i domarun gari kpara kpa i maa bɔ̃rin gari kpara guu te ba mɔ̃ Ebalin wɔllɔ.

30 Guu ni, nu wɔ̃awa Yuudenin guru giɔ, swaa ye ya wɔ̃a sɔɔ duu yeru gian biruɔ, Kananiban temɔ, be ba wɔ̃a Yuudenin wɔ̃waɔ, Giligalin deedeeru, Mɔ̃ren dɔ̃a sɔ̃ɔn bɔ̃kuɔ.

31 I ko i Yuudeni tɔ̃bura i da i tem me mwa me Gusunɔ besen Yinni u beɛ wɛ̃emɔ. Mu koo ko beɛgim kpa i sina mi,

32 kpa i woodaba ka yiirebu kpuro mem nɔ̃wa mam mam be na beɛ wɛ̃emɔ gisɔ.

YINNI GUSUNɔN WOODABA

12

1 Woodaba ka yiirebu wee ye i ko i mem nɔ̃wa i ka sɔ̃mburu ko beɛn wɔ̃arun tɔ̃ru kpuro sɔɔ tem me sɔɔ, me Gusunɔ besen baababan Yinni u beɛ wɛ̃emɔ.

Sɔ̃a yee teera ta ko n wɔ̃a

Yinni Gusunɔn sɔ̃

2 I ko i bwese ni i ko i gira min bɔ̃nun sɔ̃a yenu kpuro kɔ̃sukuwa mam mam guunɔ ka gungunɔ ka dɔ̃a kubenɔ.

3 I ko i ben yɔ̃ku yenu suririwa, kpa i ben bɔ̃u turanu kɔ̃suku. I ko i ben bwɔ̃arokunu bɔ̃kuwa i dɔ̃ɔ meni kpa bu ku maa nin yɔ̃sinu yaaya yam mi kpuro sɔɔ.

4 I ku bwese tuku nin komanu saari ì n Gusunɔ besen Yinni sɔ̃amɔ.

5 Yam mi u koo gɔ̃si u win wɔ̃a yeru ko, miya beɛ kpuro i ko i da i nɔ̃n sɔ̃ kpa u beɛ win tii sɔ̃si mi.

⁶ Miya i ko i n da ka bɛɛn yāku dɔ̃ɔ̃ mwaararuginu de ka siarabun yāku nu ka bɛɛn ye i mɔ̃ kpuron wɔ̃kuru baateren wɔ̃llɔ̃n tia tia ka bɛɛn gbean dīa gbiikinu ka kɛ̃nu ka maa kɛ̃ɛ ni i kua i ka bɛɛn nɔ̃ɔ̃ mwɛɛnu yibia ka sere maa bɛɛn yaa sabenun bii gbiikinu.

⁷ Gusunɔ̃ bɛɛn Yinnin sãa yeru miya i ko i yāku diiranun sukum di sannu bɛɛ ka bɛɛn yɛnugibu kpa i n nuku dobu yiba yɛ̃n sɔ̃ u bɛɛ domaru kua ye i kua kpuro sɔ̃ɔ̃.

⁸ Saa ye, i n̄ ko i maa Yinni Gusunɔ̃ sã nge mɛ sa mɔ̃ mini gisɔ̃ mi baawure u mɔ̃ ye u kī.

⁹ Geema, i n̄ gina tura tem mɛ sɔ̃ɔ̃, mɛ Gusunɔ̃ bɛɛn Yinni u koo bɛɛ wɛ̃ kpa i n ka wāaru dimɔ̃ bɔ̃ri yendu sɔ̃ɔ̃.

¹⁰ Adama i ko i Yuudɛni tɔ̃bura kpa i sina tem mɛ sɔ̃ɔ̃ mɛ u bɛɛ wɛ̃ɛmɔ̃ mi. U koo bɛɛ wɛ̃rabu wɛ̃ sanam mɛ u koo bɛɛ wɔ̃ra bɛɛn yibɛɛba kpuron nɔ̃man di be ba bɛɛ sikerɛnɛ kpa i sina mi ka bɔ̃ri yendu.

¹¹ Miya Gusunɔ̃ bɛɛn Yinni u koo win wāa yeru gɔ̃si mi u koo bɛɛ win tii sɔ̃sɔ̃si. Miya i ko i n da ka bɛɛn yāku dɔ̃ɔ̃ mwaararuginu de ka siarabun yāku nu ka bɛɛn ye i mɔ̃ kpuron wɔ̃kuru baateren wɔ̃llɔ̃n tia tia ka bɛɛn gbean dīa gbiikinu ka kɛ̃nu ka sere maa kɛ̃ɛ ni i kua i ka bɛɛn nɔ̃ɔ̃ mwɛɛnu yibia nge mɛ na raa bɛɛ sɔ̃ɔ̃wa.

¹² Gusunɔ̃ bɛɛn Yinnin sãa yeru miya i ko i nuku dobu ko bɛɛ ka bɛɛn bii tɔ̃n durɔ̃bu ka tɔ̃n kurɔ̃bu ka bɛɛn sɔ̃m kowo tɔ̃n durɔ̃bu ka tɔ̃n kurɔ̃bu ka Lefi be ba wāa bɛɛn suunu sɔ̃ɔ̃ yɛ̃n sɔ̃ ba n̄ ben tiin tem mɔ̃.

¹³ I n tii sɛ kpa i ku ra yāku dɔ̃ɔ̃ mwaararuginu ko yāku turanu kpuron mi, ni i ko i wa.

14 Adama i ko i nu kowa yam mi Yinni Gusunõ u koo gõsi bεen bwese keri tian temõ kpa i ko mi kpuro ye na bεε yiiremõ.

15 Arumani ye Gusunõ besen Yinni u koo bεε wē sõõ, mi i wãa, i ko i kpĩ i yaa go i tem saa ye i kĩ. Be ba dεere ka be ba kun dεere, be kpuro ba koo kpĩ bu ye tem nge mε ba ra nemu ka gina tem.

16 Yen yem tånawa i ñ dimõ. I ko i mu yariwa temõ nge nim.

17 I ku ra wõkuru baateren wõllõn tia tia di bεen yenuõ, ye i wuna alikama sõõ ka dãa binu sõõ ni ba ra ka tam ko ka ni ba ra ka gum ko. I ku maa bεen nεε ka bεen yãanu ka bεen bonun bii gbiikinu di bεen yenusõ ka kēnu ka kēε ni i kua i ka bεen nõõ mwεenu yibia ka sere maa bεen gbean dĩa gbiikinu.

18 Adama i ko i ye diwa sãa yerõ te Gusunõ besen Yinni u gõsa bεε ka bεen bii tån durõbu ka tån kurõbu ka bεen sõm kowo tån durõbu ka tån kurõbu ka Lefi be ba wãa bεen suunu sõõ. Miya i ko i nuku dobu ko arumani ye i ko i n mæn sõ.

19 I n tii sε saa kpuro ye i ko i n wãa bεen tem mε sõõ kpa i ku ra Lefiba biru kisi.

20 Sanam mε Gusunõ besen Yinni u koo bεen tem yasiaia nge mε u bεε nõõ mwεeru kua, saa ye, yaa yà n bεε binε mð, i ko i kpĩ i ye tem nge mε i kĩ.

21 Sãa yee te Gusunõ besen Yinni u gõsa tã n ka bεε toma, i ko i kpĩ i yaa sabenu wuna bεen naa gõõ ka bεen yãa gõõ ka bεen boo gõõ sõõn di nge mε na bεε yiire, kpa i ye go i tem bεen yenusõ nge mε i kĩ.

22 Wi u dεere ka wi u kun dεere, bεε kpurowa i ko i ye tem nge mε ba ra nemu ka gina tem.

23 Adama i tii nenuõ kpa i ku ra yaa yen yem di domi yem mεya mu sãa yen wãaru. N ñ maa weene

i yaa ye menna i di ka yen wāaru sannu.

²⁴ I ko i mu yariwa temə nge nim.

²⁵ I n kua mε, i ko i bəri yendu wa bεε ka bεen bibun bweseru domi i kua ye ya koo Yinni Gusunə wēre.

²⁶ Adama ye i Yinni Gusunə yiiya ka kēε ni i kua i ka bεen nəə mweenu yibia, i ko ka ye kpuro dawa win sāa yerə te u gəsa.

²⁷ I n yāku dāə mwaararuginu mə, yaa ka yen yem sanna i ko i menna i yi Gusunə bεen Yinnin yāku yeru wəllə. I n maa siarabun yākunu mə, i ko i yen yem yariwa yāku yeru wəllə kpa i yen yaa tem.

²⁸ I sōsi ni kpuro swaa dakio, i nu mεm nəəwa ni na bεε wē mi, kpa i wa i n bəri yendu mə sere ka baadommaə bεε ka bεen bibun bweseru, kpa i n mə ye ya wā ya Gusunə bεen Yinni doremə.

I ku ra Kananiban būnu sā

²⁹ Gusunə bεen Yinni u koo bwese ni kpeerasia ni i ko i gira mi. Sanam mε i nu gira i sina nin temə,

³⁰ i n tii sε kpa i ku ra de nu bεε yina mwa i nin kookoosu saari. I ku ra kasu i gia nge mε nu ra ka nin būnu sā, kpa i gere i nεε, i ko i kowa nge mε.

³¹ I ku ra bu saari i n Gusunə bεen Yinni sāamə, domi bā n sāaru mə, gāa disigina ba ra n mə ni Gusunə u tusa. Ba ra mam ben būnu yāku dāə mwaararuginu kuewa ka ben bii tən durəbu ka tən kurəbu.

13

¹ I ko i wooda be kpuro mεm nəəwawa be na bεε wē mi. I ku ra gāanu ganu sosi, i ku ra maa gāanu ganu kawa be səə.

Ba koo Isireli

be ba būnu sāamə sēyasia

² Bēen suunu sō, Gusunən sōmō goo ñ kun mē yam wao goo ù n bēe maamaakin gari sōwa,

³ ma ye yēro u bēe sōwa mi, ya koorā, ma u bēe sōwa u nē, i da i būnu sā ni i ñ daa yē,

⁴ i ku ra win gari nō. Domi Gusunō bēsen Yinniwa u bēen laakari mērimō u ka wa ì n nùn kīn na ka bēen gōru kpuro ka bēen bwēra kpuro.

⁵ Gusunō bēsen Yinni turowa i ko i kasu kpa i nùn nasia. I win woodaba nōni dokeo, i nùn mēm nōwa, kpa i nùn sā kpa i n ka nùn maninē.

⁶ I ko sōmō wi, ñ kun mē yam wao wi gowa wi u bēe bōriamō i ka Gusunō bēsen Yinni deri wi u sun yarama Egibitin di mi sa yoru di. I ko yēro gowa yèn sō u kī u bēe gerasia Gusunō bēsen Yinnin swaan di, ye u sun sōwa su swī. Nge mēya i ko i ka kōsa kpeerasia bēen suunu sōn di.

⁷⁻⁸ Bwese tukunu nu ko n bēe sikerene, ganu nu n wāa turuku kpa ganu nu n wāa n toma handunian goonu nne kpuro sō, nu n būnu sāamō ni bēe ka bēen baababa i ñ daa yē. Sōrōkudo bēen mō ñ kun mē bēen wōnō ñ kun mē bēen bii tōn durō ñ kun mē tōn kurō ñ kun mē bēen kurō ñ kun mē bēen bōrō kīnasi goo u koo bēe kōkiri asiri sō u nē, i da i būu ni sā.

⁹ I ku ra yēro swaa daki i win gari gem mwa. I ku ra maa win wōnwōndu ko i sere nùn biru wukiri.

¹⁰ Adama i ko i nùn gowa. Wunē wi u kōkura, wuna kaa gbi a nùn kpenu kasukum tore a ka go, tōn be ba tie bu sere nun swī.

¹¹ I ko i nùn kpenu kasuku i gowa yèn sō u kasu u bēe gerasia Gusunō bēsen Yinnin swaan di wi u sun yarama Egibitin di mi sa yoru di.

12 Mɛya n ko n sãa kpa bɛɛ Isireliba kpuro i nɔ, kpa i bɛrum soora i ku maa ka kãsa yen bweseru ko bɛɛn suunu sɔɔ.

13-14 Sɔ̄ɔ̄kudo wuu si Gusunɔ u bɛɛ wɛn teu sɔɔ, tɔn kãsobu gabu ba koo wuugibu kɔkiri bu nɛɛ, bu da bu bũnu sã ni, ni i n̄ daa yɛ. I n nua mɛ,

15 i ko i gari yin kaso kowa i yi wɛɛri kpa i yi bikikia ka laakari i wa bà n kãsa ye kuan na ka gem.

16 Bà n ye kuan na, saa yera i ko wuu gen tɔmbu kpuro go ka ben yaa sabenu kpa i wuu gen tii kpeerasia ka ye ya wãa ge sɔɔ.

17 I ko i wuu gen arumani kpuro mɛnnawa gen yaaraɔ mi ba ra mɛnnɛ, kpa i wuu ge ka arumani ye kpuro dɔɔ mɛni muku muku. Ya ko n sãawa nge yãku dɔɔ mwaararugiru te i Gusunɔ bɛɛn Yinni kua. Wuu ge, ga ko n sãawa bansu sere ka baadommaɔ. Ba n̄ maa su seeyamɔ.

18-19 I ku ra maa tii gãanu yiiya arumani ye sɔɔ. Ya ko n sãawa Gusunɔ bɛɛn Yinnigia, kpa win mɔru yu wa yu sure. I n win nɔɔ nua ma i win woodaba kpuro mɛm nɔɔwa be na bɛɛ wɛɛmɔ gisɔ, kpa i n mɔ ye ya wã win nɔni sɔɔ, u koo bɛɛ wɔn wɔndu ka durom kua, kpa i dabilia nge mɛ u bɛɛn baababa yen nɔɔ mwɛɛru kua ka bõri.

Gɔɔ woro ni Gusunɔ u yina

14

1 Bɛɛ Isireliba, i sãawa Gusunɔ bɛɛn Yinnin tɔmbu. Goo ù n gu, i ku ra bɛɛn wasin gam mura. I ku ra maa bɛɛn seri kɔni wuswaa gia.

2 Domi i sãawa bwese te Gusunɔ bɛɛn Yinni u gɔsa nɛnɛm. Handunian bwesenu kpuro sɔɔ, bɛɛya u gɔsa i n ka sãa win tɔmbu.

*Yaa ye n weenε bu di**ka ye n n̄ weenε bu di*

³ I ku ra gāa disiginu di.

⁴ Yεε yi i ko i di, yiya naa ka yāaru ka boo

⁵ ka yaa kpiku ka n̄emu ka kpasa ka kpee boo ka gini bukaru ka kpee b̄era ka gīna.

⁶ Yεε yi yi naa kaburosu yiru m̄a ma yi ra tuka ko, yi kpurowa i ko i di.

⁷ Adama i ku ra yaa di ye ya ra tuka ko t̄ona n̄ kun m̄e ye ya naa kaburosu yiru m̄a t̄ona. Nge m̄eya i ku ra yooyoo di ka saataburu ka maa damaa *. Yεε yi, yi ra tuka ko adama yi n̄ naa kaburosu yiru yiru m̄a. I ko i yi garisiwa disigii.

⁸ I ku ra kurus̄o di ge, ge ga naa kaburosu yiru yiru m̄a, adama ga ku ra tuka ko. I ko i gu garisiwa disiguu. I ku ra yεε yin gaa di, i ku ra maa yin gaan goru baba.

⁹ Yεε yi yi wāa nim s̄o i ko i di yiya, yεε yi yi k̄ēritii ka kokosu m̄a kpuro.

¹⁰ Adama yi yi n̄ k̄ēritii ka kokosu m̄a, i ku ra yi di. I ko i yi garisiwa disigii.

¹¹ Gun̄o ge ga d̄eere kpurowa i ko i di.

¹² Adama gun̄o si i n̄ dim̄o siya, gun̄o bakeru ka yabereku ka gun̄o bake te ta ra n̄ wāa nim w̄ōkūo

¹³ ka b̄osu sooku ka siro ka ye ya ka gu weenε kpuro

¹⁴ ka gbanamgbaaru ka ye ya ka tu weenε kpuro

¹⁵ ka taataaru ka booro ka kparuko yāatam barebu ka kasa ka ye ya ka ye weenε kpuro

¹⁶ ka booron bweseru baatere

* **14:7 *damaa*** - A maa m̄erio Sāarun Wooda 11:5

17 ka gbamgbayaku ka tionko ka swāa wīaku

18 ka nim kpakpaye ka bukaabo ka ye ya ka ye weene kpuro ka kpurabu ka sere kɔ̃.

19 I ko i kɔ̃kɔ̃mii ni nu ra yɔ̃ yɔ̃ garisiwa disiginu. I ku ra nu di.

20 Adama ni nu deere kpurowa i ko i kpī i di.

21 I ku ra yaa gaa di ye ya ka tii gu. I ye sɔ̃ wi u wāa beɛn yenuɔ̃ kɛ̃eyɔ̃ u di ñ kun me i ye sɔ̃bu gabu dɔ̃re. Domi i sāawa Gusunɔ̃ beɛn Yinnin tɔ̃mbu mam mam. I ku ra maa boo buu yike ka gen meron bom.

Wɔ̃kuru baateren wɔ̃llun

tia tian wooda

22 Wɔ̃ɔ̃ baagere, beɛn gbean dīanu sɔ̃, wɔ̃kuru baateren wɔ̃llɔ̃ tia tiawa i ko i n da wunɛ,

23 kpa i n da ka de Gusunɔ̃ beɛn Yinnin sāa yerɔ̃ te u gɔ̃sa. I ko i tia tia ye wuna beɛn alikama sɔ̃ ka dāa bii ni ba ra ka tam ko sɔ̃ ka ni ba ra ka gum ko sɔ̃, kpa i ye di mi, ka beɛn neɛ ka beɛn yāanu ka beɛn bonun bii gbiikinu. Ye kpurowa i ko i n da di mi, kpa i ka gia nge me i ko i n da Gusunɔ̃ beɛn Yinni nasie baadomma.

24 Sanam me Gusunɔ̃ beɛn Yinni u koo beɛ domaru kua ma beɛn dīanu nu koorɔ̃, sɔ̃rɔ̃kudo i ñ kpīa i ka tia tia ye na ye i wuna wɔ̃kuru baateren wɔ̃llɔ̃ yèn sɔ̃ beɛn gbabura toma ka win sāa yee te u gɔ̃sa mi.

25 Saa ye sɔ̃, i ko i tia tia ye dɔ̃rawa yè i wuna wɔ̃kuru baateren wɔ̃llɔ̃ mi, kpa i yen gobi nɛnuma i ka na Gusunɔ̃ beɛn Yinnin sāa yerɔ̃ te u gɔ̃sa.

26 Miya i ko i ka gobi yi neɛ dwe ka yāanu ñ kun me bonu ka tam me mu du ka me mu bɔ̃ ye ya koo ka beɛ naawa kpuro gesi kpa i ye di mi, i n ka Gusunɔ̃

bɛɛn Yinni s̃aamɔ, kpa i n nuku dobu mɔ̃ bɛɛ ka bɛɛn yɛnugibu.

²⁷ Saa ye sɔ̃, i ku ra Lefiba duari be ba w̃a bɛɛn wusɔ, domi ba ñ tem mɔ̃ bɛɛn suunu sɔ̃.

²⁸ I ko i n da w̃ɔ itase ka w̃ɔ itasen wɔ̃kuru baateren w̃allɔn tia tia yiwa bɛɛn wusɔ,

²⁹ kpa ya n s̃a Lefibagia be, be ba ñ tem mɔ̃ bɛɛn suunu sɔ̃ ka sɔ̃bugia ka gobekubagia ka gɔ̃minibugia be ba w̃a bɛɛn suunu sɔ̃, kpa bu di bu debu kpa Gusunɔ bɛɛn Yinni u bɛɛ domaru kua bɛɛn s̃ama kpuro sɔ̃ ye i mɔ̃.

Dibun karabu w̃ɔ̃ nɔ̃ba yiru

ka w̃ɔ̃ nɔ̃ba yiru

15

¹ I ko i n da be ba bɛɛn dibu nɛni karewa w̃ɔ̃ nɔ̃ba yiru ka w̃ɔ̃ nɔ̃ba yiru.

² Wee nge mɛ i ko i ka wooda ye s̃amburu koosina. Sanam mɛ ba dibu karabun gari kpara Yinni Gusunɔn s̃ɔ̃, n weenɛwa be ba ben winsim gobi b̃kura bu ỹɛrobu dii bi kara, kpa bu ku maa bu g̃aanu bikia.

³ I ko i kp̃i i s̃abu baasi bu ka bɛɛ bɛɛn dibu k̃asia, adama i ko i bɛɛn mero bisibu karawa.

⁴⁻⁵ I n gesi Gusunɔ bɛɛn Yinnin nɔ̃ nua, i win woodaba mɛm nɔ̃wa mam mam be na bɛɛ w̃ɛmɔ̃ gisɔ, u koo bɛɛ domaru kua tem mɛ u koo bɛɛ w̃ɛ sɔ̃ kpa s̃aro u kun w̃a bɛɛ sɔ̃.

⁶ U koo bɛɛ domaru kua nge mɛ u bɛɛ nɔ̃ mwɛɛru kua. I ko i bwese tuku dabinu gobi b̃kura, adama bɛɛ, i ñ ko i n gobi b̃kurabun bukata mɔ̃. I ko i bwese tuku dabinu kera, adama nu ñ kp̃ɛ nu bɛɛ kera.

⁷ Ka mε, bεen goo ù n sãa sãaro tem mε Gusunə bεen Yinni u koo bεε wēn wuu gagu sɔɔ, i ku ra gəbia i yina i nùn gobi bəkura.

⁸ I ko i nùn bəkurawa ka nuku tia yìn bukata u mə.

⁹ I laakari ko, kpa i ku ra nuku kōsu bwisikunu ko i nεε, wɔɔ nɔɔba yiruse wee ya turuku kooma yè sɔɔ ba ra dibugibu kare, kpa i sēsia i yina i nùn bəkura. I n kua mε, u koo Yinni Gusunə nɔɔgiri sue bεen sɔ, kpa i yen taaren are sɔbe.

¹⁰ I nùn bəkuro ka nuku tia. I n kua mε, Gusunə bεsen Yinni u koo bεen sɔma kpuro domaru kua ye i mɔ.

¹¹ Sãarobu ba ko n wãawa tem mε sɔɔ saa kpuro. Yen sɔna na bεε wooda yeni wē na nεε, i de i n sãa nuku tiagibu bεen mero bisi be ba sãa sãarobu ka wɔnwɔndobu sɔɔ.

Yobun karabu

¹² Bεen Heberusi goo, tən durə ñ kun mε tən kurə ù n tii bεε dɔre, u koo bεε sɔmburu kuawa wɔɔ nɔɔba tia. Wɔɔ nɔɔba yiruse i ko i nùn karawa u doona.

¹³ I n nùn karamə, i ku de u doona nəm dira.

¹⁴ I ko i nùn kēru wēwa bεen yaa sabenu sɔɔ ka bεen alikama sɔɔ ka tam sɔɔ, kpuro sɔɔ gesi ye Gusunə bεsen Yinni u koo bεε domaru kua.

¹⁵ I yaayo ma i raa yoru di Egibitiə, ma Gusunə bεsen Yinni u bεε yakia. Yen sɔna na bεε wooda yeni wēemə gisə.

¹⁶ Bεen yoo goo ù n nεε, u ñ yariə bεen min di yèn sɔ u bεε ka bεen yenugibu kī, u maa dobu nɔɔmə bεen mi,

¹⁷ saa ye sɔɔ, u koo gambo gballiwa kpa i səkura sua i ka win swaa yaba kpa u ko bεen yoo sere ka

baadommas. Nge meya i ko i maa yoo tən kurən tii kua.

¹⁸ I ku ra de n bæe sēsie i ka yoo kara u doona bæen min di yèn sō sambu te u bæe kua wō nōba tia sō ta bæe sām kowo wi i kəsiamən aren nən yiru wē, kpa Gusunō bæen Yinni u bæe domaru kua ye i mō kpuro sō.

Yaa sabenun bii gbiikinu

¹⁹ I ko i bæen næe ka bæen yāanu ka bæen bonun bii gbiikii dwanu Gusunō bæen Yinni yiyewa. I ku ra ka bæen næen bii gbiikinu sambahuru ko, i ku ra maa bæen yāanun bii gbiikinun sansu bōari.

²⁰ I ko i n da nin yaa temwa bæe ka bæen yenugibu wō baagere Gusunō bæen Yinnin sāa yerō te u gōsa.

²¹ Yaa sabe nin garu tà n naasu barō n̄ kun mē tà n wōko sāa n̄ kun mē tà n alebu gaa mō, i ku ra ka tu Gusunō bæen Yinni yākuru kua.

²² I ko i ten yaa temwa yenuō. Wi u dēere ka wi u n̄ dēere, be kpurowa ba koo ye tem nge mē ba ra nemu ka gina tem.

²³ Adama i ku ra yen yem di. I ko i mu yariwa temō nge nim.

Gō sararibun tōo bakaru

16

¹ Suru wi ba mō Abibu sō, i ku ra duari i Gō sararibun tōo bakaru di Gusunō bæen Yinnin sō. Domi suru wi sōra u bæe yara Egibitin di wōkuru.

² Yē yi i ko i wuna bæen yaa sabenu sō i ka Gusunō bæen Yinni yākuru kua Gō sararibun tōo baka te sō, yiya, yāanu ka bonu ka keteba. I ko i tōo baka te diwa Yinni Gusunōn sāa yerō te u gōsa.

³ Tōo baka ten sōo nōba yiru ye sōo, i n̄ p̄ε dimō ye ba seeyatia doke. Ye ba n̄ seeyatia dokewa i ko i di yèn sō ka duka i yara Egibitin di. I n̄ n̄oni swāarun p̄ε ye dimō, nge meya b̄εn wāaru kpuro sōo i ko i ka tōo baka te yaaya tē sōo i yara Egibitin di.

⁴ Sōo nōba yiru ye sōo, i n̄ ko i de p̄ε seeyatia ya n̄ wāa b̄εn tem m̄ε kpuro sōo. I n̄ maa yaa ye i ka yākuru kua tōo gbiikirun yoka yiimō sere sisiru bururu.

⁵ I ku ra tōo baka te di b̄εn wusu kpuro sōo mi Gusunō b̄εsen Yinni u b̄ε swī,

⁶ ma n̄ kun mō wuu ge u gōsa sōo, mi win s̄a yeru ta wāa. I ko i yākuru kowa yoka sanam m̄ε sōo u dua nge saa ye i yarima Egibitin din saka.

⁷ I ko i yaa sabe te wōwa kpa i tu tem yam mi Gusunō b̄εsen Yinni u gōsa mī. I n̄ tōo baka te di i kpa, yen sisiru bururu, kpa i gōsira i wura b̄εn wūsō.

⁸ Sōo nōba tia sōo, i ko i p̄ε diwa ye ba n̄ seeyatia doke. Sōo nōba yiruse, kpa i m̄enna Gusunō b̄εsen Yinnin s̄. I n̄ ko i s̄mburu garu ko tōo te sōo.

Ḡēbun tōo bakaru

⁹ Saa yèn di i dīanu ḡēbu torua, i ko i alusuma gariwa yu ka ko nōba yiru.

¹⁰ Yen biru, kpa i Gusunō b̄εsen Yinni ḡēbun tōo bakaru diiya kpa i maa ka n̄n̄ k̄enu naawa ye u domaru kua u b̄ε w̄ε sōo.

¹¹ I ko i nuku dobu ko win wuswaa win s̄a yee te u gōsa sōo b̄ε ka b̄εn bii t̄n dur̄abu ka t̄n kur̄abu ka b̄εn s̄m kowo t̄n dur̄abu ka t̄n kur̄abu ka Lefiba ka s̄bu ka gobekuba ka ḡaminibu, be kpuro gesi be ba wāa b̄εn suunu sōo.

12 I wooda be mem nɔɔwɔ kpa i ka sɔmburu ko. I yaayo ma i raa sɔawa yobu Egibitiɔ.

Kunun tɔɔ bakaru

13 I n beɛn gbean dɛa bimiginu so i kpa, ma i beɛn resem binu gama i kpa, i ko i Kunun tɔɔ bakaru diwa sɔɔ nɔɔba yiru.

14 I ko i nuku dobu kowa tɔɔ baka te sɔɔ, beɛ ka beɛn bii tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu ka beɛn sɔm kowo tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu ka Lefiba ka sɔbu ka gobekuba ka gɔminibu be ba wɔa beɛn suunu sɔɔ.

15 I ko i Gusunɔ besen Yinni tɔɔ baka te diiyawa sɔɔ nɔɔba yiru sɔa yee te u gɔsa sɔɔ. Domi u koo beɛn gbean dɛanu ka sɔma ye i mɔ kpuro domaru kua kpa i n wɔa nuku dobu sɔɔ mam mam.

16 Wɔɔ baagere, nɔn itawa beɛn tɔn durɔbu kpuro ba ko n da de Gusunɔ besen Yinnin sɔa yerɔ te u gɔsa. Saa yera, pɛɛ ye ba n seeyatia doken tɔɔ bakarun saa ka gɛɛbun tɔɔ bakarun saa ka kunun tɔɔ bakarun saa. Adama bu ku da mi ka nɔm dira.

17 Ben baawure u koo ka kɛru dawa mɛn nɔru u koo kpɛ ye Gusunɔ besen Yinni u domaru kua u nɔn wɛ sɔɔ.

Wooda ye ba yi siribun sɔ

18 I ko i beɛn bwese keri sɔɔ siri kowobu ka wirugibu swɛiwa beɛn wusu kpuro sɔɔ si Gusunɔ besen Yinni u beɛ wɛ. Kpa ba n da tɔmbu siri gem sɔɔ.

19 I ku ra siri ka murafitiru, i ku ra goo gem wɛ win beɛren sɔ. I ku ra maa nɔm biran kɛru mwa domi ta ra laakarigibun nɔni wɔkewa kpa tu gemgibun gere gɔsia.

20 I ko i gem swɛiwa mam mam kpa i wa i n wɔa, kpa i tem mɛ mwa mɛ Gusunɔ besen Yinni u beɛ wɛmɔ.

Ba būu sāaru yina

²¹ I ku ra būu dāru garu gira yāku yerun bōkuo te i ko i Gusunō bešen Yinni bania.

²² I ku ra maa kperu garu gira ta n sāa būu, domi Gusunō bešen Yinni u ye kpuro tusa.

17

¹ I ku ra Gusunō bešen Yinni yākuru kua ka ketē n̄ kun mē ka yāaru n̄ kun mē ka boo, yen gaa yà n̄ bararu garu n̄ kun mē alebu gaa mō, domi ya sāawa sese disigiru win mi.

²⁻³ I n̄ da da i wāa wuu si Gusunō bešen Yinni u bēē wē sōo, sōrōkudo sōo teeru wuu sin gagu sōo, tōn durō goo n̄ kun mē tōn kurō goo u koo Yinni Gusunō tōnu kam kom kua u da u būnu yiira u sā, ka mam sōo ka suru ka kperi kpuro. Yeya ya ko n̄ sāa kōsa Gusunōn n̄oni sōo domi n̄ n̄ mē u bēē yiire i ko.

⁴ Sanam mē i nua ba nēē, goo u yen bweseru kua, i ko i yen gari wēeriwa ka laakari. I n̄ deema yēro u sese disigii te kuawa ka gem bēē Isireliban tem sōo,

⁵ saa ye sōra i ko i ka yēro da wuun gbāra kōnnōwō n̄ n̄ tōn durōn na, n̄ n̄ maa tōn kurōn na kpa i n̄n̄n̄ kpenu kasuku i go.

⁶ I ku ra goo taarē wē i go ma n̄ kun mō tōmbu yiru n̄ kun mē ita ba win seeda di. Tōn turon seeda dibu kun tura.

⁷ Seedagii beya ba koo gbi bu yēro kpenu kasukum tore bu ka go kpa tōn be ba tie bu sere maa swīi. Nge mēya i ko i ka kōsa ye wuna bēēn suunu sōon di.

Siribu

⁸ Goo ù n̄ tōnu go n̄ kun mē gabu bā n̄ sanna n̄ kun mē goo ù n̄ goo mēera kua, ma i kpana i bu siria, i

seewo i ka bu da yam mi Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u koo tii gɔ̄sia sɔ̄.

⁹ I doo yāku kowobu Lefiban mi ka siri kowobun mi kpa bu bɛɛ sɔ̄ nge mɛ i ko i siri bi koosina.

¹⁰ I ko i kowa dee dee ye ba bɛɛ sɔ̄wa sãa yee ten min di tɛ Yinni Gusunɔ̄ u tii gɔ̄sia.

¹¹ I ko i wooda ka sɔ̄si ni ba bɛɛ wɛ mi mɛm nɔ̄wawa mam mam. I ku ra yen gaa yina.

¹² Wi u tii sua ma u yina u yāku kowo wi u Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinnin sɔ̄mburu mɔ̄ mi ka siri kowon gari swaa daki, ba koo yɛro gowa. Nge mɛya i ko i ka kɔ̄sa wuna bɛɛ Isireliban suunu sɔ̄n di

¹³ kpa tɔ̄nu baawure wi u ye nua u nanda kpa goo u ku maa tii sua.

Wooda ye ba yi

sina bokon swĩibun sɔ̄

¹⁴ Sanam mɛ i dua i wãa tem mɛ Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u bɛɛ wɛɛmɔ̄ sɔ̄, ma i gerua i nɛɛ, i kĩ i n sina boko mɔ̄wa nge mɛ bwese ni nu bɛɛ sikerɛnɛ nu mɔ̄,

¹⁵ wi Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u gɔ̄sa, wiya i ko i swĩi u ko sina boko. U ko n sãawa Isireli. I ku ra de sɔ̄ wi i n sãa bwese teeru u ko bɛɛn sina boko.

¹⁶ Sina boko wi, u n ko u n dumi mɔ̄ dabi dabiru. U n ko u n da maa gabu gɔ̄ri Egibitiɔ̄ bu dumi dweema. Domi Yinni Gusunɔ̄ u bɛɛ sɔ̄wa u nɛɛ, u n kĩ i maa wura mi.

¹⁷ Win kurɔ̄bu ba n ko ba n dabi win gɔ̄ru gu ku raa ka gera Gusunɔ̄n min di. U n koo maa tii sii geesu ka wura sweena siki siki.

¹⁸ Sina boko wi, u n sina gɔ̄na sina u kpa, u koo de bu nùn wooda yeni yoruawa tireru sɔ̄ ye ya ko n wãa yāku kowo Lefiban mi.

19 Tire te, ta ko n wāawa win bəkuə kpa u n da tu gari tōō baatere win wāarun tārū kpuro sɔ̃ kpa u ka gia nge mε u koo Gusunə win Yinni nasia, u win woodaba ka win yiirebu mεm nɔ̃wɔ̃.

20 Kpa u ku tii sua u n tamaa u win Isirelisibu kerewa kpa u ku wooda yen gaa yina kpa wi ka win bibun bweserun bandu tu daka da Isireliban suunu sɔ̃.

Ye ya ko n sãa Lefibagia

18

1 Yāku kowo Lefiba ka be ba tie Lefin bweseru sɔ̃ kpuro ba ñ tem wasi nge Isireli be ba tie. Yāku ni ba Yinni Gusunə kua ka gāa ni ba ka nùn naawa, yera ya ko n sãa ben dīanu.

2 Ba ñ tem wasi mu n sãa ben tubi nge Isireli be ba tie. Adama Yinni Gusunəgia ya ko n sãa ben tubi nge mε u bu sɔ̃wɔ̃.

3 Yāku yaan mi bεε Isireliba i ko yāku kowobu wē ì n yākuru kua ka kete ñ kun mε ka yāaru ñ kun mε ka boo, miya yen nɔ̃m faram ka yen baa saburosu ka yen bɔ̃sɔ̃nu.

4 Kpa i maa bu bεεn dīa ni i gbia i gā wē. Niya, alikama ka dāa bii ni ba ra ka tam ko ka ni ba ra ka gum ko ka sere bεεn yāanun san si i gbia i bɔ̃ra.

5 Domi bεεn bwese keri kpuro sɔ̃, Lefin bwese kera Gusunə bεεn Yinni u gɔ̃sa bu ka sɔ̃mburu ko win sãa yerə be, ka ben bibun bweseru sere ka baadomma.

6 Lefi goo ù n kī u yari Isirelin wuu gagun di mi u wāa u ka da mi Yinni Gusunə n sãa yera wāa,

⁷ u koo kpī u win sɔ̄mburu ko mi, Gusunɔ̄ win Yinnin wuswaaɔ̄ nge mɛ win mɛro bisibu Lefi be u deema mi ba mɔ̄.

⁸ Ba koo nùn dim wēwa mu n ka begim nɛ baa mɛ u ye u raa mɔ̄ dɔ̄ra.

Gusunɔ̄n sɔ̄mɔ̄ weesugibu

ka win sɔ̄mɔ̄ gemgii

⁹ I n tura tem mɛ sɔ̄ɔ̄, mɛ Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u bɛɛ wɛ̄, i ku ra mɛn tɔ̄mbun s̄aaru saari te Yinni Gusunɔ̄ u tusa.

¹⁰ I ku ra de bɛɛ sɔ̄ɔ̄, goo u ka win bii yākuru garu ko. I ku maa de goo u n sɔ̄roru mɔ̄ bɛɛn suunu sɔ̄ɔ̄,

¹¹ ñ kun mɛ u n gɔ̄ribu sokumɔ̄ ñ kun mɛ u n dobo doboba mɔ̄.

¹² Domi yeni kpurowa Yinni Gusunɔ̄ u tusa. Yen s̄na u koo tem min tɔ̄n be kpuro gira bɛɛn wuswaan di,

¹³ kpa bɛɛ i n s̄a Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinnigibu mam mam.

¹⁴ Domi bwese te i ko i gira mi, ba ra sɔ̄roru kowa kpa bu kperin saria mɛɛri bu ka bikiaru ko. Adama Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u ñ bɛɛ ye wurarimɔ̄.

¹⁵ U koo bɛɛ win sɔ̄mɔ̄ goo seeya bɛɛn bweseru sɔ̄ɔ̄n di nge nɛ, Mɔ̄wisi. Wīya i ko i swaa daki.

¹⁶ Domi yera i Yinni Gusunɔ̄ bikia sanam mɛ i mɛnna Horebun guurɔ̄. I nɛɛ, i ñ maa kī i Yinni Gusunɔ̄n tiin nɔ̄ nɔ̄ ñ kun mɛ i win d̄ɔ̄ boko wi wa. Domi i ñ kī u bɛɛ go.

¹⁷ Ma Yinni Gusunɔ̄ u man s̄ɔ̄wa u nɛɛ, bɛɛn bikia bi, bu w̄a.

¹⁸ U nɛɛ, u koo bɛɛ win sɔ̄mɔ̄ goo seeya bɛɛgibun suunu sɔ̄ɔ̄n di nge nɛ, kpa u win gari doke win nɔ̄ sɔ̄ɔ̄. Kpa sɔ̄mɔ̄ wī, u bɛɛ s̄ kpuro ye u nùn yiire.

19 Bɛɛn goo ù n yina u gari yi swaa daki yi sɔmɔ wi, u koo gere ka Gusunɔn yĩsiru, u koo yẽro sɛɛyasiawa.

20 Adama sɔmɔ wi, ù n gari gɛɛ sosi ka Yinni Gusunɔn yĩsiru ye u ñ nùn yiire u gere ñ kun mɛ ù n gari gerua ka bñnun yĩsiru, ba koo nùn gowa.

21 Sɔrɔkudo i ko i tii bikia i nɛɛ, amɔna sa ko n ka yẽ gari yi Yinni Gusunɔ kun gerua.

22 Gusunɔn sɔmɔ goo ù n gari gerua ka Yinni Gusunɔn yĩsiru, ma yi ñ koore mɛ, yiya yi ñ sãa Yinni Gusunɔn gere. Sɔmɔ wiya u win gari seka. I ku win berum ko.

Wuu sin mi

ba ko n da kpikuru de

19

1 Gusunɔ bɛɛn Yinni u koo bwese tukunu gira nin tem di kpa u nin tem mɛ bɛɛ wɛ, kpa i n ben wusu ka ben yɛnusu mɔ.

2-3 Tem mɛ Yinni Gusunɔ u koo bɛɛ wɛ mi, ì n mu mwa i kpa, i mu bɔnu koowo beri ita kpa i yen baayere sɔɔ wuu teu wuna mi be ba tɔnu go ba ko n da kpikuru we, kpa i swɛɛ yabiri yi ba ko n da ka de mi.

4 Tɔn be ba ben winsim go ba ñ ka baaru, ba ñ daa maa yiberɛ tɛɛru mɔɔsinɛ, be tɔnawa ba koo kpĩ bu kpikuru da wuu sin mi.

5 Nge tɛ, gabu bà n da yakasɔ ba dãa kĩimɔ, kpa gbãa yu wɔra yu win beruse wɔri yu go, wuu gen teu sɔra u koo kpikuru da u wa u n ka wãa,

6 kpa wi ba gon dusibun mɔru yà n seewa bu ku raa yẽro naa turi bu mwa swaan tondabun sã. Domi wi, ka wi u gu mi, ba ñ daa yiberɛ tɛɛru sã.

7 Yen sɔ̄na na bɛɛ sɔ̄wa na nɛɛ, i wusu ita gɔ̄sio su n sɔ̄a kpiki yenu.

8-9 Ma i wooda ye kpuro mɛm nɔ̄wa i ye nɔ̄ni doke ye na bɛɛ wɛ̄mɔ̄ gisɔ̄, ma i Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinnin k̄iru mɔ̄, u koo bɛɛn tem mɛ yasiasia kpa u mu bɛɛ wɛ̄ mɛ u bɛsɛn baababa nɔ̄ mWɛ̄ru kua. Saa yera i ko i maa wusu ita gasu gɔ̄si i sɔ̄si s̄in mi ba ko n da kpikuru de.

10 Nge mɛya ba ñ koo maa be ba kun toren yem yari tem mɛ sɔ̄ mɛ Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u bɛɛ wɛ̄ i n mɔ̄, kpa ȳron yem mu kun wɔ̄a bɛɛn winɔ̄.

11 Adama goo ù n win winsim tusa, ma u n̄n so u go, yen biru, kpa u kpikuru we wuu sin gagu sɔ̄,

12 win wuun guro gurobu ba koo dawa bu n̄n mwaama bu wi u koo n̄n m̄ru k̄sie n̄mu b̄eria u n̄n go.

13 I ku n̄n w̄n w̄ndu kua. I taare sarirugiin yem wunɔ̄ bɛɛ Isireliban suunu sɔ̄n di kpa n bɛɛ w̄ra.

Gbee k̄ɔ̄rɔ̄n wooda

14 I n dua tem mɛ sɔ̄ i kpa mɛ Gusunɔ̄ bɛsɛn Yinni u koo bɛɛ wɛ̄, b̄a n bɛɛ mu b̄nu kua ba kpa, i ku ra bɛɛn winsim k̄ɔ̄rɔ̄ mure bɛɛgia sɔ̄.

Seeda ye ba koo wura

15 Goo ù n t̄nu go ñ kun mɛ ù n toraru garu kua, t̄n turon seeda kun tura bu ka ȳro taare w̄. Adama t̄mbu yiru ñ kun mɛ ita b̄a n seeda di, saa yera ba koo ȳro garisi taaregii.

16 Goo ù n win winsim k̄sa gaa mani,

17 be yiru ye kpuro ba koo dawa Yinni Gusunɔ̄n sɔ̄a yerɔ̄ bu ȳku kowobu ka siri kowobu wa be ba d̄ma te s̄mburu mɔ̄ mi.

18 Siri kowo be, ba koo ben gari wɛ̃eriwa ka laakari. Bā n deema seeda weesugia u win winsim manimɔ,

19 saa ye sɔ̃ra ba koo nùn kua nge mɛ u raa bwisika bu win winsim wi kua. Nge mɛya i ko i ka kɔ̃sa wuna bɛ̃en suunu sɔ̃n di.

20 Tɔ̃mbu bā n ye nua, ba koo bɛ̃rum duura. Ba n̄ maa kɔ̃sa yen bweseru m̄ bɛ̃en suunu sɔ̃.

21 I ku taarɛgii wɔ̃nwɔ̃ndu kua. Wi u tɔ̃nu go, ba koo maa win tii gowa. Wi u win winsim n̄ni wuna, ba koo maa wigii wunawa. Wi u win winsim dondu bua, ba koo maa wigiru buawa. Wi u win winsim n̄ma bua, ba koo maa wigia buawa. Wi u win winsim naasu bua, ba koo maa wigisu buawa.

Tabun wooda

20

1 Sanam mɛ i bɛ̃en yibɛ̃reba tabu w̄ri, ì n ben dumi wa ka ben tabu kɛkɛ yi dumi gawe ka sere ben tɔ̃mbu be ba bɛ̃e dabiru kere, i ku ben bɛ̃rum ko. Domi Gusunɔ̃ bɛ̃sen Yinni u w̄a ka bɛ̃e wi, wi u bɛ̃e yarama Egibitin di.

2 I sere tabu tore, ȳaku kowo u koo nawa bɛ̃en wuswaaɔ̃ u nɛɛ,

3 i nɔ̃wɔ̃ bɛ̃e Isireliba. Wee i na gisɔ̃ i ka bɛ̃en yibɛ̃reba tabu ko. I ku de bɛ̃en goon tororu tu kara. I ku bɛ̃rum soora, i ku diiri, i ku maa nanda ben s̄.

4 Gusunɔ̃ bɛ̃sen Yinni u ka bɛ̃e w̄a. Wiya u koo bɛ̃e nasara w̄ɛ̃.

5 Yen biru be ba ra tabu kowobu mwɛ̃eri, ba koo bikia bu nɛɛ, bɛ̃e sɔ̃, wara u yɛnu kpɔ̃ɔ̃ bana ma u n̄ gina wure ge sɔ̃. Ȳero u de u wura yɛnuɔ̃, kpa u ku gbi taa bi sɔ̃ goo u du win yɛnu ge sɔ̃.

⁶ Ba koo maa bikia bu nεε, bεε sɔɔ, wara u dāa gbaanu kua ma u ñ gina yen are diire. Yēron tii u de u gɔsira yenuɔ kpa u ku raa gbi taa bi sɔɔ goo u tu tubi di.

⁷ Ba koo maa bikia bu nεε, wara ba kurɔ kã ma u ñ nùn sue gina. Win tii u wuro yenuɔ kpa u ku raa gbi taa bi sɔɔ kpa goo u kurɔ wi sua.

⁸ Kpa bu maa nεε, bεε sɔɔ, wara u wurure. Bu de yēro u wura win yenuɔ. Kpa u ku raa be ba tie bεrum tia.

⁹ Bà n gari yi gerua ba kpa, kpa bu bu tabu sinambu kua.

¹⁰ Sanam mε i wuu gagu tabu wɔri, i gina gen tɔmbu bikio bu tii wē ka alafia.

¹¹ Bà n wura ba bεε ben wuun kɔnnɔ kɛnia i dua, be kpurowa i ko i yoo sɔma koosia.

¹² Adama bà kun kī bu bεε senna ka alafia, ma ba nεε, ba koo ka bεε sannawa, i bu tabu wɔrio.

¹³ Saa yè sɔɔ Gusunɔ bεsɛn Yinni u bεε bu nɔmu bɛria, saa yera i ko i tɔn durɔ be ba wāa mi kpuro go ka takobi.

¹⁴ Adama tɔn kurɔbu ka bii piiminu ka yaa sabenu ka arumani ye ya wāa wuu ge sɔɔ kpurowa i ko i gura yu ko bεegia, kpa i ye dendi nge mε i kī, domi Gusunɔ bεsɛn Yinniwa u bεε ye wē.

¹⁵ Mεsuma ko i bwese nin wusu kpuro kua ni nu ka bεε toma, nu ñ wāa tem mε i ko i mwa sɔɔ.

¹⁶ Adama tɔn benin wusu sɔɔ, si Gusunɔ bεsɛn Yinni u bεε wē mi, i n mɔ, i ku ra de sin tɔnu goo u n wāa.

¹⁷ I de i bu go kpuro mam mam, be ba sāa Hetiba ka Amɔreba ka Kananiba ka Feresiba ka Hefiba ka Yebusiba nge mε Gusunɔ bεsɛn Yinni u bεε yiire.

¹⁸ Kpa bu ku raa bεε ben koma bɔrɔnugii ni tie

ni ba ra ben būnu koosi. Kpa i ku ra ka ni Gusunə bešen Yinni torari.

¹⁹ Sanam me i wuu gagu wəri i gu tarusi n ka te i sere gu kamia, i ku ra gen dāa binuginu gbāa suasi. I ko i kpī i nin binu di, adama i ku nu kīi i sura domi dāru ta n sāa tōnu wi i ko i wəri i go.

²⁰ Dāa te i yē ta n sāa diiraru, tera i ko i kpī i bura i ka seri ko yi i ko i ka gbāraru yə sere i ka wuu ge kamia.

Wi ba go yakasən gari

21

¹ Sanam me i wāa tem me Gusunə bešen Yinni u koo beē wē səə, ma i wa ba goo go me səə, yēron gora kpīi yakasə, ma i n sere yē wi u nūn go,

² sanam me sərəa guro gurobu ka siri kowobu ba koo yarima kpa bu wusun tondam yīire si su wi ba go mi sikerene.

³ Wuu ge ba wa ga ka wi ba go mi turuku bo, wuu gen guro gurobu ba koo naa gbiiba kasuma tia ye ba n sugu dokere yu ka səmburu garu ko.

⁴ Kpa wuu gen guro guro be, bu ka naa gbiiba ye da wəwa gaa səə ye ya nim kokumə, mi goo kun wukure u sere gāanu duure. Kpa bu naa gbiiba yen wīi suma bua mi.

⁵ Kpa yāku kowobu bu susima yen bəkuə be, be ba sāa Lefin bibu be Gusunə bešen Yinni u wuna nənem bu ka win sāa yerun səmburu ko kpa bu maa təmbu domaru kua ka Yinni Gusunən yīsiru. Beya ba ko n da gari kpuro wunanε yi yi sāa soonaa ka mēeran gari.

⁶ Kpa wuu gen guro guro be kpuro be ba susi wi ba go min bəkuə bu ben nəma nia naa yen wəllə wəwa mi.

⁷ Kpa bu gere bu nεε, ben nəma kun yem meni yari, mεya ben nəni kun maa wa mε n kua u ka gu.

⁸ Yinni u be win təmbu Isireli be u yakiamā tora ten suuru kuo, kpa u ku yem mε garisi ben winə mε mu sāa toraru sarirugiin yem. Saa ye, Gusunə u koo maa bu yem mε suuru kua.

⁹ Nge mεya i ko i ka toraru sarirugiin yem wuna bεε səon di kpa i n mə ye ya koo Gusunə wēre.

Kurə dεson suabu

¹⁰ Sanam mε i yara i bεen yibεrεba tabu wərim dəə be Gusunə bεsen Yinni u bεe nəmu bεria, ma i bu dεsiru mwa,

¹¹ be səə, ma bεen turo u kurə burə wa ma u nùn kīru gōru doke u ka nùn sua kurə,

¹² saa ye, u koo nùn suawa u ka da win yenuə kpa u de u wii pəəru woka kpa u win nii kəkəsū bəəri.

¹³ Kpa u win yāa ni u raa doke pota kpa u da u sina yēron yenuə u swī win baaba ka win meron sō suru tia. Yen biru, kpa yēro u den da u nùn deema u ko win durə kpa wi, u maa ko win kurə.

¹⁴ Adama ù n da nùn bwēra yara, u de u doona mi u kī. U ku raa nùn dərə u gobi mwa. Mεya u ku maa nùn garisi yoo. Domi u ka nùn menna.

Ye ya sāa bii yerumagia

¹⁵ Goo ù n maa kurəbu mə yiru, ma u turo kī n kere turo, ma be yiru kpuro ba nùn bii tən durəbu marua, wi u kun kī mi, ma wiya u nùn yeruma marua,

16 sanam me u bii be tubi bõnu kuamme, n ñ weene u wi u kñn bii garisi yeruma wi u ñ kñn biin ayerõ.

17 Adama n weene u wi u ñ kñn bii wura nge win yeruma, kpa u nùn win tubin bõnu yiru wẽ. Domi u sãawa win tondon dam yĩre gbiikiru. N weenewa u yerumarun baa wa.

Bii mem nã sarin kãkãrã

18 Goo ù n bii tãn durõ mã, ma bii wi, u kua mem nã sari wi u ku ra win tundo ka win meron gere nã baa bà n nùn seeyasia,

19 saa ye sãã, win tundo ka win mero ba koo nùn mwawa bu ka na wuun guro gurobun mi,

20 kpa bu guro guro be sã bu nee, ben bii wee, u ku ra ben garì nã. U win wãaru dimõwa bereteke tam nõrubu sãã.

21 Saa yera wuun tãn durõbu kpuro ba koo nùn kpenu kasuku bu go kpa i kãsa wuna been suunu sãon di. Isireliba kpuro bà n ye nua kpa bu berum ko.

Wi ba soora doken goru

22 Goo ù n toraru garu kua te ta tura bu ka nùn go, ma ba nùn soora doke ba bwẽ dãa wõllõ,

23 bu ku de win goru ta n wãa dãa mi sere ka wõkurõ. Baa ñ n yen meren na, bu de bu nùn sike yen tãõ te. Domi wi ba soora doke ba bwẽ u kuawa mi bõruro Gusunõn wuswadaã. I n da ko me, kpa i ku ra been tem disi doke me Gusunõ besen Yinni u bee wẽ.

A wunen tãnusin gãanu

garisio nge wunen tiiginu

22

¹ I n bēen tənusin naa ñ kun mε win yāaru wa ta kōoramō, i ku ra de tu doona. I ka tu wuro wi u tu mən mi.

² Yēron yenu gā n toman na, ñ kun mε ñ kun nùn yēn na, i yaa sabe te suo i ka da bēen yenuō i tu nōori sere wi u tu mō ù n tu kasum na. Saa yera i ko i nùn tu wesia.

³ I n maa bēen tənusin keteku wa ñ kun mε win yaberu ñ kun mε win gāanu ganu ni nu kōora, nge mēya i ko i maa nu kua. I ku nu deri nu kam ko.

⁴ I n wa goon keteku ñ kun mε win naa ya wəruma swaa sōō, i ku de yen yēro u ye seeya wi tōna. I ko i nùn somiwa u ka ye seeya.

Wooda bwese bweseka

⁵ Tən kurō u ku raa tən durən gāanu sebe, mēya tən durō u ku raa maa tən kurən gāanu sebe. Domi wi u kua mε, Gusunō bēsen Yinni u koo yēro tusi.

⁶ I n wuu dōō ma i gunō wa ga sēa wəkusi ñ kun mε ga binu wəkusi dāā ñ kun mε temō, i ku gu mwa ka gen binu sannu.

⁷ I de mero gu doona kpa i tii binu yiiya, kpa bēen wāaru tu bēe wēra kpa tu daka da.

⁸ I n dii kpaaru bana i kpa, i ten tēera wōllo gani dumi dokeo i ka sikerena kpa baa goo ù n wəruma min di u gu, i kun taare mō.

⁹ Bēen resem gbaanu sōō, i ku ra maa dīa bweseru garu duure. I n kua mε, ten marum kpuro ka maa resem ye, ya ko n sāawa Gusunōgia.

¹⁰ I n wukumō, i ku naa ka keteku sugu doke sannu.

¹¹ I ku yānu sebe ni ba wesa ka wēe damgii ka yāa sansun wēe sannu.

¹² I bēen bekan soo sookaō sari dokeo.

Suanaan wooda sarabu

¹³ Goo ù n kurõ sua ma ba mennna ka kurõ wi, yen biru ma u ñ maa kurõ wi kī, u nùn tusa,

¹⁴ sere u nùn fune wuna u win yĩsiru sankã, u gerua u nεε, u kurõ wi sua, ye ba dua ka wi, u ñ ka nùn deemε,

¹⁵ saa ye sõõra bii kurõbu gen tundo ka gen mero ba koo ka bii win wãndiarun seeda na bu wuun guro gurobu sõõsi wuun duu yerõ mi ba ra mennε.

¹⁶ Kpa bii win tundo u guro guro be sõ u nεε, na nen bii wãndia wi durõ wini kãwa u n mõ kurõ, adama u nùn tusa.

¹⁷ Wee u nùn weesu mani u nεε, u ñ ka nùn deemε. Adama nen biin wãndiarun yĩreru wee. Kpa bu beku te deria wuun guro gurobun wuswaaõ.

¹⁸ Kpa wuun guro guro be, bu durõ wi mwa bu so,

¹⁹ kpa bu nùn sii geesun gobi wunõbu (100) bure u wãndia win tundo kãsia domi u Isireliban wãndia turon yĩsiru sankã. Yen sõ, u ñ maa kpẽ u kurõ wi yina, u ko n nùn suewa sere ka win wãarun tõru kpuro sõõ.

²⁰ Adama gari yi, yì n sãan na gem, ma ba ñ yĩreru garu wa te ta sãa bii wigiru,

²¹ saa ye sõõra ba koo kurõ wi sua bu ka da win baaban yenu kãnnõwõ kpa win wuun tãn durõbu bu nùn kpenu kasuku bu ka go. Domi seku bakara Isireliban mi bu nεε, bii wãndia u durõ damaru kua win baaban yenuõ. Nge meya i ko i ka daa kãsa yen bweseru wuna bεen suunu sõõn di.

²² Bà n durõ goo mwa u sakararu mõ ka goon kurõ, ba koo be kpuro gowa durõ wi ka kurõ wi. Nge meya i ko i ka daa kãsa yen bweseru wuna bεen suunu sõõn di.

23 Bii wɔ̃ndia goo ù n wǎa, ma ba nùn durɔ̃ kǎa, adama ba ñ gina suanɛ, ma durɔ̃ goo u nùn wa ma u ka nùn kpuna,

24 i ko i be yiru kpuro mwawa i ka na wuun duu yerɔ̃ mi guro gurobu ba ra mɛnnɛ, kpa i bu kpenu kasuku i go yèn sǎ bii wɔ̃ndia wi, u ñ wura kue saa ye u nùn gaba wuuɔ̃ ka yèn sǎ durɔ̃ wi, u win winsim kurɔ̃ bekuru doke. Nge mɛya i ko i ka daa kǔsa yen bweseru wuna bɛɛn suunu sɔ̃n di.

25 Adama durɔ̃ wi, ù n wɔ̃ndia wi ba durɔ̃ kǎa mi wan na yakasɔ̃ u ka nùn gaba u ka kpuna ka dam yakasu mi, durɔ̃ wi tɔ̃nawa ba koo go.

26 I ku wɔ̃ndia wi gǎanu kua. U ñ toraru garu kue te ta weenɛ bu ka nùn go. N sǎawa nge durɔ̃ goo wi u win beruse wɔ̃ri u go.

27 Domi u nùn deemawa yakasɔ̃. Ma bii wɔ̃ndia wi, u wura kua adama goo sari wi u koo nùn wɔ̃ra.

28 Durɔ̃ goo ù n maa bii wɔ̃ndia goo wa wi ba ñ gina durɔ̃ kǎa, ma u nùn gaba u ka kpuna, ma ba bu mwa,

29 durɔ̃ wi, u koo bii wɔ̃ndia win tundo sii geesun gobi weeraakuru wɛ̃wa kpa u bii wi sua kurɔ̃, domi u nùn bekuru doke. U ñ maa kpɛ̃ u nùn yina sere ka win wǎarun nɔ̃rɔ̃.

23

1 Durɔ̃ goo u ku raa maa win baaban kurɔ̃ kǎa. U n kua mɛ, u win baaba sekuru dokewa mi.

Tɔ̃n be ba ñ ko n wǎa

Gusunɔ̃n tɔ̃mbun wuuru sɔ̃

2 Wìn tǎa bii ba kɔ̃suka ñ kun mɛ wìn tɔ̃n durɔ̃ru ba bura, u ñ kpɛ̃ u ka Yinni Gusunɔ̃n tɔ̃mbu mɛnna.

³ Be ba ñ weenε bu suana ma ba ka suana, ben bibu ba ñ kpē bu ka Yinni Gusunān tambu mēna sere ka ben bibun bibun bweserun nān wākura.

⁴ Meya Amāniban goo ñ kun mε Māabuban goo u ñ kpē u ka Yinni Gusunān tambu mēna sere ka ben bibun bibun bweserun nān wākura.

⁵ Domi ba ñ ka sun nim ka dīanu sennō kue saa ye sa yarima Egibitin di. Ba da ba Balamu, Beorin bii, Petorigii wi u na Mesopotamin di gobi kāwa u ka na u sun bōrusi.

⁶ Adama Gusunō bēsen Yinni u ñ Balamu win gere swaa daki. U bōri yi gōsiawa domaru domi u sun kī.

⁷ I ku ra ben alafia kasu ñ kun mε ben gea sere ka baadommaō bēen wāarun tōru kpuro sō.

⁸ I ku ra ko i Edōmu goo tusi, domi ba sāawa bēsen wānōbu. I ku ra maa Egibitigii goo tusi domi sa sōru di ben temō.

⁹ Ben bibu ba ko n da ka Yinni Gusunān tambu mēnnewa sere ka ben sikadominō.

Sansanin dēeraru

¹⁰ I n yara i ka yiberēba tabu wōri, saa ye sōra i ko i tii laakari ko ka gāa disiginu kpuro.

¹¹ Tōn durō goo ù n wāa bēε sō, ma u dosa sere u tii wa dosu ge sō, i ka nūn yario sansanin di gina.

¹² Adama sō ù n kella, u koo woburewa. Yen biru, sō ù n dua kpa u wurama sansaniō.

¹³ I de i n gam mā sansanin biruō mi i ko i n da dii bera ko,

¹⁴ kpa i n gāanu nēni ni i ko ka wōru gbe i ka bēen dii bera ye sike.

¹⁵ Domi Gusunō bēsen Yinni u wāa bēen sansani ye sō u sīimō sīimō u ka bēε kōsu kpa u bēε bēen yiberēba nōmu bēria. Yen sō, n weenewa bēen

sansani ya n dēere kpa u ku bārənu ganu wa bēen suunu sō ni nu koo de u bēe biru kisi.

Yoo wi u duka sua

¹⁶ I ku yoo wi u win yinni duka suuri mwa i wesia win yinnin mi.

¹⁷ I de u n wāa mi u kī bēen suunu sō wuu ge u koo gəsi sō. I ku nùn dam dāre.

Kurə damaru sāaru sō

¹⁸ I ku de durə dama woronu n̄ kun mē kurə dama woronu nu n wāa bēen sāaru sō.

¹⁹ I ku ra ka durə dama gobi n̄ kun mē kurə dama gobi gēe na Yinni Gusunə n̄ sāa yerə i ka ye i Gusunə n̄ m̄wēeru kua kōsia. Domi Gusunə bēen Yinni u yen bweseru tusa.

Bəkurabun nim dokebu

²⁰ Bēen Isirelisibu bā n gāanu bəkura, i ku bu nim doke, n̄ n gobin na, n̄ n maa dīanun na n̄ kun mē gāanu ganu.

²¹ Sōwa i ko i yen bweseru kua, adama i ku ra bēen Isirelisibu kua mē, kpa Gusunə bēen Yinni u bēe domaru kua tem mē sō mē i ko i du mi, i n m̄.

Nō m̄wēenun gari

²² I n Gusunə n̄ m̄wēeru garu kua, i ku tē i ka tu yibia domi u koo bēe tu bikia kpa i n taare m̄.

²³ Adama i kun n̄ m̄wēeru garu kue, i n̄ ko i n taare m̄.

²⁴ Nō m̄wēe te i yara bēen n̄on di, i ko i tu yibia wa domi i tu kuawa ka bēen tiin n̄, n̄ n̄ ka tilasi.

Ye kaa kpī a ko goon gbaarə

²⁵ I n dua goon dāa gbaarə, i yen binu dio nge mē i kī, adama i ku ra nin ganu doke birerə i ka doona.

²⁶ I n maa dua goon alikama gbaarɔ, i ko i kpĩ i alikama wɔka ka nɔma adama i ku ye kɔmbɔ doke.

Kurɔ wi ba yina

24

¹ Goo ù n kurɔ sua ma u kurɔ wi gãanu waasi ye ya ñ ka nùn naawε, ma u kurɔ wi yinanaan tireru yorua u nùn nɔmu beria, ma u nùn gira win yɛnun di u doona,

² ma yen biru, kurɔ wi, u da u mɔre durɔ goon mi,

³ durɔ dãako win tii ù n nùn yinabun tireru yorua, ma u nùn yina, u nùn yara win yɛnun di ñ kun mε ù n gu,

⁴ win durɔ gbiikoo wi u raa nùn yina mi, u ku maa nùn kasu bu menna. Domi kurɔ wi, u kua disigi. Yeya Yinni Gusunɔ u tusa. I n kua mε, i tem mε Gusunɔ beɛn Yinni u beε wē beεε sari kookoosu koosiwa mi.

Wi u kurɔ kpao sua

⁵ Goo ù n kurɔ kpao sua, u ku tabu da. Mɛya bu ku maa nùn tilasi gaa ko. Bu de u n tii mɔ sere wɔɔ tia, kpa u wa u win kurɔ wi nukuru dorasia.

Tɔruban wooda

⁶ N ñ weene i goon nɛeru tɔruba mwa baa ten bia. Domi ñ n kua mε, i mwawa mi ye n ko n de u n wãa.

Tɔnu wi u win tɔnusi gbenan

wooda

⁷ Beɛn goo ù n win Isirelisi mwa u gɔsia yoo ñ kun mε u nùn dɔra, i ko i yɛro wi gowa. Nge mɛya i ko i ka kɔsa yen bweseru wuna beɛn suunu sɔɔn di.

Bara disigirun wooda

⁸ I de i be ba bara disigiru mō laakari ko gem gem kpa i ko nge mε yāku kowobu Lefiba ba koo bεε sōsi. Nge mε na yiire i ko, nge mεya i ko i ko mam mam.

⁹ I yaayo ye Gusunō besen Yinni u Mariamu kua saa ye sa wee Egibitin di sa wāa swaa.

Taruban gari

¹⁰ I n bεen Isirelisi goo gāanu bākura, i ku du win dirō i ka taruba sua.

¹¹ I yōro tōwō kpa wi i gāanu bākura mi u yarima u bεε taruba wē.

¹²⁻¹³ I n yāaro gāanu bākura ma u bεε win yaberu taruba wē, i ku de ta n wāa bεen mi sere yam mu ka tīra. Baa n n kua amō, sōō ù n dua, i ko i nùn win yabe te wesiawa kpa u wa u tu wukiri u ka kpuna. Kpa u bεε domaru kua kpa Gusunō besen Yinni u ma bεε siara.

Iyāarobu bεεε wēεyō

¹⁴ I n yāaro goo mō sōm kowo, ù n sāa Isireli n kun mε sōō, i ku nùn taki di.

¹⁵ I nùn win sōmburun gobi wēεyō baadomma sōō u sere du. Domi u sāawa yāaro, u win gobin bukata mō gea. I kun kue mε, ma u Yinni Gusunō nōgīru sue bεen sō, i ko i taare wa.

Baawurewa

u koo win torarun are wa

¹⁶ Ba n tōnu goomō win biin torarun sō, mεya ba n ma bii goomō win mōwōbun torarun sō. Ba n goo goomō goon torarun sō.

Ye ba koo ko yāarobun sō

¹⁷ I ku ra ko i sɔɔ n̄ kun mɛ gobeku gem bira siribu sɔɔ. Mɛya i ku ra maa gəmini goon bekuru təruba mwa.

¹⁸ Adama i yaayo ma sa raa yoru di Egibitiɔ ma Gusunɔ bɛsɛn Yinni u sun yakia. Yen sɔna na bɛɛ yiiɛmɔ i n da wooda yeni swĩ.

¹⁹ Saa yè sɔɔ i bɛɛn dīanu g̃ɛmɔ, ma i yen gɛsɛ tia duari gbee suunu sɔɔ, i ku maa wura i ye sua. I de yu kɔ sɔbu ka gobekuba ka gəminibugia, kpa Gusunɔ bɛɛn Yinni u wa u bɛɛn n̄man s̄ma kpuro domaru kua.

²⁰ I n yɔɔwa bɛɛn dāa ye ba m̄ olifin w̄llɔ i ye s̄ra, i ku ra maa wure i yɔ i ye i duari s̄ri. I de ye, yu kɔ sɔbu ka gobekuba ka gəminibugia.

²¹ Sanam mɛ i bɛɛn resɛm binu s̄rimɔ, i ku ra maa ḡsira i wura biruɔ. Ye i deri mi, yeya ya koo kɔ sɔbu ka gobekuba ka gəminibugia.

²² Bɛɛn tii i yaayo ma i yoru di Egibitiɔ. Yen sɔna na bɛɛ yiiɛmɔ i n da yeni swĩ.

Siribun wooda

25

¹ N̄əsinaa sariru tà n̄ dua t̄mbu gabun baa sɔɔ, ma ba da siri yɛɔ ba bu siria, saa ye sɔɔ, wi u gem m̄, i n̄n win gem w̃ɛyɔ. Wi u maa taarɛ m̄ kpa i n̄n win taarɛ w̃ɛ.

² Wi siribu di, b̄a n̄ n̄n soberu bure, siri kowo u koo de ỹɛro u kpunawa win wuswaaɔ kpa bu n̄n so nge mɛ win torara nɛ.

³ Adama bu ku s̄ni n̄ɔ weeru sara, domi yà n̄ kera mɛ, i bɛɛn m̄ro bisi wi bɛɛrɛ birawa mi.

Naa yà n̄ s̄mburu m̄ dīan̄n

wooda

4 I ku bɛɛn naa kinɛrun nɔɔ bɔke saa ye ta sɔmburu mɔ̃ dɛ̃anu sɔɔ.

Gɔmini wi u kun bii mɛn

wooda

5 Mɔɔ ka wɔnɔɔ bɔ̃ n wɔ̃a yɛnu teu sɔɔ, ma mɔɔ u gu u n̄ bii mara, win gɔmini wi, u ku yari yɛnu min di u mɔraru da gam. Win durɔn wɔnɔɔ wiya u koo n̄n sua kurɔ.

6 Bɔ̃ n bii tɔn durɔ mara, ba koo bii gbiiikoo wi garisiwa wi u gu min bii kpa win yĩsɔ̃sɔ̃ tu wa ta n wɔ̃a Isireliban suunu sɔɔ.

7 Goo ù n yina u win mɔ̃n kurɔ gɔmini sua, kurɔ wi, u doo siri yerɔ u wuun guro gurobu deema kpa u bu sɔ̃ u nɛɛ, nɛn durɔn wɔnɔɔ u yina u man sua kurɔ u ka win mɔɔ bii marua win yĩsɔ̃sɔ̃ tu ka wa ta n wɔ̃a Isireliban suunu sɔɔ.

8 Saa ye sɔ̃ra wuun guro guro be, ba koo durɔ wi soku kpa bu n̄n gari yi bikia. U n yinan na mam mam u win mɔ̃n gɔmini wi sua kurɔ,

9 kurɔ wi, u koo dawa u win bara nɔɔ teu wuna guro guro ben wuswaaɔ, kpa u n̄n yɔ̃atam sie kpa u gere u nɛɛ, wee nge mɛ ba ra durɔ kue wi u yina u win mɔɔ bii marua.

10 Kpa bu win bweseru yĩsɔ̃sɔ̃ kɛ Isireliba sɔɔ bu nɛɛ, win bara nɔɔ ba wunan bweseru.

Ye ba yina sannɔ sɔɔ

11 Tɔn durɔbu yiru bɔ̃ n sannamɔ, kpa mi ba sannamɔ mi, ben turon kurɔ u na u ka win durɔ wɔra win yiberɛn nɔman di, kpa u yiberɛ win tɔn durɔru nɛnɛ,

12 saa ye sɔɔ, i kurɔ win nɔmu ge buro. I ku n̄n wɔnwɔ̃ndu kua.

Tenkurun swaan wooda

13 I ku kiaru dərena ka taki, i de bεεn kilo ya n s̄aa dee dee, kpa yen gaa kun gaa kere.

14 I de bεεn sakakunu nu n s̄aa dee dee. I ku de gagu ga n gagu kere.

15 I de bεεn kilo ya n s̄aa dee dee kpa bεεn sakakunu nu n s̄aa tia. Kpa bεεn wāaru tu wa tu daka da tem mε Gusunɔ bεsɛn Yinni u koo bεε wē s̄ɔɔ.

16 Domi Gusunɔ bεsɛn Yinni wi, u be ba yen bweseru m̄ɔ tusa.

Amalekiban kpeerasiabu

17 I yaayo ye Amalekiba ba bεε kua saa ye i wee Egibitin di,

18 i wasire, ma ba bεε w̄ori birun di ba be ba wāa biruɔ go go, ba ñ Gusunɔn bεrum kue.

19 Saa yè s̄ɔɔ Gusunɔ bεsɛn Yinni u koo bεε w̄rabu wē u de yiberɛba kpuro bu bεε deri tem mε u koo bεε wē s̄ɔɔ mu n ka s̄aa bεεgim, i ko i Amalekiba kpuro kam koosiawa kpa bu ku maa ben yīsiru yaaya handunia s̄ɔɔ. I ku ra ye duari.

Dĩa gbiikinun wooda

26

1 I n da i dua tem mε Gusunɔ bεsɛn Yinni u koo bεε wē s̄ɔɔ, ma i mu mwa, i sina mε s̄ɔɔ,

2 i de bεεn baawure u win gbean dĩa gbiikinu tama ni u duura tem mε s̄ɔɔ, u nu doke bireru s̄ɔɔ u ka na Gusunɔ bεsɛn Yinnin s̄aa yerɔ,

3 kpa u da saa ye s̄ɔɔn yāku kowon mi, u n̄un s̄ɔ u nεε, u gerumɔ Gusunɔ win Yinnin wuswaaɔ gis̄ɔ ma u dua tem mε s̄ɔɔ, mε Yinni Gusunɔ wi, u bεsɛn baababa n̄ɔ mwεeru kua u nεε, u koo sun wē.

⁴ Kpa yāku kowo wi, u yēro bire te mwaari u yi Gusunō bēsen Yinnin yāku yerun wuswaaō.

⁵ Kpa yēro u gere Gusunōn wuswaaō u nēε, win sikado u sāawa Aramugii wi u kun wāa yeru mō. U da Egibitiō u sina mi ka tōmbu fiiko be ba wāa ka wi. Yen biru, tōn be, ba dabia ba kua bwese damgiru.

⁶ Adama Egibitigibu ba bu dam dāre, ba bu nōni sōōwa, ma ba bu kua yōbu.

⁷ Yera ba Gusunō bēsen baababan Yinni nōogiru sue, ma u begia nua. U ben nōni swāaru wa ka dam mē ba bu dāremō ka nge mē ba bu taare.

⁸ Yen biru, u bu yarama Egibitin di ka win nām damguu, ka nanum bakam, ka sōm maamaakiginu.

⁹ U ka bu tunuma tem mini, mē mu tim ka bom yiba, ma u bu mu wē.

¹⁰ Yen sōna tē, u ka tem mē Yinni Gusunō u nūn wēn dīa gbiikinu na win wuswaaō.

Kpa yēro u yiira u wuswaa tem girari u ka Gusunō sā.

¹¹ Yen biru, bēε ka Lefiba ka sōō be ba wāa bēεn suunu sōō, i ko n nuku dobu mō gāa geenu kpuron sō ni Gusunō bēsen Yinni u bēε ka bēεn bibu wē.

Wākuru baateren wōllōn

tia tian wēεbun wōō

¹² Wōō yirun biru, itase, i ko ge sokuwa wākuru baateren wōllōn tia tian wēεbun wōō. I n bēεn dīanu gā i kpa, i ko nin wākuru baateren wōllō tia tia wunawa kpa i Lefiba wē ka sōbu ka gobekuba ka gōminibu kpa ba n da di bu debu bēεn wuu si sōō.

¹³ Saa yera i ko i Gusunō bēsen Yinni sō i nēε, wākuru baateren wōllōn tia tia ye ya sāa wigia, wee i wunama bēεn yēnun di i Lefiba wē ka sōbu ka

gobekuba ka gōminibu nge mε u bεε yiire i ko. I n̄ yen gaa duari i sere ye deri.

¹⁴ I n̄ wōkuru baateren wōllōn tia tia yen gaa di sanam mε i gōō wooru sō. I n̄ ye sue sanam mε i n̄ dεere. I n̄ maa yen gaa gōribu wē.

¹⁵ U tukama u bεε mεeri saa win sin yee dεerarun di te ta wāa wōllō, kpa u bεε win tōmbu Isireliba domaru sosia ka bεen tem mε u bεε wē, mε mu tim ka bom yiba nge mε u bεen baababa nōō mwεeru kua.

Isireliba ba sāawa

Gusunōn tōmbu

¹⁶ Gisō, Gusunō bεen Yinni u bεε sōōmō u nεε, i win woodaba ka win yiirebu kpuro mεm nōōwō. I n̄ tii se kpa i ye kpuro swīi ka gōru tia ka bεen bwēra kpuro.

¹⁷ Gisō, i wura ma Gusunōwa u sāa bεen Yinni, i maa wura ma i ko i sī win swaa sōō, kpa i win woodaba ka win yiirebu kpuro mεm nōōwa.

¹⁸ Yinni Gusunōn tii u maa wura gisō ma i sāa win tōn be u gōsa nenem win tiin sō i ka win yiirebu kpuro swīi nge mε u bεε nōō mwεeru kua.

¹⁹ Meya u koo maa bεε wōlle sua i yīsiru yari kpa i n̄ bεere mō n̄ kere handunian bwesenu kpuro ni u taka kua, kpa i n̄ sāa win tōn be u tii yiyā nge mε u gerua.

ISIRELIBA BA GUSUNŌN ARUKAWANI YAAYAMŌ

Kpee ni ba koo sōnna

Ebalin guurō

27

¹ Mōwisi ka Isireliban guro gurobu ba tōmbu sōwa ba nεε, i wooda be kpuro mem nōwō be Mōwisi u bεε saaria mi gisō.

² Tō tē sō i da i Yuudenin daaru tōbura, i dua tem mε Gusunō besen Yinni u bεε wē sō, i de i kpee bakanu gurama i sōnna i tāwaru koosi,

³ kpa i wooda yenin gari kpuro yore ni sō dōma te. Nge mēya i ko i ka tem mε du mε mu tim ka bom yiba mε Gusunō besen baababan Yinni u bεε nō mweeru kua.

⁴ In Yuudeni ye tōbura i kpa, yera i ko i sere kpee n̄n wooda na bεε wē gisō gurama i sōnna Ebalin guurō kpa i nu tāwaru koosi.

⁵ Miya i ko i Gusunō besen Yinni yāku yeru kua ka kpee ni i n̄ ka sisu dāke.

⁶ Kpee ni ba n̄ dāke tōnawa i ko i ka n̄n yāku yee te bania. Miya i ko i n̄n yāku dō mwaararuginu

⁷ ka siarabun yākunu kua, kpa i sina mi i di ka nuku dobu Gusunō besen Yinnin wuswaa.

⁸ Kpa i woodan gari yi yore kpee ni sō mε baawure u koo kpī u ka yi gari sāa sāa.

⁹ Ma Mōwisi ka yāku kowobu Lefiba ba Isireliba kpuro sōwa ba nεε, i mario i nō, gisōra i kua Gusunō besen Yinnin tōmbu.

¹⁰ Yen sō, i de i n̄n mem nōwa kpa i win yiirebu ka win woodaba swīi ye na bεε saaria mi gisō.

¹¹ Mōwisi u dōma te tōn be sōwa u nεε,

¹² i n Yuudenin daaru tōbura i kpa, bwese nini, Simēba ka Lefiba ka Benyamēba ka Yudaba ka Isakariba ka Yosefuba ba koo da bu yōrawa Garisimun guurō kpa bu tōmbu domaru kua,

13 kpa maa bwese nini, Rubeniba ka Gadiba ka Aseeba ka Sabuloniba ka Danuba ka Nefitaliba bu da bu yōra Ebalin guurō kpa bu bōrin gari gere.

Bōri wākura yiru

14 Guuru miya Lefiba ba koo gbāra tāa tāa bu Isireliba kpuro sō bu nεε,

15 bōrurowa wi u dāa dāka ñ kun mε u sisu yania u wisi u ka tii bwāaroku gagu kua u sã gbenum, domi Yinni Gusunō u yabu yen bweseru tusa ye ba ka nōma kua ba sāmō. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

16 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u kun win tundo ñ kun mε win mero beere doke. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

17 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u win winsim tem nō bura yeru sare. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

18 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u wōko swaa sōsōsi kankam. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

19 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u sōō ñ kun mε gobeku ñ kun mε gōmini win gem bira siri yerō. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

20 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u win tundo kurō kīa, domi u win tundo kpin yeru disi dokewa mi. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

21 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u ka yaa saberu kpuna. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

22 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u ka win sesu mero tuosi ñ kun mε tundo tuosi kpuna. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

23 Kpa Lefiba bu nεε, bōrurowa wi u ka win kurōn mero kpuna. Kpa tōmbu kpuro bu nεε, ami!

24 Kpa Lefiba bu nɛɛ, bɔ̃ruowa wi u win tɔnusi so u go bɔkuɔ gbɛnum. Kpa tɔmbu kpuro bu nɛɛ, ami!

25 Kpa Lefiba bu nɛɛ, bɔ̃ruowa wi u nɔm biran gobi mwa u ka taarɛ sarirugii go. Kpa tɔmbu kpuro bu nɛɛ, ami!

26 Kpa Lefiba bu nɛɛ, bɔ̃ruowa wi u yina u woodan gari yini mɛm nɔɔwa. Kpa tɔmbu kpuro bu nɛɛ, ami!

28

Domarun nɔɔ mwɛnu

1 Mɔwisi u nɛɛ, ì n Gusunɔ bɛɛn Yinnin gere kpuro swaa daki, ma i win yiirebu kpuro mɛm nɔɔwa bi na bɛɛ sɔ̃mɔ mini gisɔ, saa yerɔ u koo bɛɛ wɔlle sua n kere bwesenu kpuro ni nu tie.

2 Ma i win gere kpuro mɛm nɔɔwa, wee nge mɛ u koo bɛɛ domaru kua.

3 U koo bɛɛ kpuro domaru kua, be ba wɔ̃a wuu marosɔ ka be ba wɔ̃a baru kpaanɔ.

4 U koo de i bii dabinu ma kpa u de dɔ̃anu nu koorɔ bɛɛn gbɛaɔ kpa bɛɛn ketɛba ka bɛɛn yɔ̃anu ka bonu nu marura nu dabia.

5 U koo de i dɔ̃a bii dabinu wa i birenu yibia kpa u de i n som mɔ mu n kpɔ̃ i ka pɛɛ ko.

6 Mi i dɔ̃ɔ kpuro, u koo bɛɛ domaru kua.

7 Wi, Yinni Gusunɔ, u koo de yiberɛ be ba bɛɛ seesi bu yarina bɛɛn wuswaan di. Swaa tia ba koo ka duuma adama ba koo duki yarinawa bu swaa dabinu mwa.

8 U koo bɛɛn dɔ̃a ni i gɔ̃ i doke biranu sɔ̃ kɔ̃su, kpa u de ye i mɔ̃ kpuro yu wɛra. U koo bɛɛ domaru sosia tem mɛ sɔ̃, mɛ u bɛɛ wɛɛmɔ.

9 I n win wooda be kpuro mem nōwa, ma i win kīru m̀, u koo bεε wuna nenem win tiin sō nge me u bεε nō mwεεru kua.

10 Handunian tambu kpuro ba koo wa ma i sāa Yinni Gusunōn tambu kpa ba n bεen berum m̀.

11 Yinni Gusunō u koo bεε durom dabinu yibusi tem me sō me u besen baababa nō mwεεru kua u nεε, u koo bεε w̄. I ko i bii dabinu ma kpa bεen yaa sabenu nu dabia kpa bεen gbea yu dīanu ko.

12 U koo bεε w̄llu wukia mi win arumanin beru yera w̄a kpa u de gura yu ne bεen tem sō saa ye n weenε. Kpa ye i m̀ kpuro yu kuura. I n maa gobi b̄kura m̀ gabun mi. T̄n tuko dabira ta koo gobi b̄kura bεen mi.

13 Yinni Gusunō u koo bεε kowa wiru, n n m̀ siru. I ko i n da n yīsiru yarawa, i n biru wur̄. Adama yu ka sere kora me, i ko i wi, Gusunō besen Yinnin woodaba mem nōwawa mam mam ye na bεε sōm̄ mini gis̄.

14 I ku ra ko i gεra gari yi na bεε sōwa mini kpuron gaan di, kpa i da i būnu sā.

B̄rin nō mwεenu

15 M̄wisi u maa nεε, ma i n Gusunō besen Yinnin gere swaa daki, ma i kun ye kpuro mem nōwε ka yiire bi na bεε sōm̄ mini gis̄, b̄ri yiniwa yi koo bεε w̄ri.

16 Bεε kpuro i ko i b̄ri wa, be ba w̄a wuu maros̄ ka be ba w̄a baru kpaan̄.

17 I n d̄a binu wasi i birenu yibia, i n maa som wasi i ka p̄ε ko.

18 I n bibu marum̄ ba n dabi. Bεen dīanu nu n̄ kooram̄ bεen gbeā. M̄ya bεen keteba ka bεen yāanu ka bonu nu n̄ maruram̄ nu dabia.

19 Mi i dɔ̃ɔ̃ kpuro, bɔ̃riya yi ko n bɛɛ swĩi.

20 Ye i mɔ̃ kpuro sɔ̃ɔ̃, Gusunɔ̃ bɛɛn Yinni u koo de i bɔ̃ri wawa kpa i n berum mɔ̃ kpa i wahala ko sere i ka kam ko mam mam yèn sã i nùn deri ma i kɔ̃sa kua.

21 U koo ka bɛɛ bara kɔ̃sunu naawa ni nu koo bɛɛ kpeerasia tem min di mɛ i ko n mɔ̃.

22 U koo de bɛɛn wasi yi gbera ñ kun mɛ yi swĩa ñ kun mɛ yi mɔ̃si ñ kun mɛ yi wooru bara. U koo maa yina gura yu nɛ kpa bɛɛn gbean dīanu nu gbera ñ kun mɛ nu kɔ̃si. Wahala ye kpurowa i ko wa sere u ka bɛɛ kpeerasia mam mam.

23 Wɔ̃llu ta koo bɔ̃biawa nge sii gandu bɛɛn wii wɔ̃llɔ̃ kpa tem mu bɔ̃bia nge sisu.

24 Tua ka yanima u koo sure bɛɛn gbeaɔ̃ guran ayerɔ̃ sere u ka bɛɛ kpeerasia mam mam.

25 Yinni Gusunɔ̃ u koo de bɛɛn yiberɛba bu bɛɛ kamia. Swaa tia ko i ka bu wɔ̃ri adama i ko i duki yarinawa ben wuswaan di i swaa dabinu mwa. Handunian bwesenu kpuro nu koo biti ko nù n wa ye ya bɛɛ deema.

26 Bɛɛn gonu nu koo kowa gunɔ̃su ka gbeeku yɛɛn dīanu. Goo kun yin gaa giramɔ̃.

27 Yinni Gusunɔ̃ u koo bɛɛ bwisinu wisi nge mɛ u Egibitigibu kua. U koo de i n gɔ̃nan bara bwese bweseka mɔ̃ ye ya ñ bekuramɔ̃.

28 U koo de wiiraru ka wɔ̃koru ka fanfankura n bɛɛ wãasi.

29 Sɔ̃ɔ̃ sɔ̃ɔ̃ gbãara, i ko n sīimɔ̃wa i n babi nge wɔ̃kobu. Gãanu sari ni nu koo wɛra ye i ko i ko kpuro sɔ̃ɔ̃. Mɛya gaba ko n bɛɛ taki dimɔ̃ ba n bɛɛ gbɛnimɔ̃. Goo kun ko n maa wãa wi u koo ka bɛɛ yina.

30 Bɛɛn goo ù n kurɔ wa, goowa u koo nùn sua. Goo ù n diru bana, goowa u koo du te sɔɔ. Goo ù n maa resɛm gbaaru kua, goowa u koo ten dāa binu di.

31 Ba koo bɛɛn naa kinɛnu go bɛɛn wuswaaɔ, adama i ñ nin yaa temmɔ. Ba koo bɛɛn ketɛkunu mwa ka dam, i ñ maa kpɛ i nu wɔrama. Bɛɛn yiberɛba ba koo bɛɛn sabe piiminu gura, i ñ maa wasi wi u koo ka bɛɛ yina.

32 Ba koo bɛɛn bii tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu mwɛɛri bu ko tɔn tukobun yobu bɛɛn nɔni biru i n mɛɛra, kpa i wasira ka swaan mɛɛribu saa kpuro, adama i ñ kpɛ i gāanu ko.

33 Bwese tuku ni i ñ yɛ nu koo na nu bɛɛn tem dīanu kpuro ka bɛɛn wahala ye i kuan are di. Ba ko n bɛɛ dam dɔremɔwa kpa ba n bɛɛ taki dimɔ baadomma.

34 Mɛya i ko i ko wiirobu kɛsi ni bɛɛn nɔni yi koo wan sɔ.

35 Yinni Gusunɔ u koo de i bosu wa si i ñ bɛkuramɔ. Su ko n wāawa bɛɛn dūunɔ ka bɛɛn taanɔ kpa su yɛbi bɛɛn wasi kpuro sɔɔ saa bɛɛn wirun di sere ka bɛɛn naasɔ.

36 Mɛya u koo de bu bɛɛ mwɛɛri ka bɛɛn sunɔ wi i ko i ko bɛɛn wirugii bu ka da tem tukumɔ bwese te bɛɛ ka bɛɛn baababa i ñ yɛ mi, kpa i būnu sã mi, ni ba kua ka dāa ka maa kpenu.

37 Bwesenu kpuro nɔn mi Yinni Gusunɔ u koo de i da, nu ko n bitɔ sãawa ye ya bɛɛ deema min sɔ. Saa yera ba koo bɛɛ funɛ wuna kpa bu bɛɛ yaakoru ko.

38 Dīa bwese bakara i ko i ka da gbeaɔ i duure, adama nin fiikowa i ko i wa i gɛ, domi twee yi koo na yi nu di.

39 I ko i resem gbaanu ko i nu nɔ̄ri, adama i n̄ nin binun tam nɔ̄rumɔ̄, mɛya i n̄ maa nin d̄aa marum wasi i s̄ari domi kɔ̄kɔ̄na nu koo mu di.

40 I ko i n olifin d̄aa mɔ̄ b̄een tem beri berika kpuro sɔ̄ɔ̄. Adama i n̄ yen gum wasi, domi ye kpuro ya koo d̄ella yu wɔ̄rukuwa ya kun ye.

41 I ko i bii tɔ̄n durɔ̄bu ka tɔ̄n kurɔ̄bu ma adama ba n̄ mɔ̄ b̄eegibu domi ba koo bu yoru mw̄eriwa bu ka doona tem tukumɔ̄.

42 B̄een d̄aa ka b̄een gbean marum kpurowa mu koo ko tween d̄ianu.

43 Sɔ̄ɔ̄ be ba w̄aa b̄een suunu sɔ̄ɔ̄ ba ko n dam mɔ̄ ba n d̄ɔ̄wa. Adama b̄ee, i ko i biru wurawa.

44 Bera ba ko n da b̄ee b̄okure. I n̄ wasi i bu b̄okura. Ba ko n s̄aawa wiru kpa i n s̄aa siru.

45 B̄ari yini kpurowa yi koo b̄ee deema. Kpa yi n b̄ee w̄aasi sere bu ka b̄ee kam koosia. Domi i n̄ Gusunɔ̄ b̄een Yinnin gere swaa daki, i n̄ win yiirebu wure, i n̄ maa win woodaba mem nɔ̄wɛ ye u b̄ee w̄e.

46 Mɛya ya ko n s̄aawa ȳireru te Gusunɔ̄ u koo ka b̄ee ka b̄een bibun bweseru kirɔ̄ ko.

47 Gusunɔ̄ b̄esen Yinni u b̄ee doma bakaru kua. Adama i n̄ n̄n̄ s̄awa ka ḡɔ̄ru teu ka nuku dobu.

48 Yen s̄ɔ̄na u koo b̄ee yiberɛba sure kpa i bu yoru diiya i n̄ w̄aa ḡɔ̄ru ka nim n̄ru ka s̄aru ka tereru sɔ̄ɔ̄. Ba koo b̄ee yoo te diisiawa sere bu ka b̄ee kam koosia.

49 U koo b̄ee bweseru garu surema tontonden di, tu b̄ee wukiri nge gunɔ̄ bakeru. I n̄ ko i bwese ten barum nɔ̄.

50 Bwese te, ta ko n nuki sosuwa. Ta n̄ ko n bukurobun b̄ere ȳe. Ta n̄ maa bibun wɔ̄nwɔ̄ndu mɔ̄.

51 Ta koo bɛɛn yaa sabenu ka bɛɛn gbean dīanu m̄wɛɛriwa sere tu ka bɛɛ kam koosia. Ta n̄ bɛɛ dīanu ganu deriammɛ n̄ kun mɛ gum n̄ kun mɛ tam n̄ kun mɛ yaa saberu.

52 Ba koo bɛɛ tarusiwa baama mi i wāa kpuro sere bɛɛn gbāra damgii ni i naane sāa nu ka w̄aruku. Ba koo bɛɛ tarusiwa tem mɛ kpuro sɔ̃ mɛ Yinni Gusunɔ̃ u bɛɛ w̄ɛ.

53 Sanam mɛ bɛɛn yiberɛ be, ba bɛɛ tarusi, ḡɔ̃ra koo ko sere i bɛɛn bibu tem be Yinni Gusunɔ̃ u bɛɛ w̄ɛ.

54 Bɛɛn suunu sɔ̃, durɔ̃ wi ba mam mɛɛra u w̄anw̄andu mɔ̃ too, u koo win w̄anɔ̃bu ka win maabu ka win tiin kurɔ̃ ka win bii be ba tie tusi.

55 Domi n̄ni swāa ten saa sɔ̃, u n̄ ko n̄ kī u ka ben goo win bii be u gon yaa b̄nu ko. Domi win bii bera ba ko n̄ sāa win dīa ni nu tie.

56 Kurɔ̃ wi ba raa maa mɛɛra u du u sam mɔ̃ sere u ku ra yari t̄ɔ̃wɔ̃ u b̄su, u koo maa ko nge mɛ.

57 U koo mam bii w̄ɛ te u mara ka ten yāa ni nu w̄aruma sua u bere u n̄ temmɔ̃ asiri sɔ̃. Domi u n̄ dīanu ganu wasi u di saa ye yiberɛba ba bɛɛ tarusi mi.

58 I kun Yinni Gusunɔ̃n wooda mɛm n̄ɔ̃wɛ ye ya yorua tire teni sɔ̃, ma i n̄ win yīsi baka te nasie,

59 u koo de bara bakanu nu bɛɛ ka bɛɛn bibu w̄ari. Kpa nu n̄ wāa sere ka bɛɛn bibun bweserɔ̃ nu ka tɛ.

60 U koo ka Egibitin bara ni kpuro na u bɛɛ sure n̄n berum i mɔ̃ mi.

61 Baranu kpurowa u koo bɛɛ sure, ka mam ni nu n̄ yorua woodan tireru sɔ̃. Ni kpurowa nu koo bɛɛ w̄ari sere nu ka bɛɛ kam koosia.

62 Bɛɛn fiiko t̄nawa ya koo tiara bɛɛ sɔ̃, bɛɛ be i dabi mi nge w̄allun kperi. Domi i n̄ Gusunɔ̃ bɛɛn Yinnin gere mɛm n̄ɔ̃wɛ.

63 Nge mɛ Yinni Gusunɔ̄ u raa bɛɛ durom kua, u bɛɛ dabiasia ka kīru, nge mɛya u koo maa bɛɛ yara ka win kīru tem mɛ u bɛɛ wɛn di kpa i kam ko.

64 Nge mɛya u koo de i yarina i n wāa handunian bwesenu kpuro sɔ̄. Miya i ko i būnu sã ni bɛɛ ka besen baababa i ñ daa yɛ ni ba ka dāa ka kpenu kua.

65 Bwese ni sɔ̄, i ñ b̄ari yendu wasi. Mɛya i ñ sinamɔ̄ yam tem. Yinni Gusunɔ̄ u koo de i burisina kpa i n nuki sankire i n sumɔ̄.

66 Bɛɛn hunde ya ko n sãawa nge ye ba ka wɛɛ s̄ori kpa i n b̄erum soore w̄okuru ka s̄ɔ̄ sɔ̄, kpa i n sika m̄ɔ̄ bɛɛn wāarun s̄.

67 B̄erum mɛn saabu ye i ko wan s̄, i ko i n kī bururu tu na fuuku yokan saa sɔ̄. Kpa bururun saa, i n kī yoka yu na fuuku.

68 Yinni Gusunɔ̄ u koo de bu ka bɛɛ wura Egibitɔ̄ ka goo nimkusuu. U koo ka bɛɛ wura tem mɛ sɔ̄ mɛ na raa nɛɛ, i ñ wasi. I n tura mi, i ko i bɛɛn tii yibereba d̄are i ko yobu. Adama goo kun bɛɛ dwemɔ̄.

M̄WISIN S̄S̄SI D̄ĀAKIRU

69 Gusunɔ̄ u M̄wisi wooda wɛ u ka Isireliba arukawani b̄ake M̄abuban temɔ̄ ye u raa ka bu b̄akua Horebuɔ̄ baasi.

Ye Yinni Gusunɔ̄

u Isireliba kua

29

1-2 M̄wisi u Isireliba kpuro menna u bu s̄ɔ̄wa u nɛɛ, bɛɛn tii i wa s̄ɔ̄m maamaakigii ni Yinni Gusunɔ̄ u kua, ka n̄oni swāa ni u Egibitin sunɔ̄ ka win s̄ɔ̄m kowobu kpuro kp̄ɛ ben tem mɛ kpuro sɔ̄.

³ Adama sere ka tẽ u ñ dere i tubu ye bɛɛn nɔ̄ni wa ka ye bɛɛn swasu nua.

⁴ U bɛɛ kp̄ara ḡbaburɔ̄ wɔ̄ɔ̄ weeru ma bɛɛn yāa ni i doke nu ñ ḡɛ̄kire, bɛɛn baranu kun maa diire nu sere kpe.

⁵ U ñ dere i p̄ɛ̄ di. I ñ maa tam nɔ̄rure. Win tiiwa u bɛɛ nɔ̄ri i ka tubu ma wiya u s̄aa Gusunɔ̄ bɛɛn Yinni.

⁶ Sanam mɛ sa tunuma mini, Sihoni, Hɛsibonin sunɔ̄ ka Ogu, Basanin sunɔ̄ ba yarima ba sun tabu w̄ri ma sa ka bu tabu kua sa kamia.

⁷ Sa ben tem mwa sa Rubɛnin bwese kɛra ka Gad̄in bwese kɛra ka Manasen bwese kɛran sukum w̄ɛ̄.

⁸ Yen s̄ɔ̄, i de i wooda yen gari mɛm nɔ̄wa kpa ye i m̄ɔ̄ kpuro ye bɛɛ w̄ɛ̄ra.

I arukawani ye nenuɔ̄ n w̄a

⁹⁻¹⁰ Mɔ̄wisi u maa nɛɛ, wee gisɔ̄ i na Gusunɔ̄ bɛɛn Yinnin wuswaaɔ̄ ka bɛɛn bwese kɛrin wirugibu ka yin guro gurobu ka yin tabu sinambu, bɛɛ Isireliba kpuro gesi ka bɛɛn kurɔ̄bu ka bibu ka sere tɔ̄n tukobu be ba w̄aa bɛɛn suunu s̄ɔ̄ ka bɛɛn s̄ɔ̄m kowobu be ba ra bɛɛ d̄aa kasue ka be ba nim takirimɔ̄.

¹¹ Bɛɛ kpurowa i menna i ka Yinni Gusunɔ̄ arukawani b̄ake. Tẽ, u bɛɛ kanamɔ̄ i ye wuro ka b̄ri,

¹² kpa i n s̄aa win t̄ambu kpa wi, u n maa s̄aa bɛɛn Yinni nge mɛ u bɛɛn sikadoba Aburahamu ka Isaki ka Yakɔ̄bu nɔ̄ mwɛ̄ru kua ma u bɛɛn tii s̄ɔ̄wa mɛ.

¹³ N ñ m̄ɔ̄ bɛɛ t̄ona u ka arukawani ye b̄kua ka b̄ri,

¹⁴ ka be ba menna win wuswaaɔ̄ mini kpurowa ka mam be ba kun w̄aa minin tii kpuro.

15 Bɛɛn tii i yɛ nge mɛ sa raa ka wãa Egibitiã ka nge mɛ sa sina bwese tukunun suunu sɔ̃ nìn tem sa sasira.

16 I ben bũu kamgii ni wa ni ba kua ka dãa ka kpenu ka sii geesu ka sere maa wura.

17 Yen sɔ̃, bɛɛn suunu sɔ̃, goo ñ kun mɛ yɛnu gagu ñ kun mɛ bwese kɛra gaa yu ku raa Gusunɔ̃ bɛɛn Yinni biru kisi kpa yu da yu bwese tuku nin bũnu sã. Bɛɛn suunu sɔ̃, goo u ku raa gɔ̃sira u ko nge dãa ye ya dɛɛ mɔ̃.

18 Wi u arukawani yen gari nua ye ba bɔ̃kua ka bõri mi, u ku tii sua win gõruɔ̃ u nɛɛ, u koo bõri yendu wa baa ù n win tiin kãru mɔ̃, kpa u de goo u wõri bũu sãaru sɔ̃.

19 Yinni Gusunɔ̃ kun nùn suuru kuammɛ. Win mɔ̃ru ka win nisinu koo wõriwa yẽro sɔ̃. Bõri yi ba yorua tire te sɔ̃, yi koo nùn diwa kpa Yinni Gusunɔ̃ u de bu win yĩsiru duari handunia sɔ̃.

20 U koo yẽro wunawa Isireliban bwese kɛrin suunu sɔ̃n di nge mɛ bõri yi, yi gerumɔ̃ woodan tire te sɔ̃.

Yinni Gusunɔ̃n bõri

yi koo bu di

21 Sɔ̃ teeru bii be ba koo ra marura ka sɔ̃ be ba koo ra na saa tontonden di, ba koo wa asɔ̃rɔ̃ ye ya bɛɛn wuu kua ka nge mɛ Yinni Gusunɔ̃ u bɛɛn tem mɛ kam koosia

22 ka sɔ̃ bisu ka bõru sere ba ñ kpɛ bu gãanu duure, gãanu kun mam kpɛ nu kpi mɛ sɔ̃ baa yakasu su ñ seemɔ̃ mi. Ba mu kpeerasiawa nge Sodomu ka Gomɔ̃ra ka Adima ka Seboimu, wuu si Yinni Gusunɔ̃ u kpeerasia ka win mɔ̃ru baka.

23 Saa yera bwese ni, nu koo bikia nu nεε, mban sōna Yinni Gusunō u tem mε kua mεsum. Mban sōna u mu kpeerasia ka win mōru baka.

24 Kpa bu bu wisi bu nεε, mēn tōmbu ba arukawani ye kusiawa ye wi, Gusunō ben sikadoban Yinni u ka bu bōkua sanam mε u bu yarama Egibitin di.

25 Ma ba būnu sāaru wōri ni ba ñ daa yē ni Yinni Gusunō u bu yinari.

26 Yen sōna u mōru kua u bu bōri yi yi wāa tire te sō sūre.

27 Ma u win tōmbu gira u yara tem min di ka win dam bakam ba da ba wāa tem tukumō mi ba bu waamō gisō.

28 Ye ya berua, Yinni Gusunō turowa u ye yē. Adama bεεgia ye u sun sōsi bεε ka bεen bibun bweseru kpa su win wooda ye mēm nōwa.

Isireliba ba koo wura

Yinni Gusunōn mi

30

1 Sanam mε bōri ka domarun gari yi na bεε sōwa kpuro yi bεε deema, ma Yinni Gusunō u bεε gira i da i wāa tem tukumō,

2 ma i gōru gōsia i wurama win mi, ma i win gere mēm nōwa ka gōru tia bεε ka bεen bibu nge mε na bεε yiiremō gisō,

3 saa ye sōra wi, Yinni Gusunō u koo bεε wōnwōndu kua kpa u ka bεε wurama min di u raa bεε yarinasia i yoru dimō.

4 U n daa dera ba ka bεε yoru da n toma, u koo da u bεε kasuma

⁵ u ka bɛɛ wurama tem mɛ bɛɛn baababa ba raa mɔ sɔɔ kpɛ i n mu mɔ. U koo bɛɛ gea kua n kere bɛɛn baababa kpɛ i bu dabiru kera.

⁶ Yinni Gusunɔ u koo bɛɛn gɔ̃rusu ka bɛɛn bibugisu dɛɛrasia kpɛ i nùn kīa ka gɔ̃ru tia ka bɛɛn bwɛ̃ra kpuro kpɛ i wa i n wāa.

⁷ Saa ye, kpɛ u bɔ̃ri yi yi wāa tire te sɔɔ bɛɛn yibereba sure be ba bɛɛ tusa ba nɔ̃ni sɔ̃wa mi.

⁸ Bɛɛ maa, i ko i gɔ̃sɩrama i wi, Yinni Gusunɔ mɛm nɔ̃wa, kpɛ i win woodaba swīi ye na bɛɛ wɛ̃ɛmɔ mini gisɔ.

⁹ Yinni Gusunɔ u koo bɛɛ dukia yibie kpɛ u bɛɛ kuurasia ye i mɔ kpuro sɔɔ. U koo bɛɛn bibu ka bɛɛn yaa sabenu ka bɛɛn gbean dīanu dɛɛrasia. Domi u koo maa bɛɛn doo nɔ̃ru kīa nge mɛ u raa yellu bɛɛn sikadobagiru kīa.

¹⁰ Yeni kpuro ya koo koorɔ ì n wurama win mi ka gɔ̃ru teu ka bɛɛn bwɛ̃ra kpuro ma i win gere mɛm nɔ̃wa ma i win woodaba swīi dee dee ye ba yorua win tire te sɔɔ.

Gusunɔn gari yi wāa turuku

¹¹ Wooda ye na bɛɛ wɛ̃ɛmɔ mini gisɔ, ya ñ sɛ̃ yu ka bɛɛ yeeri. Ya ñ maa sɛ̃ i ka ye mɛm nɔ̃wa.

¹² Ya ñ wāa wɔ̃llɔ bu sere nɛɛ, wara u koo da wɔ̃llɔ u ka sun ye naawa u sun nɔ̃sia su sere ye mɛm nɔ̃wa.

¹³ Ya ñ maa wāa daarun guru giɔ bu sere nɛɛ, wara u koo nim wɔ̃ku tɔ̃bura u da u ka sun ye naawa u sun nɔ̃sia su sere ye mɛm nɔ̃wa.

¹⁴ Ka gem wooda ye, ya wāawa bɛɛn bɔ̃kuɔ ka bɛɛn nɔ̃sɔ ka bɛɛn gɔ̃rusɔ. I ko i kpīi ye mɛm nɔ̃wa.

I de i wāaru gɔ̃si

15 Bɛɛ Isireliba, wee na wāaru ka gea ka maa gɔɔ ka kɔsa yiimɔ bɛɛn wuswaaɔ i ka gɔsi.

16 Yen sɔna na bɛɛ yiiremɔ gisɔ, i Gusunɔ bɛɛn Yinni kɔ kpa i sɔ win swɛɛ sɔɔ. Kpa i win woodaba mem nɔwa ka win gere ka win yiirebu kpa i kpɔ i n wāa i n dabiamɔ. Saa ye sɔɔ, u koo bɛɛ domaru kua tem me i ko i mwa sɔɔ i n mɔ.

17 Adama bɛɛn gɔru gà n sɔira ma i n nùn mem nɔwe, ma i da i bünü sāmɔ,

18 na bɛɛ sɔmɔ ma i ko i gbiwa tem me sɔɔ me i ko i mwa i n mɔ mi, i n Yuudenin daaru tɔbura.

19 Wɔllu ka tema mu sãa nen seeda gisɔ ma na bɛɛ wāaru ka gɔɔ, ka maa domaru ka bɔri yiyamme. N n men na, i wāaru gɔsio kpa i wa i n wāa bɛɛ ka bɛɛn bibun bweserɔ.

20 Kpa i Gusunɔ besen Yinni kɔa i n ka nùn manine kpa i n nùn mem nɔwamme. Domi yera ya koo de i n wāa kpa yu bɛɛn wāaru denyasia i ka wa i n wāa tem me sɔɔ, me u besen sikadoba Aburahamu ka Isaki ka Yakɔbu nɔ mweeru kua.

MɔWISIN Nɔɔ KANABU KA WIN Gɔɔ

Yinni Gusunɔ u Yosue kua

Mɔwisin kɔsire

31

1 Mɔwisi u kparam Isireliba gari yini sɔwa u nɛɛ,

2 wee gisɔ na wɔɔ wunaa teeru mɔ, na n maa kpɛ n bɛɛ kpara. Yeniba kpuron biru, Yinni Gusunɔ u man sɔwa u nɛɛ, na n Yuudeni tɔburɔ.

3 Adama win tiywa u koo bɛɛ swaa gbiiya kpa u bwese ni nu wāa mi go kpa i nin tem mwa.

Yosuewa u koo ko beɛn kparo nge me wi, Yinni Gusunɔn tii u gerua.

⁴ U koo bwese ni kam koosia nge me u Amɔreban sinam beni, Sihoni ka Ogun tem kam koosia.

⁵ U koo beɛ bu nɔmu beɛria kpa i bu kua nge me na beɛ sɔ̃ɔwa.

⁶ Yen sɔ̃, i tii dam kɛɛyɔ kpa i n wɔrugɔru mɔ. I ku nanda, i ku maa diiri ben wuswaaɔ. Domi Gusunɔ beɛɛn Yinnin tiiwa u koo beɛ swaa gbiiya. U n beɛ derimɔ, u n maa beɛ biru kisimɔ.

⁷ Yera Mɔwisi u Yosue soka u na Isireliba kpuron wuswaaɔ ma u nɔn sɔ̃ɔwa u neɛ, a tii dam kɛɛyɔ kpa a n wɔrugɔru mɔ. Domi wuna kaa ka tɔn be da tem me sɔ̃, me Yinni Gusunɔ u ben baababa nɔ mweɛru kua ka bɔ̃ri. Wuna kaa bu mu bɔnu kua.

⁸ Win tiiwa u koo nun swaa gbiiya kpa u n ka nun wɔ̃a. U n nun biru kisimɔ, u n maa nun derimɔ. Yen sɔ̃, a ku nanda, a ku maa de wunen tororu tu kara.

Woodan garibu wɔ̃ nɔ̃ba yiru

ka wɔ̃ nɔ̃ba yiru

⁹ Mɔwisi u wooda ye yorua ma u ye yɔku kowobu Lefiban bweseru be ba ra Yinni Gusunɔn woodan kpakororu sɔbe ka Isireliban guro gurobu wɛ.

¹⁰ U bu sɔ̃ɔwa u neɛ, wɔ̃ nɔ̃ba yiru baayere ye sɔ̃ ba ra be ba dibu neni kare, Kunun tɔ̃ bakarun saa,

¹¹ sanam me Isireliba kpuro ba menna Yinni Gusunɔn wuswaaɔ batuma ye u gɔsa sɔ̃, saa yera kaa n da wooda ye kpuro gari bu nɔ.

¹² Be kpurowa kaa menna, tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu ka bibu ka tɔn tukobu be ba wɔ̃a ka beɛ, bu ka woodan gari yi nɔ, kpa bu wa bu Gusunɔ beɛɛn Yinni nasia kpa bu wooda ye kpuro mem nɔ̃wa.

¹³ Nge mēya bēen bii be ba ñ wooda yen gari yē ba koo ka ye nā, kpa bu Gusunō bēsen Yinni nasia saa kpuro ye ko i n wāa tem mē sō, mē i ko i mwa i n Yuudeni tōbura.

Gari dāaki yi Gusunō

u ka Mōwisi kua

¹⁴ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nē, wee tō te kaa gbi ta turuku kooma. Yen sō, a Yosue sokuma kpa i na i yōra nēn kuu bekurugii ten mi, mi na ra ka bē yinnē, kpa n Yosue sō ye u koo ko.

Ma Mōwisi ka Yosue ba da ba yōra kuu ten mi.

¹⁵ Miya Yinni Gusunō u bu kure guru wii wuroru sō. Ma guru wii wuro te, ta da ta yōra kuu ten kōnōwō.

¹⁶ Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nē, wee kaa wura a wunēn sikadoba deema. Wunēn biru, Isireliba ba koo man deri kpa bu nēn arukawani kusia ye na ka bu bōkua kpa bu da bu būnu gasiri bu sā tem mi ba duō mi sō.

¹⁷ Yen tō te, kon ka bu mōru ko kpa n bu biru kisi n bu deri. Ba koo kam kowa. Wahala ka nōni swāa dabinu koo bu deema. Saa ye sōra ba koo tii sō bu nē, nē, Gusunō ben Yinni na ñ wāa ben suunu sō, yen sōna wahala yeni ya bu deemamō.

¹⁸ Ka gem nē, Yinni Gusunō kon bu biru kisi n bu deri. Domi ba kōsa kua ba būnu sāwa.

¹⁹ Tē, a womu geni yoruo ga n sāa seeda nē ka Isireliban suunu sō. A bu womu ge sōsio kpa ga n wāa ben nōwō.

²⁰ Domi kon de bu du tem mē na gerua ka bōri na nē, kon ben baababa wē sō, mi tim ka bom mu kokumō. Ba koo di bu debu bu bōria. Adama ba koo man torari bu nēn arukawani kusia bu ben gōru gōsie būnu ganun mi bu nu sā.

21 Saa ye sɔ̃, wahala ka nɔ̃ni swãaru garu tà n maa seewa ben suunu sɔ̃, ben bibun bweseru ta koo womu ge yaaya kpa ga n sãa seeda. Na ben gɔ̃run gari yẽ saa tẽn di n sere mam bu duusia tem mε sɔ̃ mε na bu nɔ̃ mwεεru kua ka bɔ̃ri.

22 Tɔ̃ te sɔ̃ra Mɔ̃wisi u womu ge yorua ma u gu Isireliba sɔ̃si.

23 Yinni Gusunɔ̃ u Yosue, Nunin bii wooda yeni wẽ u nεε, a de a tii dam kẽ kpa a n wɔ̃rugɔ̃ru mɔ̃. Domi wuna kaa Isireliba duusia tem mε sɔ̃, mε na bu nɔ̃ mwεεru kua ka bɔ̃ri. Meya nɛn tii ko na n wãa ka wunε.

24 Sanam mε Mɔ̃wisi u wooda ye yorua tireru sɔ̃ u kpa,

25 yera u Lefiba be ba ra Yinni Gusunɔ̃n woodan kpakororu sɔ̃be sɔ̃wa u nεε,

26 i woodan tire teni suo kpa i tu yi kpakoro ten bɔ̃kuɔ̃ kpa ta n sãa seeda bεεn sɔ̃.

27 Na bεεn swaa taabu yẽ. Domi i ra Yinni Gusunɔ̃ seesi nɛn wuswaaɔ̃. Kaa ra sere gere nɛn gɔ̃ɔ̃n biru?

28 I bεεn bwese kerin guro gurobu ka bεεn tabu sinambu mɛnnama bu na nɛn mi. Kon gari yini gere bu yi nɔ̃. Kpa wɔ̃llu ka tem mu n sãa nɛn seeda bεεn wuswaaɔ̃.

29 Na yẽ ma nɛn gɔ̃ɔ̃n biru i ko wɔ̃ri durum sɔ̃. Kpa i swaa ye deri ye na bεε sɔ̃si. Yen sɔ̃, wahala koo bεε deema. Domi i ko kɔ̃sa ko i Yinni Gusunɔ̃n mɔ̃ru seeya ka bwãaroku ni i seka.

Mɔ̃wisin womu

30 Ma Mɔ̃wisi u womu genin gari kpuro gerua, ma Isireliba kpuro ba yi nua. Ge wee.

32

1 Wɔ̃llu, a swaa dakio a nɛn gari nɔ̃.

Tem, a swaa tem kp̄īyɔ̃ a n̄ɛn n̄ɔ̃ n̄ɔ̃.

² N̄ɛn ȳɛru ta kokum̄ɔ̃ nge guru nim
ma n̄ɛn gari n̄ɛm̄ɔ̃ nge kakoru
ma yi d̄aakum̄ɔ̃ nge dirum yaka bekusu s̄ɔ̃.

³ Kon Yinni Gusun̄ɔ̃n ȳīsiru kpara.
B̄ɛɛ Isireliba, i Gusun̄ɔ̃ b̄ɛɛn Yinnin ȳīsirun kp̄aaru
kparo.

⁴ Yinni Gusun̄ɔ̃ u s̄aawa nge kperu.

U ra kowa dee dee.

Win siribu bu ra n d̄ɛɛrewa.

U s̄aawa naan̄ɛgii, murafitiru sari win mi.

U s̄aawa gemgii.

⁵ Adama b̄ɛɛ, i s̄aawa t̄ɔ̃n k̄ɔ̃sobu be ba n̄ dee dee
sw̄i.

I n̄n̄ torari.

Ya kua b̄ɛɛn sekuru.

I n̄ maa s̄a win bibu.

⁶ Gari bakasu b̄ɛɛ,
nge m̄ɛya ba ra Yinni Gusun̄ɔ̃ kue?

U n̄ s̄a b̄ɛɛn baaba ka b̄ɛɛn taka kowo?

N n̄ wi, u b̄ɛɛ t̄āsisia u kua win t̄ambu?

⁷ I yellu yaayo.

I bwisikuo ye n kooru yellu.

I b̄ɛɛn baababa ka bukurobu bikio, ba koo b̄ɛɛ s̄.

⁸ Sanam m̄ɛ u t̄ambu tem b̄ɔ̃nu kua,
ka saa ye u bweseru baatere ten tem n̄ɔ̃ bura yeru
kua,

u nin baatere goo w̄ɛ w̄ɔ̃llun di wi u ko n tu kpare.

⁹ Adama u tii Isireliba ȳīya,

be ba s̄a Yak̄ɔ̃bun bweseru.

¹⁰ Yinni Gusun̄ɔ̃ u bu deema gbabur̄ɔ̃ mi gbeeku
b̄ɔ̃nu nu gberi.

Ma u bu sua u n̄ɔ̃ri u keu s̄ɔ̃si.

U ben laakari m̄ɔ̃ nge win tiin n̄ɔ̃ni.

¹¹ U bu k̄ɔ̃su nge kasa

ye ya yōwa yen sokuru wōllo

ya ka yen binu yōsiamō.

Ma ya kasa derie yu ka nu gaba.

¹² Yinni Gusunō turowa u bu kpara.

Būu goo kun nūn somi.

¹³ U dera ba da ba sina gunguru wōllo.

Ma u bu gberun dīanu diisia.

U dera ba kperun tim di.

U dera ben dāa gbaanu gea kua kpenu wōllo bu ka gum wa.

¹⁴ Ba keteba ka yāanun bom nōrumō.

Ba yāa kpemminu ka yāa kinenu ka boo kinenun yaa gungia temmō.

Som gem dīana ba ra n dimō.

Meya ba ra maa resem tam gem nō.

¹⁵ Ye ba deba ba kpa ma ba Gusunō seesi.

Ye ba bōria ba kpa, yera ba wi, Gusunō ben taka kowo deri.

Ma ba nūn gema wi, wi u sāa ben faaba kowo.

¹⁶ Ba win nisinu seeya ba da ba būnu sāamō.

Ba win mōru seeya ba da ba būnu yiire

¹⁷ ma ba nu yākuru koosimō ni,

ni nu nē sāa gem.

Ba nē daa nu yē,

ben baababa ba nē nu sāare.

¹⁸ Ba Gusunō duari wi u sāa nge ben kpee baa mi ba ra kuke,

wi, wi u bu wāaru wē.

¹⁹ Sanam mē Gusunō u wa mē,

yera win mōru seewa ma u bu gema

be, be ba sāa win bibu.

²⁰ U nē, u nē maa bu somimō kpa u wa ye ya koo bu deema.

Domi ba sãawa mem nõo sarirugibu ka naane sariba.

21 Ba win mǝru ka win nisinu seeya
ben bũu ni ba sokumǝ Gusunǝn sǝ,
ni nu ñ sãa gãanu.

Yen sǝna u nɛɛ,
wi, u koo maa bwese wiirarugiru sokusia
u ka ben mǝru seeya,
kpa u ben nisinu seeya ka bwese te,
te ba ñ garisi gãanu.

22 Win mǝru koo se nge dǝo yara
kpa yi gãanu kpuro dǝo meni tem sǝo,
kpa yu maa da sere tem sǝo sǝowǝ.
Kpa yu guunun kpɛɛkpɛɛkunu dǝo meni.

23 U koo bu nǝni swãaru sure.
Kpa u bu twee.

24 Ba koo gbi gǝru ka bararun sǝ.
Bara bakanu koo bu go.
U nɛɛ, u koo bu gbeeku yɛɛ sure yi bu mwɛɛri.
Kpa u maa de wɛɛ dɛɛgii yi bu dwɛɛ.

25 Tabu koo bu go swɛɛ sǝo kpa be ba wãa yenusǝ bu
berum soora.

Aluwaasiba ka wǝndiaba ba koo gbisuku,
baa ka bii wɛɛnǝ ka tǝkǝnǝ ba ñ derimǝ.

26 U koo bu kam koosiawa mam mam sere goo kun
maa bu yaayamǝ.

27 Adama u ñ wuramǝ yiberɛba bu nùn yɛɛ
yèn sǝ ba win tǝmbu kamia,
kpa bu nɛɛ, n ñ wi, Yinni Gusunǝ u ye kua.

28 Isireliba ba sãawa bwese te ta ñ bwisi mǝ,
ta ñ maa laakari mǝ.

29 Bà n daa bwisi mǝn na,
ba koo raa gia ye ya koo bu deema.

30 Kpa bu tii bikia bu nɛɛ,

tən turo u koo kpĩ u tumbu nərəbu (1.000)
yarinasia?

N kun mε tumbu yiru bu tumbu nərəbun suba
wəkuru (10.000) yarinasia?

Geema Gusunə bεsɛn Yinni damgii u sun deriwa,
u sun yiberɛba nɔmu bɛriawa.

³¹ Adama yiberɛ ben tii ba yɛ

ma ben bũu wi u bu kɔsu
u n wi, Gusunə Isireliban Yinni dam tura.

³² Ben yiberɛ be, ba sankirewa nge Sodomu ka
Goməragibu.

Ba sãawa nge tam mε mu sosu, ma mu dɛɛ mə.

³³ Ba sosuwa nge waaɛn dɛɛ.

Ba sãawa nge waa gəsərun dɛɛ.

³⁴ Yinni Gusunə u yɛ ye yiberɛ be, ba kua.

U maa yɛ ye u koo bu kəsie.

³⁵ Wiya u koo bu mərə kəsie u bu sɛɛyasia.

Tõru gara sisi tɛ sɔɔ ba koo wəruma.

Tõo te, nəni swāarugira, ta n maa tɛɛmə.

³⁶ Yinni Gusunə ù n deema

win tumbu ba n dam mə,

ba n maa tāsı yeru garu mə,

u koo bu siria,

kpa u be, win səm kowobun wənwəndu wa.

³⁷ Saa ye sɔɔ, u koo bikia u nɛɛ,

mana bɛɛn bũu damgii ni, nu wãa,

nìn mi i kuku yeru kasu,

³⁸ ni i ra yaa gumgia goowe,

kpa i nu tam wɛ nu nɔ.

I nu sokuo nu na nu bɛɛ somi tɛ.

I de nu duki na nu bɛɛ faaba ko.

³⁹ Yinni Gusunə u nɛɛ, nɛna na wãa.

Goo maa sari wi u sãa Gusunə.

Nɛna na ra go,

nɛna na ra maa seeye.

Nɛna na ra mɛɛra ko
kpa n wure n bɛkia.

Goo sari wi u koo kpī u tɔnu wɔra nɛn nɔmun di.

⁴⁰ Sere ka nɛn wāaru, na nɔmu sua wɔllɔ na bɔrua
na nɛɛ,

⁴¹ kon nɛn takobi nɔɔ dɛɛri,
kpa n tɔmbu siri.

Kon nɛn yiberɛba mɔru kɔsie
kpa n bu sɛɛyasia

be, be ba man tusa.

⁴² Nɛn sɛɛnu koo yɛm debu

kpa nɛn takobi yu be ba man seesimɔ go.

Na n̄ goo derimɔ

wi u ka man tabu m̄.

Be, be ba mɛɛra kua ka be ba yoru mwɛɛra
ba koo gbiwa.

⁴³ Bɛɛ bwese tukunu, i Yinni Gusunɔn tɔmbu tɔmɔ,
domi u koo bu mɔru bara,

kpa u bu ben toranu suuru kua
u ben tem dɛɛrasia.

⁴⁴ Ma Mɔwisi ka Yosue, Nunin bii ba na Isireliban
wuswaaɔ ba bu womu gen gari kpuro saaria.

Mɔwisin kirɔ dāaka

⁴⁵ Sanam mɛ Mɔwisi u Isireliba Yinni Gusunɔn
sɔɔsi te sɔɔwa u kpa, yera u nɛɛ,

⁴⁶ wooda ye na bɛɛ wɛɛmɔ mini gisɔ, i ye mɛm
nɔɔwɔ. I de i ye bɛɛn hibu sɔɔsi kpa bu wa bu ye
mɛm nɔɔwa kpuro.

⁴⁷ In yɛ ma wooda ye, ya n̄ faagin gari. Domi yeya
ya koo bɛɛ wāaru wɛ kpa yu de tu dakaa da tem mɛ
sɔɔ, mɛ i ko i mwa Yuudenin guru gɔ.

Mɔwisi

u win gōn labaari nua

⁴⁸ Yen tō tera Yinni Gusunō u Mōwisi sōwa u nεε,

⁴⁹ a doo guu ni ba mō Abarimuō, Mōabun temō Yerikon deedeeru, kpa a yō Nεbon guurō. Saa min diya kaa Kananin tem wa mε kon Isireliba wē.

⁵⁰ Guu ten wōllōwa kaa gbi nge mε wunen mō Aroni u gu Horiō, kpa a da a wunen sikadoba deema.

⁵¹ Domi bεε kpuro i ñ man naane kue Isireliba kpuron wuswaaō sanam mε i wāa Meriban bwiaō, Kadesiō, Sinin gbaburō. A ñ man bεεε wē Isireliban wuswaaō dōma te.

⁵² Yen sōna kon de a tem mε wa tontonden di mε na nεε, kon Isireliba wē mi, adama a ñ duō mε sō.

*Mōwisi u Isireliban**bwese keri domaru kua***33**

¹ Mōwisi Gusunōn tōnu u sere gbi, u Isireliba domaru kua, u nεε,

² Yinni Gusunō u na Sinain guurun di nge dō wi u Seirin guuru wukiri, ma u win tōmbu yam bururasia saa Parandin guurun di.

Gusunōn gōradoba dabi dabira ta nùn yōsirima. Ma u wooda neni win nām geuō nge dō.

³ Yinni Gusunō u Isireliba kī. U ra tōmbu kpuro kōsu be ba sāa wigibu, ba ra yiire win nuurō bu ka win sōsiru wa.

⁴ Nε, Mōwisi, na bεε wooda wē ye ya sāa bεε Yakōbun bibun bweserun tubi ye ya kpuro kere.

⁵ Yinni Gusunə u kua sina boko Isireliə
sanam mε ben guro gurobu ka ben kparobu ba
menna

ka sere maa ben bwese keri.

⁶ Məwisi u den domaru torua u nεε,

Rubenin bwese kera yu daka da,

yu ku raa gbi.

Gusunə u de yen tambu bu dabia.

⁷ U maa gerua Yudan bwese keran sɔ u nεε,

Yinni Gusunə, a swaa dakio

a Yudan bwese keran sokuru nə.

A de ba n nəɔ tia sāa ka Isirelin bwese keri yi yi tie.

A ye somiə yen yiberɛba bə n ye wərim wee.

⁸ Lefin bwese keran sɔ u nεε,

Yinni Gusunə, wuna a wunen sɔm kowobu Lefiba
urimu ka tumimu nəmu beria.

A ben laakari mεera Masə,

ma a bu siri Meriban bwian gari sə.

⁹ Ba nun naane kua n kere ben mero ka ben tundo

ka ben wənəbu ka sere ben bibu.

Ba wunen woodaba mem nəwa.

Ma ba wunen arukawani ye yibia.

¹⁰ Ba wunen tambu wunen wooda sɔsi bu ka nun
mem nəwa.

Ba ra yāku dɔɔ mwaaruginu ko

kpa bu turare dɔɔ doke wunen yāku yerə.

¹¹ Yinni Gusunə, a ben bwese kera somiə bu ka dam
ko.

A ben ye ba mə kpuro domaru kuo.

A ben yiberɛban dam buo.

A ku maa de bu se sere ka baadomma.

¹² Benyamεen bwese keran sɔ u nεε,

Benyamεen bwese kera ya sāawa ye Yinni Gusunə
u kī.

Maa ya wāa bəri yendu sə win bəkuə.

U bu kōsu baadomma.

U maa wāa ben suunu sō.

¹³ Yosefun bwese keran sō u nee,
Yinni Gusunō, a ben tem domaru kuo,
kpa mu guran nim wa,
ka maa nim me mu koo yari tem sōn di.

¹⁴ A ben tem me domaru kuo,
kpa dīanu nu se,
kpa suru baawure ba n da n gēeru mō.

¹⁵ A de dīa geenu nu kooa ben guunu kpuron
wōllō.

¹⁶ A de tem me, mu dukia yibu.

Kpa wunε wi a gari gerua saa kiki bekusun din
domaru tu du Yosefun bwese kera sō.

Domi yen tōmbu ba kua begibun wirugibu.

¹⁷ Yosefun bwese kera ye, ya beere mō.

Ya dam mō nge kete kineru.

Yen dam mu sāawa nge gbeeku kete kabin dam.

Dam meya ya ra ka bwese tukunu so,

kpa yu nu gira.

Efaraimun tōn dabira ta sāa nge kabi yin tia,

ma Manasen tōn dabira maa sāa nge kabi yin
yiruse.

¹⁸ Sabuloni ka Isakarin bwese kerin sō u nee,

Gusunō, a Sabulonin bwese kera kuurasio

yen tenkurun sō te ya mō nim goorō.

Kpa a de Isakarin bwese kera ya n wāa bōri yendu
sō yen kunō.

¹⁹ Ba koo tōmbu soku ben guunō

kpa bu yākunu ko sannu

nge me wooda ya gerua.

Ben dukia ya koo nawa nim wōkun tenkurun di

ka sere maa yani seerin di.

²⁰ Gadin bwese keran sō u nee,

bu Gusunə siaro
 wi u Gadin bwese kera batuma baka wē.
 Ya yen yiberɛba mara
 nge gbee sunə ge ga gen yaa mara gu kasuku
 saa wirun di sere ka naasə.

²¹ Ya tii tem mɛ mu gea bo ɔsia.

Ye wirugii u ra sue yera ya sua.

Ya gbia Isireliba kpuron wuswaaə tabu sə.

Ya Yinni Gusunən wooda ka win gere mɛm nɔwa.

²² Danun bwese kɛran sɔ u nɛɛ,
 Danun bwese kera ya sãawa nge gbee sunə kpɛmbu
 ge ga yɔma Basanin di.

²³ Nɛfitalin bwese kɛran sɔ u nɛɛ,
 Nɛfitalin bwese kera ya Yinni Gusunən domaru
 yiba

ma ya win durom wa.

Yen tem mu ko n wãawa saa sɔə duu yerun di
 n ka da sɔə yɛsan nɔm dware.

²⁴ Aɛɛn bwese kɛran sɔ u nɛɛ,
 Aɛɛn bwese kera yu domaru wa
 n kere bwese keri yi yi tie.

Gusunə u de yen maabu bu ye kīru sɔəsi,
 kpa yen tem mu n olifin gum yiba too,

²⁵ kpa yen wusun gbāranun kənnəsɔ su n sãa
 sisugisu ka sii gandugisu,

kpa ya n dam mə yen wāarun tōru kpuro sə.

²⁶ Yera Məwisi u kɛm gerua u nɛɛ,
 bɛɛ Isireliba, i n yɛ ma Yinni goo sari nge Gusunə.
 Wee u wəllu sənɔ u ka sisi bɛɛn mi ka win yiiko baka.
 Guru wira u dua u ka wee u bɛɛ somi.

²⁷ Wiya u sãa bɛɛn kuku yeru sere ka baadommaə.
 Saa yee yellun diyə win nɔm damguu ga bɛɛ kɔsu.
 Ma u bɛɛ yiberɛba gira u nɛɛ, i bu kam koosio.

28 Yen sōna bεε Isireliba, Yakabun bweseru, i sō bōri yendu sōo.

I sōwa mi dīa binnu ka resem ya ra koore too.

Meya gura ya ra maa ne mi.

29 Bεε Isireliba, i sāawa doo nōrugibu.

I n̄ ka bweseru garu weene.

Domi i sāawa bwese te Yinni Gusunō u faaba kua.

U sāawa nge bεen tēru

te ta bεε kōsu.

U sāawa nge bεen takobi

ye ya bεε nasara wēmō.

Bεen yiberēba ba koo na bu bεε suuru kana

kpa i ben tii suabu kpeerasia.

Mōwisiṅ gōo

34

1 Yeniban biru, Mōwisi u seewa u da Mōabun guunu gia. Ma u yōwa guu te ba m̄ Nεboō sere Pisigan wii kpiirō Yerikon deedeeru. Ma Yinni Gusunō u n̄n̄ tem me kpuro sōsi saa Galadin di sere n̄ ka da Danuō,

2 ka Nεfitalin tem ka Efaraimugim ka Manasegim saa Yudan tem di n̄ ka da nim wōkuō ge ga wāa sōo duu yeru gia,

3 ka sōo yēsān nōm dwaru gia Nεgebuō ka Yuudenin bera gia ka wōwāo ye ya wāa Yeriko ye ba maa m̄ Kpakpa bēen wuun bera gia n̄ ka girari Soariō.

4 Ma Yinni Gusunō u n̄n̄ sōwa u nεε, tem me na Aburhamu ka Isaki ka Yakabu nō m̄wεeru kua meya mi, meya na maa dera a wa mi. Tē, kon mu ben bibun bweseru wē. Adama wunε, na n̄ derimō a taara mi.

⁵ Yeniban biru, Mɔwisi Yinni Gusunɔn sɔm kowo u kpuna u gu Mɔabun tem mi nge mɛ wi, Yinni Gusunɔ u gerua.

⁶ Ma Yinni Gusunɔ u nùn sikua Mɔabun wɔwa mi, Bɛti Peorin deedeeru. Adama sere ka gisɔ goo kun win sikiru waare.

⁷ Sanam mɛ Mɔwisi u gu, u mɔwa wɔɔ wunaa teeru. Adama win dam tie. Mɛya win nɔni kun maa dam dwiye.

⁸ Ma Isireliba kpuro ba win gɔɔ wooru sina sɔɔ tɛna ba wuri mɔ, Mɔabun wɔwa mi.

⁹ Mɔwisi u Yosue, Nunin bii nɔma sɔndi u ka ko win kɔsire. Yosue wi, u bwisi yiba. Ma Isireliba ba nùn mɛm nɔɔwa ba Gusunɔn wooda ye u Mɔwisi wɛ swi dee dee.

¹⁰ Isireliba sɔɔ, Gusunɔn sɔmɔ goo kun maa yiɔsiru yarire nge Mɔwisi. Domi Yinni Gusunɔ u ra ka nùn gari kowa nɔɔ ka nɔɔ.

¹¹ Goo sari wi ba koo ka nùn weesina win sɔm maamaakigia ye u kuan sɔ sanam mɛ Yinni Gusunɔ u nùn gɔra Egibitin sunɔ ka win sina bwɔabu ka win tem tambu kpuron mi.

¹² Gusunɔn sɔmɔ goo sari wi u koo kpɔ u maamaaki ye, ka gɔa nanumgii ni ko, ni Mɔwisi u kua Isireliba kpuron wuswaɔɔ.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8